ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΠΤΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΑΝΔΑΚΟΣ

Είς τὸν Ἐξοχ. Καθηγητήν R. M. DAWKINS

Προσφάτως ἐπεστήθη ἡ προσοχή μου ἐπὶ δύο λίαν ἐνδιαφερόντων ἀνεκδότων χειρογράφων τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνος, ἀναφερομένων εἰς τὴν πολιορχίαν καὶ παράδοσιν τοῦ Χάνδακος. Τὸ ἐν ἀπόκειται εἰς τὴν Παλαιὰν Βοδλειανὴν Βιβλιοθήκην τῆς ὑξφόρδης, τὸ ἔτερον, προφανῶς ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου τῆς ὑξφόρδης, εὐρίσκεται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ.

Αἱ γενόμεναι ἔφευναι ἀπέτυχον νὰ φέρουν εἰς φῶς πληφοφοςίαν τινα σχετικῶς μὲ τὴν πατρότητα τοῦ ἔφγου τούτου. Τὸ χειρόγραφον τῆς ᾿Οξφόρδης (Codex Rawlinsonianus 684) ἀνῆκεν εἰς τὴν μεγάλην συλλογὴν τοῦ Richard Rawlinson (1690-1755), ὅστις ἐκληφοδότησε τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην ἐκ κειμένων καὶ χειρογράφων εἰς τὴν Βοδλειανὴν κατὰ τὸν θάνατόν του, ἐπισυμβάντα τὸ 1755. Δὲν γνωρίζομεν πῶς τὸ ἔφγον τοῦτο εἰδικῶς ἦλθεν εἰς τὴν κατοχήν του. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὸ χειρόγραφον τοῦ Καῖμπριτζ (ΕΕ VI 8, καὶ Χειρ. ᾿Αρ. 953 τῆς Συλλογῆς J. Moore), τὸ ὁποῖον ἀπεκτήθη ὁμοῦ μὲ τὴν περίφημον βιβλιοθήκην τοῦ John Moore (1646-1714), Ἐπισκόπου τοῦ Εἰγ, δι᾽ ἐνεργειῶν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α΄, ὅστις ἦγόρασε τοὺς 29 χιλ. τόμους βιβλίων καὶ τὰ 1,790 χειρόγραφα τῆς Συλλογῆς Moore ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἔξ χιλιάδων γουϊνεῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ ἀκολούθως ἐδώρησε ταῦτα εἶς τὸ Καῖμπριτζ.

Τὸ ὀρθογραφικὸν καὶ συντακτικὸν ὕφος τῆς συγγραφῆς εἶναι τὸ τυπικὸν τῆς ΙΖης ἐκατονταετηρίδος ἐν ᾿Αγγλία. Τὸ ὕφος καὶ ἡ γραφὴ τοῦ χειρογράφου Ρώλινσον παραλλάσσει σημαντικῶς καθ᾽ ὅσον προχωρεῖ ἡ διἡγησις, καὶ πολὺ συχνὰ χρησιμοποιοῦνται συντομογραφίαι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Ἦξ ἄλλου, τὸ ἀντίγραφον τοῦ Καῖμπριτζ εἶναι πολὺ καθαρογραμμένον καὶ εἶναι περισσότερον εὐανάγνωστον τοῦ πρωτοτύπου. Ἦπὶ πλέον ἀποφεύγονται αἱ συχναὶ βραχυγραφίαι, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον συνήθεις εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς Ἦχοροδης. Ὑπάρχουν μικραί τινες διαφοραὶ εἰς τὸ ἀντίγραφον, ἀλλὰ πρόκειται καθαρῶς περὶ παραλλαγῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο χάριν μεγαλυτέρας σαφηνείας. Τὸ στὶλ τῆς γραφῆς εἰς τὸ ἀντίγραφον τοῦ Καῖμπριτζ εἶναι σταθερὸν καὶ δι᾽ ὅλου τοῦ κειμένου παραμένει ἀμετάβλητον.

Ο ἄγνωστος συγγραφεύς μᾶς παρουσιάζει ζωηράν περιγραφήν των τελευταίων ήμερων που προηγήθησαν της τελικής παραδόσεως τοῦ Χάνδαχος υπό τοῦ Φραγχίσχου Μοροζίνη εἰς τοὺς Τούρχους τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1669, δπότε ύπεγράφησαν τὰ ἄρθρα τῆς συνθήκης εἰρήνης. Έκάστη σκηνή περιγράφεται με μεγάλην λεπτομέρειαν και συναντώμεν οίκεῖα ὀνόματα, ὡς τὸ τοῦ ἀρχιεξωμότου καὶ προδότου ³Ανδρέου Μπαρότσι. Από τὸ κείμενον συνάγομεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἡτο πιωών κατὰ την υπογραφήν της ειρήνης και προφανώς είχε δυνατότητας να άρύεται εθχερώς πληροφορίας έξ αμφοτέρων των αντιμαχομένων δυνάμεων των Τούρκων καὶ Χριστιανων, ὡς δύναταί τις εὐχερως νὰ διαπιστώση από την λεπτομερή έξιστόρησιν και απόδοσιν ακριβών ήμεφομηνιών καὶ παραμικρών γεγονόνων, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τών κινήσεων τῶν Τούρκων, τῶν ὀνομάτων καὶ συντόμων βιογραφιῶν τῶν περιφανεστέρων τούρχων άξιωματιχών που έλαβον μέρος είς την πολιορχίαν. Ο συγγραφεύς χρησιμοποιεί συχνά τον ένεστώτα και γράφει είς τὸ πρώτον πρόσωπον. Δεν δυνάμεθα να καθορίσωμεν ασφαλώς αν συνέθεσε τὸ ἔργον τοῦτο χάριν ὡρισμένου προσώπου ἢ πρὸς ὄφελος τῶν αναγνωστών καθολικώς. Είς τὸ αντίγραφον τοῦ Κατμπριτζ οι τίτλοι τῶν τριῶν τμημάτων τῆς ἐκθέσεως εἶναι ἔντυποι. Τὸ λοιπὸν τοῦ κώδικος είναι χειρόγραφον. Φαίνεται ότι ὁ συγγραφεύς ἐσκόπει νὰ ἐκτυπώση τὸ ἔργον του, ἀλλὰ εἴτε λόγω ἐλλείψεως πόρων εἴτε λόγω τοῦ ότι δεν έπεδείνθη γενικόν ενδιαφέρον διά την έκδοσιν έγκατέλειψε τήν ίδέαν. Ωρισμένα δεδομένα της διηγήσεως αποδεικνύουν μαλλον θετικῶς, ὅτι τὸ πρωτότυπον τῆς οξφόρδης συνετέθη τὸ 1669 καὶ ὅτι τὸ άντίγραφον τοῦ Καῖμπριτζ ἔγινεν εὐθὺς κατόπιν.

Τὸ χειρόγραφον Ρώλινσον, σχήματος «φόλιο», καταλαμβάνει 33 σελίδας. Τὸ ἀντίγραφον Moore εἶναι χαρτῷον βιβλίον σχήματος μικροῦ τετάρτου περιλαμβάνον ὀγδοήκοντα μίαν σελίδας. ᾿Αμφότερα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑποδιαιροῦνται εἰς τέσσαρα μέρη, ὡς ἀκολού-θως:

Ι. Βραχεῖα διήγησις περὶ τῶν ἐπιφανεστέρων προσώπων μεταξὺ τῶν Τούρκων, ποὺ παρευρέθησαν εἰς τὴν τελευταίαν πολιορκίαν τοῦ Χάνδακος, ἡ ὁποία ἤρχισε τὴν 22αν Μαΐου 1667. (Φύλ. 1 - 4 εἰς τὸ Χειρ. ὁθξφόρδης σσ. 1-10 εἰς τὸ Χειρ. Καῖμπριτζ).

ΙΙ. Είδικὸς ἀπολογισμὸς τοῦ ἀφιθμοῦ ἐκείνων τῶν Τούφκων καὶ τῶν γαλερῶν αὐτῶν ποὺ συνώδευσαν τὸν Μέγαν Βεζύρην εἰς τὸ ταξίδιόν του εἰς τὸν Χάνδακα καὶ ἐκείνων ποὺ τὸν ἠκολούθησαν μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἐκεῖ. (Φύλ. 5, 6 εἰς τὸ Χειρ. 'Οξφόρδης' 11, 12 εἰς τὸ Χειρ. Καῖμπριτζ).

ΙΙΙ, Μετά τὴν διήγησιν (φύλ. 5-31 εἰς τὸ Χειρ. 'Οξφόρδης' σσ.

Αγγλικόν υπόμνημα περί τῆς πολιορκίας και πτώσεως τοῦ Χάνδακος 405

13-73 εἰς τὸ Χειο. Καῖμπριτζ) «τῶν συμβεβηκότων κατὰ τὴν 29μηνον ἄμυναν τοῦ Χάνδακος» ἀκολουθεῖ

IV. [°]Αντίγραφον τῶν ἄρθρων συνθήκης τὰ ὁποῖα ὑπεγράφησαν ἐνώπιον τοῦ Μεγάλου Βεζύρου. (Φύλ. 32, 33 εἰς τὸ Χειρ. [°]Οξφόρος σσ. 77-81 εἰς τὸ Χειρ. Καῖμπριτζ).

Τὸ κείμενον τοῦ Χειφογράφου τῆς °Οξφόρδης (Codicis Rawlinsoniani 684) ἔχει ἐν μεταγραφῆ ὡς ἀκολούθως *:

^{*)} Ή μετάφοασις τοῦ χειρογράφου προσετέθη ὑποβοηθητικῶς ὑπὸ τῆς Συντάξεως τοῦ Περιοδικοῦ.

I

A BRIEF NARRATIVE OF THE MOST EMINENT PERSONS AMONG THE TURKS THAT WERE IN THE LAST SIEGE OF CANDIA WHICH BEGAN THE 22 OF MAY 1667.

Fazil Achmet Pasha, called by the vulgar sort of people Chiopriloglu, was Prime Vizier, Generalissimo, and absolute Plenipotentiary in all dignity and authority throughout all the dominions of Turkey. He set out for Canea with 64 gallies and all the officers of the Ottoman court the 2nd of November, 1666, and arrived at Candia with the whole army the 22nd of May, 1667.

Anchet ud Achmet Pasha, Vizier, named by the common people Freny Achmet Pasha because he was Neapolitan born and had his education in the Grand Signore Seraglio and underwent several other great offices. He was sent Generalissimo to Candia on the first of April in the year 1661 after the decease of Hussain Pasha, Vizier and General, being a native of Bosnia. For this cause, after the arrival of the Grand Vizier at Candia, he was highly esteemed by all persons, though

Ι

ΒΡΑΧΕΙΑ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΕΡΩΝ ΜΕΤΑΞΎ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΠΟΥ ΠΑΡΕΥΡΕΘΉΣΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΝ ΤΟΥ ΧΑΝΔΑΚΟΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΗΡΧΊΣΕ ΤΗΝ 22 ΜΑΪ́ΟΥ 1667.

Φαζίλ "Αχμὲτ Πασᾶς, προσονομαζόμενος ὑπὸ τοῦ κοινοῦ λαοῦ Κιοπριλόγλου" ἦτο Μέγας Βεζύρης, "Αρχιστράτηγος καὶ ἀπόλυτος Πληρεξούσιος μὲ πᾶν ἀξίωμα καὶ κῦρος ἀνὰ πᾶσαν τὴν τουρκικὴν Ἐπικράτειαν. "Εξεκύνησε διὰ τὰ Χανιὰ μὲ 64 γαλέρας καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς "Οθωμανικῆς Αὐλῆς τὴν 2αν Νοεμβρίου 1666 καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Χάνδακα μὲ ὁλόκληρον τὸ στράτευμα τὴν 22αν Μαΐου 1667.

"Ανεμπουντ 'Αχμέτ Πασᾶς, Βεζύρης, επιλεγόμενος ὑπὸ τοῦ κοινοῦ λαοῦ Φρὲνκ 'Αχμέτ Πασᾶς διότι ἦτο τὴν γέννησιν Νεαπολιτανός, ἀλλ' ἀνετράφη εἰς τὸ Σεράγιον τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀνέλαβε διάφορα ἄλλα μεγάλα ἀξιώματα. Εἰχεν ἀποσταλῆ ὡς 'Αρχιστρατηγος εἰς τὴν Κρήτην τὴν 1ην 'Απριλίου τοῦ 1661 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χουσείν Πασᾶ, Βεζύρου καὶ Στρατηγοῦ, καταγομένου ἐκ Βοσνίας. 'Εκ τούτου, μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Μεγάλου Βεζύρου εἰς τὸν Χάνδακα, ἀπελάμβανε μεγάλης ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους ὅλων, ἄν καὶ

not in authority; now employed in weighty affairs, because absolutely deaf.

3

Defterdar Achmet Pasha, Vizier, a Constantino-politan, was supreme procurator of all the revenues and expenses of the Ottoman Empire, commissary and superintendant of the ammunition and victuals of the Turks'camp, governor of the engineers, miners and gunners, and of any other art and profession practiced in the Grand Signor's camp; nay, further, he was the chief in authority next to the Grand Signor. He went to Candia with the said Grand Vizier. This Defterdar is a person of great courage, never tired with business; nor can he contain himself without action day or night, to which he is so much addicted, that he allows himself 3 hours of sleep.

I brahim Pasha, Vizier and Aga of the Janizaries, an Albanian by birth, a man of great repute and authority with the Grand Vizier and with those of his privy council. He went to Candia in the said 64 gallies the 19th of October, 1666, and was, on April 26th, 1669, commanded back to Constantinople to appease the mutinous and rebellious people of that city then up in arms occasioned by the false pieces of eight brought in by the French, but chiefly because the Grand

δεν ήτο πλέον είς ένεργον δπηρεσίαν έχρησιμοποιείτο πλέον μόνον είς σπουδαίας δποθέσεις, διότι ήτο απολύτως χωφός.

Λεφτερντά ρ' Αχμέτ ΙΙ ασᾶς, Βεζύρης, ἐχ Κωνσταντινουπόλεως.
ητο ἀνώτατος φροντιστής ὅλων τῶν ἐσόδων και ἐξόδων τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐτοχρατορίας, ἔντεταλμένος τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῶν πολεμοφοδίων καὶ ζωοτροφιῶν τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοπέδου, διοικητής τῶν μηχανικῶν, ὑπονομοποιῶν καὶ κανονοποιῶν, ὡς καὶ πάσης ἄλλης τέχνης καὶ ἐπιτηδεύματος ἀσκουμένων εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σουλτάνου' ἐπὶ πλέον εἰχε τὸ ἀνώτατον κῦρσς ἔξουσίας μετὰ τὸν Σουλτάνον. 'Ηλθεν εἰς τὸν Χάνδακα μετὰ τοῦ ρηθέντος Μεγάλου Βεζύρου. 'Ο 'Αρχιλογιστής οὖτος εἰναι προσωπικότης μεγάλου θάρρους, ἀκαταπόνητος εἰς πᾶσαν ἔργασίαν δὲν ἱκανοποιεῖται ἄν δὲν εὐρίσκεται εἰς δρᾶσιν ἡμέραν καὶ νύκια, καὶ τόσον ἀφοσιοῦται εἰς αὐτὴν ὥστε ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὸν ὕπνον τριῶν μόνον ὡρῶν.

Τιποαίμ Πασας, Βεζύρης και 'Αγας των Γενιτσάρων, 'Αλβανός την καταγωγήν, άνθρωπος μεγάλης φήμης και κύρους μετά τοῦ Μεγάλου Βεζύρου και τῶν μελῶν τοῦ ίδιαιτέρου αὐτοῦ Συμβουλίου. Μετέβη εἰς Κρήτην μετά τῶν ὡς ἄνω 64 γαλερῶν την 19ην 'Οκτωβρίου 1666 και την 26ην 'Απριλίου 1669 ἀνεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς κατευνασμὸν τοῦ στασιάσαντος και ἐν ἐξεγέρσει λαοῦ τῆς πόλεως ταύτης, ὅστις προσέφυγεν εἰς τὰ ὅπλα ἐξ ἀφορμῆς τῶν κιβδήλων νομισμάτων τῶν ὀκτώ, τῶν εἰσαχθέντων ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἀλλὰ κυρίως διότι ὁ Σουλτᾶνος εἰχε τὴν πρόθεσιν νὰ στραγγαλίση

6

Signor intended to strangle all his brothers that his son Mustapha might of be the only supervising heir of the Ottoman Empire.

The said Ibrahim Pasha was succeeded by Abdi Aga who was Culchiliasi, that is, Lieut. of the said Janizaries, and had the same authority as an Aga of the Janizaries, and in his place Zulfar Aga was made Lieut., who was Zagarly Pasha held high in the Grand Vizier's esteem for his advice and believed by the soldiers; he was one of the commissioners that agitated in the treaty of the late concluded peace.

I brahim Pasha, Vizier of Damascus, born in Natolia, was Defterdar or lord treasurer to the Grand Signor, who returning afterward from Bosnia came to Candia the 20th of August, 1668, but who did not signalize himself by any considerable action during that siege.

Hussain Pasha of Aleppo, Vizier, a Circassian born brother of the deceased Prime Vizier Chiaus Pasha; a valiant man who came from Aleppo to Candia in August, 1668. He was first placed at the Sabionera where he behaved himself well, but by the sinister misinformation of his action by some of his rivals he was put out of that office on the 9th of September, 1668. The 20th of March following, the said Hussain Pasha

όλους τοὺς πδελφούς του, ὥστε ὁ υἱός του Μουσταφᾶς νὰ δυνηθῆ νὰ καταστῆ μόγος κυβερνῶν κληρονόμος τῆς 'Οθωμανικῆς Αυτοκρατορίας.

Τὸν ἐν λόγω Ἰμπρατμ Πασᾶ διεδέχθη ὁ ᾿Α β δὶ ᾿Α γ ᾶ ς, ὅστις ἡτο Κυι Καγίακι, δηλ. ὑπαρχηγός, τῶν ὡς ἄνω Γενιτσάρων, καὶ εἰχε τὴν αὐτὴν εξουσίαν μὲ τὸν ᾿Αγᾶν τῶν Γενιτσάρων, εἰς τὴν θέσιν δὲ αὐτοῦ ἐτοποθετήι ἡ ὁ Ζουλφὰρ Ἡγᾶς ὡς ὑπαρχηγός, ὅστις ἡτο Ζαγαρλὺ Πασᾶς, ἐξόχως ἐκτιμώμενος ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου διὰ τὰς συμβουλάς του καὶ εἰς τὸν ὁποῖον οι στρατιῶται ἔτρεφον ἐμπιστοσύνην ἡτο εἰς τῶν πληρεξουσίων οι ὁποῖοι ἔδρασαν κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς τελευταίως συναφθείσης εἰρήνης.

'Ι μπ ρ α τ μ Π α σ ᾶ ς, Βεζύρης τῆς Δαμασχοῦ· ἐγεννήθη εἰς τὴν 'Ανστολίαν καὶ ἦτο Δεφτερδάρης ἢ θησαυροφύλαξ τοῦ Σουλτάνου· οὕτος ἦλθεν ἀργότερον εἰς τὸν Χάνδακα, τὴν 20ὴν Αὐγούστου 1668, ἐπιστρέφων ἐκ Βοσνίας, ἀλλὰ δὲν διεκρίθη δι' ἀξιοσημείωτον δρᾶσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορχίας.

Χουσείν Πασᾶς τοῦ Χαλεπίου, Βεζύρης, Κιρκάσιος τὴν καταγωγὴν καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἀποθανόντος Μεγ. Βεζύρου Σιαοὺς Πασᾶ ἤτο γενναῖος ἀγωνιστής, ὅστις ἤλθεν ἐκ Χαλεπίου εἰς Κρήτην τὸν Αὕγουστον τοῦ 1668. Ἐτοποθετήθη κατ ἀρχὰς εἰς τὴν Σαμπιονέραν, ὅπου ἔδειξε καλὴν δρᾶστν, λόγω ὅμως διεστραμμένων περὶ τῆς δράσεως του ταύτης πληροφοριῶν τινῶν τῶν τιπάλων του ἐξεβλήθη ἀπὸ τὸ λειτούργημα τοῦτο τὴν θην Σεπτεμβρίου 1668. Τὴν 20ὴν τοῦ ἐπομένου Μαρτίου, ὁ ὡς ἄνω Χουσείν Πασᾶς ἐγένετο Πασᾶς τῆς

was created Pasha of Romelia, that is to say, of Macedonia, and after he had performed many noble exploits at the breach of St. Andrew, he was wounded in the knee, with great danger escaped with his life.

Cara Mustapha Pasha, Beglerbeg in Anatolia, the creature Hussain Pasha, the first destroyer of Candia; he was made master of the camp at the first siege of Penigra for his valor and experience in the wars of that kingdom; he did not succeed according to expectation and whilst they thought to strangle him, he was seized upon with the plague and died of the distemper the last of January, 1668. (Beglerbeg is the same as a duke in some parts of Christendom).

Pehlivan Pasha Beglerbeg of Romelia, i.e., Macedonia. An Epirot. He was one of the soldiers that went first with Hussain and was very knowing in the wars of this kingdom. At the first siege of Candia he deported himself valiantly, but was shot in the head with a pistol and died the last of July, 1668.

Hassan Pasha succeeded him in that place. He was an opulent and warlike Albanian and chamberlain to the Grand Signor. He was killed with a bullet shot in his head the 19th

Ρωμυλίας, δηλαδή της Μαχεδονίας, καὶ ἀφοῦ ἐπετέλεσε πολλὰ λαμπρὰ κατορθώματα εἰς τὸ ρῆγμα τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου ἐπληγώθη εἰς τὸ γόνυ καὶ μὲ μέγαν κίνδυνον διέσωσε τὴν ζωήν του.

Καρὰ Μουσταφὰ Πασᾶς, Βεηλέρβεης ἐν 'Ανατολία, δημιούργημα τοῦ Χουσείν Πασᾶ καὶ πρῶτος καταστροφεύς τοῦ Χάνδακος ἀνηγορεύθη στρατοπεδάρχης κατὰ τὴν περίοδον τῆς πολιορκίας τῆς περιοχῆς Παντοκράτορος διὰ τὴν γενναιότητά του καὶ τὴν πειράν του εἰς τοὺς πολέμους τοῦ Βασιλείου τούτου δὲν ἀντεπεκρίθη ὅμως εἰς τὰς προσδοκίας καὶ ἐνῶ ἐσκέπτοντο γὰ τὸν στραγγαλίσουν προσεβλήθη ῦπὸ πανώλους καὶ ἀπέθανεν ἀπὸ τὸ κακὸν αὐτὸ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Ἰανουαρίου 1668. (Βεηλέρβεης εἰναι ἰσοδύναμος τίτλος μὲ τὸν τοῦ δουκὸς εἰς τινα μέρη τῆς Χριστιανοσύνης).

Πεχλιβάν Πασᾶς, Βεηλέρβεης τῆς Ρωμυλίας, τ.ε. τῆς Μακεδονίας.
'Ηπειρώτης.
'Ητο εἰς ἐκ τῶν πρώτων στρατιωτικῶν οἱ ὁποῖοι ἡκολούθησαν τὸν Χουσείν καὶ ἦτο πολὺ ἔμπειρος εἰς τοὺς πολέμους τοῦ Βασιλείου τούτου. Κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν τοῦ Χάνδακος ἐπέδειξε γενναιότητα, ἀλλ' ἐβλήθη εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πιστολίου καὶ ἀπέθανε τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Ἰογλίου 1668.

Ό Χασάν Πασᾶς τὸν διεδέχθη εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ἦτο πλούσιος και πολεμοχαρής Αλβανός, θαλαμηπόλος τοῦ Σουλτάνου. Ἐφονεύθη βληθείς τὴν κεφαλὴν μὲ σφαίραν τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1667 καὶ ὁ ἀνωτέρω

II

12

13

of September, 1667, and the above mentioned Cara Mustapha Pasha supplied the office.

Halil Pasha, Beglerbeg of Sivas, i.e., Sebastia in Asia; an Armenian born; he came to Candia after the Prime Vizier; who on the 9th of March, 1668, being sent superintendant of 12 gallies that was appointed to possess themselves of Candia, and having had the misfortune to lose that night five of the Beys' gallies with a great destruction of men in those that escaped, was in danger of being strangled, but the Grand Vizier, to show that he valued not the loss, saved his life, and in a few days after, made him Pasha of Romelia, which is the largest among the Beglerbegs; but being destitute both of courage and generosity, he was deposed the 15th day of March, 1669.

I brahim Chichaia of Bosnia, the Grand Vizier's Lieut. and of equal authority with the Prime Vizier; he demeaned himself like a valiant man at the first siege, and because those that had their post at Sabionera did not answer the Prime Vizier's expectation, had made the said Ibrahim Chichaia Beglerbeg of Aleppo the 7th of November, 1668.

And Osman Aga, son of Demir Pasha of Janina, was put in his place but because he was not endowed with talent

μνημονευθείς Καρά Μουστοφᾶς τὸν ἀντεκατέστησεν εἰς τὸ λειτούργημά του. Χαλίλ Πασᾶς, Βεηλέρβεης τῆς Σίβας, δηλ. τῆς Σεβαστείας ἐν ᾿Ασίᾳ ᾿Αρμένιος τὴν καταγωγήν, ἤλθεν εἰς τὸν Χάνδακα μετὰ τὸν Μέγαν Βεζύρην. Οὐτος ἀπεστάλη τὴν 9ην Μαρτίου 1668 ὡς ἀνώτερος ἐπόπτης 12 γαλερῶν ποὺ εἶχον ἀποστολὴν νὰ καταλάβουν τὸν Χάνδακα, ἐπειδὴ ὅμως εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ χάση τὴν νύκτα αὐτὴν πέντε ἀπὸ τὰς γαλέρας τῶν Βέηδων μὲ μεγάλας ἀπωλείας εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰ πλοῖα ποὺ διέφυγον, ἐκινδύνευσε νὰ στραγγαλισθῆ, ἀλλ᾽ ὁ Μέγας Βεζύρης, διὰ νὰ δείξη ὅτι ἐλογάριαζε τὴν ἀνδρείαν καὶ ὅχι τὰς ἀπωλείας, ἔσωσε τὴν ζωήν του καὶ ἐντὸς ὁλίγων ἡμερῶν τὸν ἀνεκήρυξε Πασᾶν τῆς Ρωμυλίας, ποὺ εἶναι ὁ σημαντικώτερος τῶν Βεηλερβέηδων ἐστερημένος ὅμως θάρρους καὶ γενναιοφροσύνης, καθηρέθη τὴν 15ην Μαρτίου 1669.

Ίμπο α τμ Κια γιας της Βοσνίας, υπσυχηγός του Μεγάλου Βεζύρου και με Ισον κύρος εξουσίας με τὸ του Πρώτου Βεζύρου ἀπεδείχθη γενναίος άγωνιστης κατά την πρώτην περίοδον της πολιορκίας, και επειδή έκεινοι οι όποιοι είχον τὰς θέσεις των είς τὴν Σαμπιονέραν δεν ἀντεπεκρίθησαν είς τὰς προσδοκίας του Μεγάλου Βεζύρου, ἐτοποθέτησε τὸν είρημένον Ἰμπρατμ Κιαγιαν ὡς Βεηλέρβεην τοῦ Χαλεπίου τὴν Την Νοεμβρίου 1668.

'Ο δὲ 'Ο σ μ ὰ ν 'Α γ ᾶ ς, υίὸς τοῦ Δεμίο Πασᾶ τῶν 'Ιωαννίνων, έτοποθετήθη εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἡτο πεπροικισμένος μὲ Ικανὴν ίδιο-

sufficient for the management of the office of Lieut. to the Grand Vizier, he was turned out, and

- Mahomet Aga, who was a doganese in Constantinople, was made Lieut. or Chichaia to the Grand Vizier the 15th of November, 1668, he being a very industrious and experienced person.
- Osman Sanjac Beg of Avlona, an Albanian both valiant and famous in the wars, was killed at Panegra by a stone in August, 1667. There were so many Sanjack begs as well as Alibegs, i.e. Colonels, killed at this siege that it would be too tedious to particularize them all by name.
- Mahomet Beg of Cairo, wealthy and stout Circassian came to Candia in the year 1667 with 2000 footmen, well armed, who were all destroyed at the fort of St. Andrew, and the said Beg was himself killed by a bomb.
- 17 Resculi Sagiolli of Macedonia, i.e., general of the colonels (of the upper Messia), an experienced man in the wars of Candia, being almost superannuated in this service against the kingdom of Candia, he managed his affairs exceeding well, though he was often dangerously wounded.
- 18 Aivas Solcoli of Macedonia (that is) General or Com-

φυΐαν διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑπαρχηγοῦ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἀπεμαχρύνθη τῆς θέσεως ταύτης καὶ

ό Μεχμέτ -Αγας ὁ ὁποιος ήτο doganese εἰς τὴν Κων]πολιν ἐγένετο ὑπαρχηγὸς ἢ Κιαγιᾶς τοῦ Μεγάλου Βεζύρου τὴν 15ην Νοεμβρίου 1668 διὰ τὴν μεγάλην του φιλοπονίαν καὶ πείραν.

'Ο σ μ ὰ ν Σ α ν τ ζ ὰ χ Β έ η ς τῆς Αὐλῶνος, 'Αλβανὸς τόσον γενναίος ὅσον καὶ ὀνομαστὸς εἰς τοὺς πολέμους· ἐφονεύθη εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πύλης Παντυκράτορος ὑπὸ λίθου τὸν Αὕγουστον 1667. Τόσοι πολλοὶ Σαντζὰχ Βέηδες ὡς καὶ 'Αλὶ Βέηδες, δηλ. Συνταγματάρχαι, ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην, ὅστε θὰ ἦτο πάρα πολὺ ἀνιαρὸν νὰ ἀναφέρωμεν ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ὀνομαστί.

Μεχμετ Βέης του Κατφου, πλούσιος και φωμαλέος Κιρκάσιος ήλθεν είς τον Χάνδακα κατά το έτος 1667 με 2000 πεζούς, καλώς ωπλισμένους, οι όποιοι όλοι έξωλοθρεύθησαν είς το φρούριον του 'Αγ. 'Ανδρέου' και ό ώς άνω Βέης έφονεύθη επίσης έκ βόμβας.

Ρεσχουλί Σατζ Κολί τῆς Μαχεδονίας, δηλ. στρατηγός τῶν συνταγματαρχῶν (τῆς ἄνω Messia) ὑπῆρξεν ἄνθρωπος πεπειραμένος εἰς τοὺς πολέμους τῆς Κρήτης, γενόμενος σχεδὸν ἀπόμαχος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν χατὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης διηύθυνεν ἐξαιρετιχῶς τὰς ἐπιχειρήσεις του, ἄν καὶ πολλάκις ἐπληγώθη ἐπικινδύνως.

Αϊβάζ Σόλ Κολί τῆς Μακεδονίας. τ.ἔ. στρατηγός ἢ διοικητής τῶν

mander in Chief of the Colonels of the lower Messia, a man of singular boldness in war, therefore frequently wounded, and is now dead.

- Zansbassi, i.e. Commander of the Zanssi, Zesnen Oglu by name, an experienced man in the Asiatic wars. He was killed when he commanded the cavalry called Spahi the 10th of September, 1667. Ibrahim Aga, a native of Armina, succeeded him and still continues in his place.
- Jussuf Aga of Zortzia, Zebarlibassi, i.e. Superintendant and General of the ammunition and mines, died for fear the 8th of July, 1669 because the Grand Vizier did threaten to kill him if he did not lead on his Zeberi to the breach of St. Andrew.
- Achmet Aga of Gallatta, Zeberlibassi, who was put in his place. He was deposed from his first office and arrested at new Candia for not concealing his despair of taking Candia after the siege of Panigra.
- And the Vizier constituted in his place Hazzi Ali, commander of the gunners, the 28th of September, 1668; a man skilfull in that employment.
- Machmet Pasha, Beglerbeg of Adena, in Asia, an indigent man, but so bold that he seemed desperate. He died with

συνταγματαρχῶν τῆς κάτω Messia. ἦτο ἄνθρωπος μοναδικῆς τόλμης εἰς τὸν πόλεμοι, διὰ τοῦτο ἐπληγώθη πολλάκις καὶ τώρα εἶναι νεκρός.

Τζανμπασί, δηλ. Διοικητής τῶν Τζανσί, ὀνόματι Τσεσνεν 'Ο γλοῦ, ητο ἔμπειρος εἰς τοὺς ἀσιατικούς πολέμους. Ἐφονεύθη διοικῶν τὸ ἱππικὸν τῶν λεγομένων Σπαΐδων τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1667. 'Ο Ἰμπρατμ ᾿Αγας, ἐξ Αrmina, τὸν διεδέχθη και ἔξακολουθεί ἀκόμη νὰ κατέχη τὴν αὐτὴν θέσιν.

Γιουσού φ 'Αγας τῆς Γεωργίας, Τσεμπαρλίμπασί, δηλ. Ἐπιμελητής κοι Στρατηγός τῶν πολεμοφοδίων και τῶν ὑπονόμων ἀπέθανεν ἐκ φόβου τὴν 8ην Ἰουλίου 1669, διότι ὁ Μέγας Βεζύρης τὸν ἡπείλησεν ὅτι θὰ τὸν φονεύση ἄν δὲν ὁδήγει τοὺς Τσεμπερί του εἰς τὸ ρῆγμα τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου.

'Αχμετ 'Αγας τοῦ Γαλατα, Τσεμπερλίμπασί, διαδεχθείς τὸν ἀνωτέρω. 'Απελύθη ἀπὸ τὸ πρῶτόν του ἀξίωμα καὶ συνελήφθη εἰς τὴν Νέαν Κάνδιαν, διότι δὲν ἀπέκρυψε τὴν ἀπελπισίαν του ὅτι θὰ ῆτο δυνατὸν νὰ κυριευθῆ ὁ Χάνδαξ μετὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Πύλης Παντοκράτορος.

Καὶ ὁ Βεζύρης ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν θέσιν του τὸν Χατζῆ ᾿Αλῆ, διοικητὴν τῶν κανονοποιῶν, τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1668, ἄνθρωπον ἐπιτήδειον διὰ τὸ λειτούργημα τοῦτο.

'Ο Μεχμετ Πασάς, Βεηλέυβεης των 'Αδάνων της 'Ασίας, τὸν διεδέχθη, ητο ενδεής, αλλά τόσον τολμηρός, ωστε εφαίνετο ὅτι μάχεται ἀπεγνω-

a bomb after he had made himself renowned by his valiant exploits.

Hussain Pasha, Beglerbeg of Adena succeeded him. He was wounded during the siege in the head and he proved useless.

All those aforenamed officers were placed in the western posts of the town of Candia at St. Andrews fort; but those that follow had their station ordered in the eastern part towards the Sabionera:

Ibrahim Pasha, Beglerbeg of Aleppo, was Lieut. to the Prime Visier, as is before mentioned, a man of sound judgment and well exercised. He was the chief commissioner in this treaty.

Catorzoglu Mahomet Pasha, Beglerbeg of Anatolia, he was also Beglerbeg of Romelia for some months; a man very notorious because he was so famous a robber in Asia, and took up a resolution to come to Calcedonia and fight the Prime Vizier Murat, and was able to overturn him and conquer him, which was the reason he was pardoned for his robberies and created Beglerbeg. He was sent into Candia but did nothing remarkable. He was slain at the sally made by the Christians upon the Turks at Sabionera, December the 16th, 1668.

Hussain Mahomet Pasha, Beglerbeg of Bosnia, a

σμένως. Ἐφονεύθη από βόμβαν ἀφοῦ έφημίσθη διὰ τὰ ἡφωϊνά του κατορθώματα. Ὁ Χουσε τν Η ασας, Βεηλέρβεης των ᾿Αδάνων, τὸν διεδέχθη. Ἐπλη-

γωθη κατά την πολιοφκίαν είς την κεφαλήν και απεδείχθη ανωφελής.

3

Πάντες οι ανωτέρω αξιωματικοί είχον τοποθετηθή είς τὰς δυτικάς θέσεις τῆς πόλεως Χάνδακος είς τὸ Φρούριον τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου' οι ἐπόμενοι ἐτάχθησαν είς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα πρὸς τὴν Σαμπιονέραν:

'Ι μπ φ α τ μ ΙΙ α σ ᾶ ς, Βεηλέφβεης τοῦ Χαλεπίου ήτο ὑπαρχηγός τοῦ Μεγάλου Βεξύρου, ὡς ἐλέχθη ήδη, ἄνθφωπος ὑγιοῦς κρίσεως καὶ καλῶς ἠσκημένος. 'Ητο ὁ κύριος πληφεξούσιος κατὰ τὴν σύναψιν τῆς συνθήκης.

Κατιρτζόγλου Μεχμέτ Πασᾶς, Βεηλέρβεης τῆς 'Ανατολίας' ἡτο ἐπί τινας μῆνας Βεηλέρβεης τῆς Ρωμυλίας' περιβόητος διότι ὑπῆρξε διάσημος ληστής εἰς τὴν 'Ασίαν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἔλθη εἰς τὴν Χαλκηδόνα διὰ νὰ καταπολεμήση τὸν Μέγαν Βεζύρην Μουράτ κατώρθωσε νὰ τὸν ἀνατρέψη καὶ νὰ γίνη κύριος αὐτοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔτυχε συγγνώμης διὰ τὰς ληστείας του καὶ ἀνηγορεύθη εἰς Βεηλέρβεην. 'Απεστάλη εἰς τὸν Χάνδακα, ἀλλ' σὐδὲν ἀξιοσημειωτον ἔπραξεν. Έφονεύθη κατὰ τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἐξόρμησιν τῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν Σαμπιονέραν, τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1668:

Χουσείν Μεχμέτ Πασᾶς, Βεηλέρβεης τῆς Βοσνίας, οωμαλέος και

stout and skillful soldier. He was placed at the Sabionera at first as Superintendant and was to order the cannons and batteries on the part of the arsenal, being a place easily attainable according to the information of the famous fugitive Andrew Barozzi, but within a few days after he was killed by a cannon shot the 19th of January, 1668.

Vareli Pasha, Beglerbeg of Caramania, born in Armina, was a warrior but died with a shot in July, 1669.

Mussur, the Grand Vizier Aga, succeeded him and was made after Sagarzibassi, and Mahomet Aga of Constantinople had his place. He was a man of great repute amongst the Janizaries, and an able soldier, and Achmet Aga Sagarzibassi was commander of the Janizaries that attacked the Sabionera, a person very famous for his valor, authority and wealth, but he was slain, in the sally made by the Christians the 20th of December, 1669. His next immediate successor was,

Velli Aga Serzesmid, i.e. Commander of the foot belonging to the Grand Visier; a stout man and in great authority, he was killed in the sally made by the Christians at Sabionera the 2 th of December, 1669, and Jussef, the Aga of Macedonia, succeeded him but he died of a shot the 3rd of September, 1669.

ίκανὸς στρατιώτης. Έτοποθετήθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Σαμπιονέραν ὡς ἀνώτερος Ἐπιμελητής μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ διοικῆ τὰ κανόνια και τὰς πυροβολαρχίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ ναυστάθμου, περιοχῆς ἡ ὁποία, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἐπιβοήτου φυγάδος 'Ανδρέου Μπαρότσι, ἢτο λίαν εὐπρόσβλητος' ἀλλά μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐφονεύθη ὑπὸ βλήματος κανονίου τὴν 19ην Ἰανουαρίου 1668.

Βαρελί Η ασάς, Βεηλέρβεης της Καραμανίας, έξ Armina ήτο καλός πολεμιστής, άλλ' έφονεύθη βληθείς τον Ίούλιον του 1669.

Ό Μου σού ο, 'Αγάς τοῦ Μεγάλου Βεξύρου, τὴν διεδέχθη καὶ κατόπιν εγένετο Σαγαρξί μπασί καὶ ὁ Μεχμετ 'Αγάς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ελαβε τὴν θέσιν του. "Εχαιρε μεγάλης ὑπολήψεως μεταξύ τῶν Γενιτσάρων καὶ ἡτο ἱκανὸς στρατιώτης" ὁ 'Αχμετ 'Αγάς Σαγαρζίμπασι ἡτο διοικητὴς τῶν Γενιτσάρων οἱ ὁποῖοι προσέβολον τὴν Σαμπιονέραν, ὸνομαστὸς διὰ τὴν ἀνδρείαν του, τὸ κῦρός του καὶ τὸν πλοῦτόν του, ἀλλ' ἐφονεύθη κατὰ τὴν ἐξόρμησιν τῶν Χριστιανῶν τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1669. "Αμεσος διάδοχός του ὑπῆρξεν ὁ

Βελή 'Αγάς Σευζεσμίτ, τ.ξ. Διοικητής τοῦ πεζικοῦ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, υωμαλέος καὶ μὲ μέγα κύρος ἐφονεύθη κατὰ τὴν ἔξόρμησιν τῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν Σαμπιονέραν τῆς 20ης Δεκεμβρίου 1669 καὶ ὁ Γιουσοὺφ 'Αγᾶς τῆς Μακεδονίας τὸν διεδέχθη, ἀλλ' ἐφονεύθη καὶ αὐτὸς πυφοβοληθείς τὴν 3ην Σεπιεμβρίου 1669.

Belilul Begscam, Agasi, Commander of the militia of Damascus. He was turned out for not advancing towards the arsenal, and Chiliz Beg, a Persian appointed to be in his place the 10th of April, 1669.

Bebri Pasha, Beglerbeg of Temesvar, and titular lord of Janina, was ordered to guard the camp towards the grand fort.

8

IO

Mustapha Pasha, the son of Seidi Achmet, afterward Pasha and General in Transylvania, was placed as a guard towards the street that leads into new Candia.

Caplar Pascar, Vizier Generalissimo and Captain at sea throughout the whole Ottoman dominions, a Circassian, and a man of great experience in war, in so much that for the space of three years which he spent in the convoying of the militia and ammunitions to Candia, he did not meet with any gross accident or unfortunated encounter; at last he begged leave of the Grand Vizier to be admitted to go to the singe of Candia which was granted, and he came hither the 29th of May, 1669 with 1,000 Galleotts and as many soldiers, and hath behaved himself handsomely there.

The four commanders of Agas of the Spahi were: First, Tanlambas Aga of the Spahi of the Red Regiment

Βελιλούλ Μπέης, Σόμ 'Αγασί, Διοικητής τῶν ἀτάκτων τῆς Δαμασκοῦ ἀπεμακούνθη τῆς θέσεως του διότι δεν ἐπροχώρησεν πρὸς τὰ νεώρια καὶ ὁ Χιλίτζ Βέης. Ηέρσης, ὑπεδείχθη ὡς ἀντικαταστάτης τὴν 10ην 'Απριλίου 1669.

Μπεμπυί Πασάς, Βεηλέφβεης τοῦ Τεμεσβάο και τιτλούχος 'Αγάς τῶν Ίσαννίνων' εἰχε λάβει τὴν διαταγὴν νὰ φυλάσση τὸ στοατόπεδον ποὸς τὸ μέφος τοῦ μεγάλου φρουρίου.

Μουσταφά Πασάς, υίὸς τοῦ Μπεϊντὶ ᾿Αχμέτ, μετὰ ταῦτα πασάς καὶ στρατηγὸς εν Τρανουλβανία: ἐτοποθετήθη φρουρὸς πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν Νέαν Κάνδιαν.

Καπλάο Πασάς, Βεζύρης, 'Αρχιναύαρχος εφ' όλης της όθωμανικης Επικρατείας, Κιρκάσιος και άνθρωπος κατ' έξοχην έμπειροπόλεμος είς τοιούτον βαθμόν, ώστε είς διάστημα τριών έτων κατά τὸ όποῖον έξετέλει την μεταγωγήν στρατοῦ καὶ έφοδιασμοῦ είς τὸν Χάνδακα δὲν τοῦ συνέβη σημαντικὸν ἀτύχημα ἢ ἀτυχής σύγκρουσις τέλος έζήτησε την άδειαν ἀπό τὸν Μέγαν Βεζύρην νὰ γίνη δεκτὸν νὰ μεπίσχη εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Χάνδακος, ἡ ὁποία τοῦ παρεχωρήθη καὶ οὕτω ῆλθεν ἐκεῖ τὴν 29ην Μαΐου 1669 μὲ 1000 ἄνδρας τῶν γαλερῶν καὶ ἄλλους τόσους στρατιώτας καὶ ἐπέδειξε λαμπρὰν δρᾶσιν.

Οἱ τέσσαρες Διοικηταὶ ἢ ᾿Αγᾶδες τῶν Σπαΐδων ἡσαν: Πρῶτος ὁ Ταλαμπᾶς, ᾿Αγᾶς τῶν Σπαΐδων τοῦ Ἐρυθροῦ Συντάγματος. 416 Χ. Χιονίδη

The Second, Assan Aga of the Spahi which belonged to the Yellow Regiment, both who were killed at the sally made before the grand fort, the 3rd of October, 1667; and those that succeeded was Mustapha Aga of the Red.

Receb Aga of the Yellowed — — Ali Aga of the Greens Adur achim Aga of the white Company.

Besides those that are prementioned, there are some that are townmen, who, though they are not obliged to fight, because of their merit and desert as their religion persuades them, yet went themselves into the breaches and shot arrows and discharged mortarpieces.

First, the Lord Chancellor of the grand Turks, Hussain Effendi of Constantinople went to Candia with the Prime Vizier.

The second was the Chief Auditor of the Grand Signor Hussain Effendi of Bosnia, a person of great courage and fame.

The Chief Accountant, Mahomet Effendi of Zerzia.

The Prime Vizier's Chief Secretary, Soliman Effendi of Bosnia.

The Sub-secretary for letters, Lalclisadi Effendi of Constantinople, died of mere fear at the first assault of Panigra.

And Achmet Effendi, Chancellor of the Chamber, died of a

Δεύτερος ὁ ᾿Ασὰν ᾿Αγᾶς, τῶν Σπαΐδων τοῦ Κιτρίνου Συντάγματος.

'Αμφότεροι έφονεύθησαν κατά την έξόρμησιν την πρό τοῦ μεγάλου φρουρίου της 3ης 'Οκτωβρίου 1667' αὐτοί ποὺ τοὺς διεδέχθησαν ήσαν ὁ Μουσταφᾶ 'Αγᾶς τοῦ 'Ερυθροῦ Συντάγματος καὶ ὁ 'Ρετζέπ 'Αγᾶς τοῦ Κιτρίνου. "Επειτα ὁ 'Αλη 'Αγᾶς τῶν Πρασίνων καὶ ὁ 'Αντοὺρ 'Ακὶμ 'Αγᾶς τῆς Λευκῆς "Ίλης.

Πλήν τῶν ὡς ἄνω μνημονευθέντων υπάρχουν τινὲς πολίται, οἱ ὁποίοι, καίτοι δὲν ἡσαν υποχρεωμένοι νὰ πολεμήσουν, λόγω τῆς ἰδίας αὐτῶν άξιας καὶ τῆς ἀμοιβῆς τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται ἡ θρησκεία αὐτῶν, εἰσεχώρησαν εἰς τὰ ρήγματα καὶ ἔβαλλον βέλη καὶ ἔρρυψαν ὅλμους.

Πρώτος δ Σφραγιδοφύλαξ τοῦ Σουλτάνου Χουσεΐν Ἐφέντης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἥλθεν εἰς τὸν Χονδακα ἀκολουθήσας τὸν Μέγαν Βεζύρην.

Δεύτ: ρος ὁ επὶ τῶν ᾿Απορρήτων τοῦ Σουλτάνου Χουσεΐν Ἐφέντης τῆς Βοσνίας, προσωπικότης μεγάλου θάρρους καὶ φήμης.

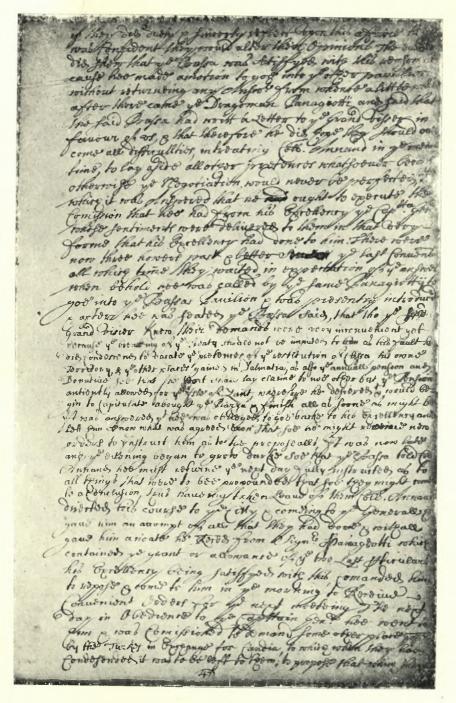
Ο 'Αρχιλογιστής Μεχμέτ Έφέντης έχ Γεωργίας.

Ο 'Αρχίγραμματεύς τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Σολιμάν Έσενδης έκ Βοσνίας.

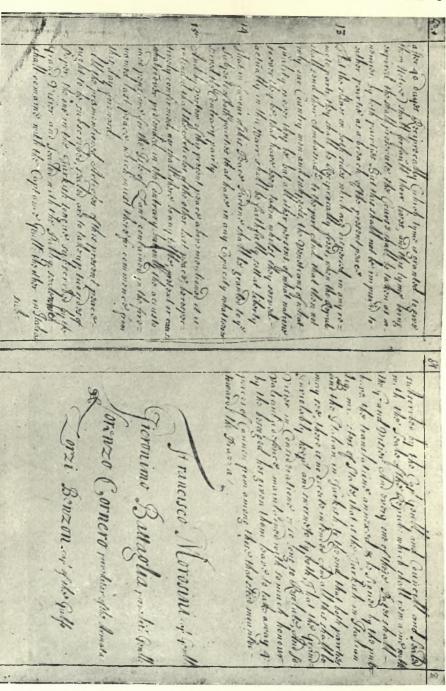
'Ο 'Υπογραμματεύς της επισήμου αλληλογραφίας Λαλκλί Σαδί Έφενδης της Κωνσταντινουπόλεως' ἀπέθανεν απλώς και μόνον έκ φόβου κατά την πρώτην, επίθεσιν της Πύλης Παντοκράτορος.

Καὶ ὁ 'Αχμέτ 'Εσένδης, 'Αρχιθαλαμηπόλος, ἀπεβίωσεν έκ πυρετοῦ, ὁ δέ

6

Φωτοστατιχὸν ἀντίγραφον σελίδος τοῦ Χειρογράφου τῆς 'Οξφόρδης (Codex Rawlinsonianus 684).

fever, and Egint Effendi of Constantinople supplied his place.

Behredi Effendi, Chancellor of the Grievances, died of a fever, and Mustapha, the son of Mohammet Pasha the Prime Vizier, succeeded him.

Mohmet Effendi, Chancellor of the Tribute, died for fear.

There were also diverse others (that are above named) who died at the first siege of Candia to the great loss of their families, for they all were descended of the best houses and were in the best offices at Constantinople, and in particular....

Hussain Beg, son of Hasuf Pasha, Prime Vizier, deceased. He came with the Grand Vizier to Candia and was Niscarzi, i.e., he that subscribes the Grand Signor's names to patents and orders, an office conferred upon none but such as are noble persons, and died the 7th of October, 1668.

And Mahmet Aga, an ancient Circassian, who died of old age the 6th of February, 1669.

And Turchian Bey of Ascheher was chosen niscarzi in his stead, a learned man and famous for his excellency in writing.

The Colonels of Romelia, i.e., Alibegs, are 17 in number, every one of them having the command of 100 Zaims and Timariots or more. These are like barons in some countries.

Έγιντ Έφενδης εκ Κωνσταντινουπόλεως τον άνεπλήρωσε.

Ο Μεχοεδί Ἐφένδης, ὁ ἐπὶ τῶν Παραπόνων ὑπουργός, ἀπέθανεν ἐκ πυρετοῦ καὶ ὁ Μουσταφᾶ, υιὸς τοῦ Μεχμὲτ Πασᾶ, τοῦ Μεγ. Βεζύρου, τὸν διεδέχθη.

Ο Μεχμετ Έφενδης, ὁ επὶ τῶν Φόρων Υπουργός, ἀπέθανεν ἐκ φόβου.

Ύπῆοξαν καὶ διάφοροι ἄλλοι (ποὺ ἀναφέρονται ἀνωτέρω) οἱ ὁποτοι ἀπέθανον κατά τὴν πρώτην πολιορκίαν τοῦ Χάνδακος καὶ τοῦτο ῆτο μεγάλη ἀπώλειο διὰ τὰς οἰκογενείας των, διότι ὅλοι κατήγοντο ἀπὸ τοὺς καλυτέρους οἴκους
καὶ κατεῖχον τὰ ἐπιφανέστερα ἀξιώματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συγκεκριμένως οἱ ἐξῆς:

Χουσείν Βέης, υίὸς τοῦ Χασοὺφ Πασᾶ, ἀποβιώσας. "Ηλθεν εἰς Χάνδακα μετὰ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου καὶ ἡτο Νισαντζί, δηλ. ὁ ὑπογράφων τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου εἰς τὰ ἔγγραφα προνομιῶν καὶ διαταγῶν, λειτούργημα ἀπονεμόμενον ἀποκλειστικῶς εἰς εὐγενεῖς ἀπέθανε τὴν Την 'Οκτωβρίου 1668.

Ό Μεχμέτ 'Αγᾶς, παλαιὸς Κιρχάσιος, ὅστις ἀπέθανεν ἐκ γήρατος τὴν 6ην Φεβρουαρίου 1669,

Καὶ ὁ Τουρνιάν Βέης ἐξ *Ακ Σεχίο ἐξελέγη Νισαντζὶ εἰς τὴν θέσιν του πολυμαθής καὶ περίφημος διὰ τὴν καλλιγραφικήν του ίκανότητα.

Οί Συνταγματάρχαι τῆς Ρωμυλίας, τ.ἔ. οἱ ᾿Αλιβέηδες, εἰναι 17 καὶ ἔκαστος ἐξ αὐτῶν ἔχει ὑπὸ τὴν διοίκησίν του 100 Ζαἰμηδες καὶ Τιμαριώτας ἢ καὶ περισσοτέρους. Εἰναι ἀντίστοιχοι μὲ τοὺς βαρώνους μερικῶν χωρῶν.

27

IO

116 Springly dox seminar his subspring 50x 1	
The Alibegs of Anatolia are (14)	And collections are sufficient
Those of Caramania (7)	
Of Sebassia (7)	
II	
A PARTICULAR ACCOMPT OF THE NUM AND GALLIES THAT ATTENDED THE VOYAGE TO CANDIA AS ALSO OF TH HIM AFTER HIS ARRIVA	GRAND VISIER IN HIS OSE THAT FOLLOWED
Arrd. 1666. This 19th of October the went with Turks	6,400 Prime Visier with
The last day of January there came the Beys' gallies	5,000 rallies with Turks 1,000 and of Constanti-
where he found of able soldiers t	
Οι "Αλιβέηδες τῆς "Ανατολίας είναι 14 Οι τῆς Καραμανίας	
dud for your mountaint with how would Hearth our	
ΕΙΔΙΚΌΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΌΣ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΎ Ι ΚΑΙ ΤΏΝ ΓΑΛΈΡΩΝ ΑΥΤΏΝ ΠΟΥ ΣΎΝΩΔΕΥ PHN ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΑΝΔ ΤΟΝ ΗΚΟΛΟΎΘΗΣΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΦΙΞΙΝ	ΣΑΝ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ BEZY- ΔΑΚΑ ΚΑΙ EKEINΩΝ ΓΙΟΥ
"Αφιξ. 1666. Τὴν 19ην 'Οχτωβρίου τοῦ ἔτους τοῦ γᾶς τῶν Γενιτσάρων μὲ Τούρχους 'Αφίξ. 1667. Τὴν 2αν Σεπτεμβρίου ὁ Μέγας Βεξι Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ 'Ιανουαρίου ἡλί τὰς γαλέρας τῶν Βέηδων	

Αγγλικόν υπόμνημα περί τῆς πολιορκίας καὶ πτώσεως τοῦ Χάνδακος 419
The 28th of May five French ships came from Constantinople to Hierapetra with Turks 3,0 o The 13th of June there arrived 22 gallies from Smyr-
na, with Spahi
with Turks
Arrd. 1668. The 15th of March there came slx French vessels and one of Genoa with Janizaries from
Constantinople
from Syria with Turks
About the same time there was sent from Constantinople five French ships with Turks, in number
about
The best of take there recent of Spahi-were made to
Τὴν 28ην Μαΐου πέντε γαλλικά πλοῖα ἦλθον από τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὴν Ἱεράπετραν μὲ Τούρχους
Τὴν 12ην Ἰουλίου ἡ αρμάδα ἐπανῆλθεν εἰς Χανιὰ μὲ Τούρχους 5.000 Σύνολον 45.900*
°Αφίξ. 1668. Τὴν 15ην Μαρτίου ἦλθον εξ γαλλικά πλοτα καὶ εν γε- νουατικόν μὲ Γενιτσάρους ἐκ Κων πόλεως 6.500
Την τελευταίαν ημέραν τοῦ Μαρτίου ήλθον πλοῖα εἰς την Ἱερά- πετραν ἐκ Συρίας μὲ Τούρκους
κους έξ 'Ασίας
Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ᾿Απριλίου νέα ἀποστολὴ Σπαΐδων, τὸν ἄριθμὸν

^{*)} Ύπάρχει λάθος εἰς τὴν πρόσθεσιν κατὰ 1.000, ἀλλὰ τὸ τελικὸν σύνολον είναι ὁρθόν.

The sale of Mary 41		
The 7th of May the armada arrived at the Fodella		
with men	4,000	
The 6th of August came from Constantinople of the		
Spahi .mv. ediler, et levere, eredt ennt, to, tt. r. p.	1,500	
The 26th of August the armada came to Matalla with		
the Timariotes of Asia (and Imbrahim Pasha) in		
number	4.000	
The 2nd of October the Turkish navy arrived at Ca-		
	3,000	
The Total 2	7,500	
The second of the second of the second	7,300	
Arrd. 1669. The 19th of February there came 22 gallies		
to Canea with Turks	1,000	
The 24th of April 12 gallies arrived with Turks	2,000	
The 21st of May the armada arrived with Turks	3,000	
The 21st of June the Captain Pasha of the Turks arri-	0 /	
ved with Turks	2,000	
The 30th of June were sent from Cairo and Damascus	,	
soldiers	2,000	
Then in Sitia they landed the ships that had Janiza-	17	
	1,800	
The 2nd of July a fresh recruit of Spahi were sent to	-,000	
The gad of july a fresh restait of spani were sent to		
The State of the same about the same and the same		
Τὴν 7ην Μαΐου ἡ ἄρμάδα ἔφθασεν εἰς τὴν Φόδελε μὲ ἄνδρας .	4.000	
Την 6ην Λύγούστου ήλθον έκ Κωνσταντινουπόλεως Σπαίδες	1.500	
Τὴν 26ην Αύγούστου ἡ αρμάδα ἤλθεν εἰς τὰ Μάταλλα μὲ τοὺς Τι-		
μαριούχους τῆς ᾿Ασίας (καὶ τὸν Ἰμπραΐμ Πασᾶν), τὸν αριθμὸν	4.000	
Τὴν 2αν 'Οκτωβοίου ὁ τουρχικὸς στόλος ἔφθασεν εἰς τὰ Χανιὰ	2,000	
μὲ Τούρχους	3.000	
Σύνολον	27.500	
Αφίξ. 1669. Την 19ην Φεβρουαρίου ηλθον 22 γαλέραι είς τὰ Χανιὰ		
μὲ Τούρκους	1.000	
Τήν 24ην 'Απριλίου 12 γαλέραι ἔφθασαν με Τούρχους	2,000	
Τὴν 21ην Μαΐου ἔφθασεν ἡ ἄρμάδα μὲ Τούρχους	3.000	
Τὴν 21ην Ἰουνίου ὁ Καπετὰν Πασᾶς τῶν Τούρχων ἐφθασε μὲ		
Τούρχους	2.000	
Την 30ην Ιουνίου εσταλησαν από το Καιρον και την Δαμασκον	2.000	
Τὴν αὐτὴν ημέραν προσωρμίσθησαν εἰς τὴν Σητείαν τὰ πλοῖα μὲ	2.000	
Γενιτσάρους τῆς Μπαρμπαριᾶς	1.800	
Τήν 2αν Ἰουλίου ἀπεστάλησαν νεωστὶ στρατολογηθέντες Σπαίδες,		

Αγγλικὸν ὑπόμνημα περί τῆς πολιορκίας καὶ πτώσεως τοῦ Χάνδακος	421
IN DOOR X	189
the number of :	100
Besides all those here mentioned there arrived several	oib
caiques and other vessels which will in all amount	
at the least to	
The Final Total 94,0	500
of which total number there	12
died at this siege 70,0	000

Remainder . . . 24,600

III reason and constituent

distributed and the property of the contract of the state of the state

The occurences which happened during the 29 montha defence of Candia, and its fatal overthrow, is a subject more copious and fit for a voluminous history, than for a short relation. Therefore, I will confine myself to the last act of the tragedy, and acqaint you how, that when all possible endeavors were used to maintain it, and that there were now more than ordinary hopes too, in that they defended it with the loss of so much blood and sweat, they were constrained by an irreparable and most urgent necessity to yield, and the Captain General Morosini, as it were, with the exchange of a city already lost,

τὸν ἀριθμὸν ,	0.400
στον είς	10.000
Τελικόν σύνολον	94.600
έκ τοῦ οποίου συνολικοῦ ἀριθμοῦ ἀπέθανον	on a to
κατά την πολιοφκίαν ταύτην	70.000
Υπόλοιπον	24.600

III

Τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα συνέβησαν κατὰ τὴν 29μηνον ἄμυνον τοῦ Χάνδακος καὶ τὴν μοιραίαν του πτῶσιν ἀποτελοῦν θέμα μᾶλλον εὐρὸ καὶ κατάλληλον δι' ὀγκώδη ἱστορίαν παρὰ διὰ βραχεῖαν ἔκθεσιν. Διὰ τοῦτο θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τῆς τραγωδίας καὶ θὰ σᾶς κάμω γνωστὸν πῶς,
ἐνῶ πᾶσα δυνατή προσπάθεια κατεβλήθη διὰ νὰ κρατηθῆ ἡ πόλις καὶ ὑπῆρχον τώρα περισσότεραι παρὰ συνήθως ἐλπίδες, μὲ τὸ νὰ τὴν ὑπερασπίζωνται μὲ
τὴν ἀπώλειαν τόσου αἴματος καὶ ἱδρῶτος, ἡναγκάσθησαν ἀπὸ ἀδήριτον καὶ
ἐπείγουσαν ἀνάγκην νὰ ὑποχωρήσουν, ὁ δὲ 'Αρχιστράτηγος Μοροζίνης, ὡς εἰχον

did by his prudence permit, though not joyfully, yet undisputably, an honorable and advantageous peace to the most serene Republic.

After the improsperous success of those attacks made by the French on the side of the Sabionera, and by playing with the cannon upon the redoubts of St. Andrew, which was executed with more valor than fortune by the auxiliary Venetian Armada; and the more the hopes and strength of the besieged did languish and decay, the more vigorous and active did the Turks appear and did with new batteries and continued showers of bombs and grenades, nay, above all, with shot and mines endeavored to make the defendants retreat. And their design was to advance themselves all along the seacoast from the side of St. Andrew to the Tramata, and from that of the Sabionera to the arsenal, because the fort being wholly blocked up, the destruction thereof must necessarily have followed. And their expectation was more and more heightened among them because they found not in the defendants their accustomed and resolute opposition; whilst at the Sabionera, besides other advantages above and under ground, there blew a cannon very violently by the help of a mine, and on the side of St. Andrews, the ancient,

τὰ πράγματα, κατώρθωσε μὲ τὴν σύνεσίν του νὰ ἐπιτύχη μὲ ἀντάλλαγμα μίαν πόλιν ἤδη χαμένην, ὄχι βεβαίως μὲ εὐχαρίστησίν του, μίαν ἔντιμον καὶ ἀδιαφιλονικήτως ἐπωφελῆ διὰ τὴν Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν εἰρήνην.

Μετά την άτυχη εκβασιν των επιθέσεων εκείνων τάς δποίας επεχείρησαν οί Γάλλοι πρός τὸ μέρος τῆς Σαμπιονέρας καὶ τὸν βομβαρδισμὸν τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου, ποὺ ἔξετελέσθη μὲ περισσοτέραν ανδρείαν καὶ έπιτυχίαν υπό της βοηθητικής ένετικής 'Αρμάδας, όσον αι ελπίδες και ή αντοχή τῶν πολιορχουμένων ἐμαραίνοντο καὶ κατέπιπτον τόσον δρμητικότεροι καὶ ένεργητικώτεροι έφαίνοντο οί Τουρχοι έπετίθεντο με νέας πυροβολαρχίας καί συνέχιζον να ρίπτουν βροχήν βομβών και χειφοβομβίδων, πρό παντός δέ μέ πυροβολισμούς μάλιστα καὶ ανατινάξεις υπονόμων ἔσπευδον νὰ ἐπιτύχουν τὴν ύπογώρησιν τῶν ἀμυνομένων. Καὶ τὸ σχέδιόν των ἦτο νὰ προχωρήσουν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου πρὸς τὸν Δερματᾶν καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆς Σαμπιονέρας πρὸς τὰ Νεώρια, διότι ἀποκλειομένου οὕτω τελείως τοῦ φρουρίου ή χαταστροφή του ἀναγχαστιγῶς θὰ ἐπηκολούθει. Καὶ ή προσδοχία των αὐτὴ όλονὲν ἐνεδυναμοῦτο, διότι δὲν ευρισχον εἰς τοὺς ἀμυνομένους την συνήθη αποφασιστικήν αντίστασιν ένω είς την Σαμπιονέραν, πλην των άλλων έπιτευγμάτων έπι του έδάφους και ύπ' αυτό, έξερραγη με μέγαν πάταγον δι' ὑπονόμου εν κανόνιον, είς τὴν πλευράν τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου. επειδή τὰ παλαιὰ τόσον τὰ ένετικὰ ὅσον καὶ τὰ ἐκ Μάλτας καὶ Φλωρεντίας as well. Venetian and Maltese and Florentine troops, being before somewhat impaired, it was judged convenient to place some of the forces newly arrived from Germany in their room, but they were unacquainted with the enemy's way of waging war, besides, the first time that they were put on the guard, the chiefest officers were brought off either wounded or dead. Whereupon the breach of St. Andrews was divided into two parts; and that on the right hand forwards, towards the Scocese, was assigned to Count Waldech, General of the Brunswick forces; and the aforesaid Venetians and auxiliaries were absolutely committed to the charge of Signor Grinaldi, and both of them commanded by the Signor de Monbrun.

The Turks saw that they had not that accustomed resistance, though that nation be warlike for the generality but not as yet acquainted with the enemy; and although the Count of Waldech, a lord of predigious spirit, and some of his officers did sufficiently the office of brave commanders, yet he himself was wounded at the first within few days after his arrival, and Colonel Molison also. And not long after, the said Count died, and almost all the best of them failing, the defence of Candia grew weaker and weaker.

The Captain General did endeavor to make up the business,

στρατεύματα είχον προηγουμένως κάπως ελαττωθή, εθεωρήθη άναγκατον να τοποθετηθή είς την θέσιν των μέρος της δυνάμεως, ή όποια είχε φθάσει προσφατως έκ Γερμανίας άλλα οδτοι ήσαν αδαείς των μεθόδων διεξαγωγής τοῦ πολέμου υπο τοῦ έχθροῦ και ἐπι πλέον εὐθὺς μόλις ἀνέλαβον την φρούρησιν οἱ κυριώτεροι ἀξιωματικοὶ ἀπεκομίσθησαν πληγωμένοι ἢ νεκροί. Ώς ἐκ τούτου τὸ ρῆγμα τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου διηρέθη εἰς δύο, και τὸ μὲν πρόσθιον δεξιόν, πρὸς το μέρος των Scocese, ἀνετέθη εἰς τὸν κόμητα Βαλντέκ, Στρατηγόν των δυνάμεων τοῦ Μπροῦσβικ, οἱ δὲ προειρημένοι 'Ενετοὶ καὶ οἱ ἐπίκουροί των ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Σινιὸρ Grinaldi, ἐνῶ ἡ ἀνωτέρα διοίκησις ἀμφοτέρων ἀνετέθη εἰς τὸν κόριον de Monbrun.

Οἱ Τοῦρχοι εἰδον ὅτι δὲν συνήντων τὴν συνήθη ἀντίστασιν, ἄν χαὶ τὸ ἔὐνος αὐτὸ εἶναι γενικῶς πολεμικόν, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀκόμη γνωρίσει τὸν ἔχθρόν οὐτω, ἄν χαὶ ὁ κόμης Βαλντέκ, εὐγενὴς καταπληκτικοῦ θάρρους, ὡς καί τινες τῶν ἀξιωματικῶν του ἐξεπλήρωσαν τὸ καθῆκόν των ὡς γενναίων διοικητών, ἐπληγώθη καὶ αὐτὸς ὁ ἰδιος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὀλίγας μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του, καὶ ἔπίσης ὁ συνταγματάρχης Molison. Καὶ ὅχι πολὺ κατόπιν ὁ ὡς ἄνω κόμης ἀπέθανε καὶ ἀφοῦ καὶ οἱ καλύτεροι ἐξ αὐτῶν ἀπέτυχαν, ἡ ἄμυνα τοῦ Χάνδακος ἐγίνετο ὁλονὲν ἀσθενεστέρα.

Ο Αρχιστράτηγος ἐπροθυμοποιήθη νὰ συμβιβάση τὰ πράγματα καὶ νὰ

SS TO SUCCESS STORY

and to persuade the Duke de Navilles, with his forces, to fortify the part of that post; who, when they were surrounded. did behave themselves exceeding well. But the Turks being possessed of the right side of the first retiring place, they place their many pieces of cannon and made so many redoubts that it was a difficult matter to defend it, and all attempts of sallying forth were disadvantageous. This was the estate of things then, but when the Captain General had intelligence of the arrival of General Rospigliosi, he gave order that all those that sat in the council of war should set down their opinions in writing whether they should make any attempt, sally out. or engage in any other resource action to relieve the fort reduced to such extremity. Their opinions were various, but the major part concluded that although a stout sally by a considerable number was a dangerous remedy, and if it should not take effect, the ruin of the city must needs be accelerated. Thereby, in regard that the fort was so straitened so that it was necessary to try all ways and means with such a number of persons who qualified for that purpose, to attack the weakest of the two quarters; but because at present they could not expect to spare that number of persons so qualified, for their assistance, being they had so few men that they would scarce

πείση τὸν Δοῦχα τοῦ Ναβάϊγ μὲ τὰς δυνάμεις του νὰ ενισχύση τὰς θέσεις αὐτάς. Ούτοι, όταν περιεχυχλώθησαν, συμπεριεφέρθησαν έξαιρετιχώς χαλά. 'Αλλά οί Τοῦρχοι, γενόμενοι κύριοι της δεξιάς πλευράς της πρώτης έκκενωθείσης θέσεως, έτοποθέτησαν πολλά κανόνια καί κατεσκεύασαν τόσα πυργωτά όχυρώματα, ώστε κατέστη δύσκολος ή άμυνα καί όλαι αί απόπειραι έξορμήσεως υπήρξαν ατυχεῖς. Λυτή ήτο τότε ή κατάστασις των πραγμάτων άλλ' όταν ό 'Αρχιστράτηγος επληροφορήθη την άφιξιν τοῦ στρατηγοῦ Ροσπιλιόζι, διέταξεν ὅλοι οί παρακαθήμενοι είς το πολεμικόν συμβούλιον να καταθέσουν έγγράφως τας γνώμας των, αν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνη απόπειρα έξορμήσεως ἢ ἀνάληψις κατ' άλλον τινά τρόπον δράσεως πρός άνακούφισιν τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποιον είχε περιέλθει είς τοιαύτην απελπιστικήν κατάστασιν. Ποικίλαι υπήρξαν αι γνώμαί των, ή πλειονότης όμως ἀπεφάνθη ότι μια χρατερά έξορμησις με σημαντικόν αριθμόν ανδρών ήτο πάντοτε επικίνδυνος θεραπεία του κακού, άλλ' εάν είπετύγχανε τότε αναποφεύκτως θα έπέφερε την έπίσπευσιν της πτώσεως της πόλεως. Ώς έκ τούτου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ φοούριον ευρίσκετο εἰς τόσον δυσχερή θέσιν, ήτο άναγχαίον νὰ δοχιμάσουν όλους τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέσα, με τον αυιθμόν εχείνων των ανδυών οι όποιοι ήσαν κατάλληλοι δι' αυτό, να προσβαλουν τον ασθενέστερον των δύο τομέων. "Αλλ" επειδή επί του πα. φόντος δεν υπήρχεν ελπίς να εξοικονομήσουν τους απαιτουμένους καταλλήλους άνδρας διά νά τοὺς βοηθήσουν δοθέντος, ὅτι είχον τόσον ὀλίγους ὥστε μόλις as much activity as they did and former; they would put this Piazza in a posture of defence before the enemy could so much as attack the other.

The Duke replied that such was His Majesty's zeal for the preservation of Candia that he had not manifested with promises only, as some other princes, but effectually, for he had employed part of the strength of the nation, considerable both for their number and quality, and expended great sums of money in setting forth his fleet to sea. As for his own particular and the rest of his officers that had the honor to command, they have sufficiently discovered their intention by making so long a voyage with such speed as they had done, by assaulting the enemy so soon as they set eye on them, and relieving the Piazza in a manner before they had set foot into it; and if the event fell not out according to their desires, and the successful beginning of the action, they must be patient, and the rather because that disparagement was only the French blood which was spilt in abundance, and that of the most illustrious too; that it was a piece of ingratitude not to rest satisfied with such eminent proofs of friendship, and to pretend that the French King had commanded 2,000 men to assist Candia and they ought to remain there as long as any one person was alive;

την αυτην ένεργητικότητα με την όποιαν προηγουμένως έδρασαν θα έθεταν το φρούριον είς κατάστασιν τελεσφόρου αμύνης προτού ό έχθρος δυνηθή να κάμη άλλην έπίθεσιν.

Ο Δούξ ἀπήντησεν ὅτι τοιοῦτος ἡτο ὁ ζηλος της Μεγολειότητός Του διὰ την διάσωσιν του Χάνδαχος, ώστε δεν έξεδήλωσε τουτον μόνον με υποσχέσεις, ώς μερικοί άλλοι πρίγκηπες, άλλα έμπρακτως, διότι έχρησιμοποίησε μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους, σημαντικόν εἰς ἀριθμόν καὶ ποσότητα, καὶ ἀπέστειλε μεγάλα ποσά χρημάτων διά τον ἔκπλουν τοῦ στόλου του. Ώς πρός δὲ τὴν ίδιαν αὐτοῦ διάθεσιν και την των αξιωματικών του που είχε την τιμήν να διοιχή, επαρχώς την απέδειξαν επιχειρούντες τόσον μακρόν ταξίδιον με τοιαύτην σπουδήν, επιπίπτοντες κατά τοῦ έχθροῦ εὐθύς ώς τὸν ἀντίκρυσαν καὶ διασώζοντες τὸ Φρούριον προτοῦ τρόπον τινα θέσουν πόδα έντὸς αὐτοῦ καὶ ἄν τὰ γεγονότα δεν ἀπέβησαν κατά την ίδιαν αὐτῶν επιθυμίαν καὶ την επιτυχή άρχην της δράσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ είναι ὑπομονητικοί, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τὴν ατυχίαν αυτήν μόνον το γαλλικόν αξμα έχυθη έν αφθονία και ίδίως των έπιφανεστέρων. ὅτι ἦτο δείγμα άγνιομοσύνης νὰ μὴ είναι ίκανοποιημένοι μὲ τόσον έξοχα δείγματα φιλίας και να ισχυρίζωνται ὅτι ὁ γάλλος Βασιλεύς διέταξε 2 χιλιάδας ἄνδρας να βοηθήσουν τον Χάνδακα καί ὅτι ἔπρεπε νὰ μείνουν έχει μέχρις ότου ζῆ ἔστω καὶ είς και αν καὶ ήτο διοικητής όλων αὐτῶι The Captain General, not being able to supply him with men, gives orders that the Duke of Navailles be entreated to put his Frenchmen upon this second design, as they were upon the first. He returns answer that the time which His Majesty had allotted his troops in Candia was almost expired, so that he could not engage in making this next retreat, but he must absolutely think of their embarking.

The Captain General was extremely surprised at it, whereupon he and the government of Candia, with the Providitor of the Armada, went together to the Duke's apartment, and there presented unto him as effectual as was possible, how that city which, next to God, owed its preservation till this very minute, to the magnanimity and piety of his King, was now in a more despicable condition than enow; and that they knew not where to have recourse, but to his eminency and those gentlemen who came from such remote parts, and underwent such and so many great dangers in pursuit of glory; that the assistance was most important and necessary for the Piazza (By the Piazza is meant the city of Candia) because their welfare depended hereupon. And in all probability, it would not cost much blood, only some labor, few, if they did manage this design with

Ο 'Αρχιστράτηγος, επειδή δεν ήτο είς θέσιν νὰ τὸν ἐφοδιάση μὲ τοὺς ανδυας αὐτούς, δίδει ἐντολὴν νὰ παρακληθή ὁ Δοὺξ τοῦ Ναβάϊν νὰ διαθέση
τοὺς Γάλλους του διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο σχέδιον, ὡς διετέθησαν διὰ τὸ πρῶτον. 'Απαντὰ οῦτος ὅτι ὁ χρόνος ποὺ ἡ Μεγαλειότης Αὐτοῦ είχε καθορίσει νὰ
παραμείνουν τὰ στρατεύματά του είς τὸν Χάνδακα είχε σχεδον ἐκπνεύσει, ὅστε
δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κάμη καὶ αὐτὴν τὴν ὑποχώρησιν, ἀλλ' ὅτι θὰ είχεν ὡς
ἀποκλειστικὸν μέλημά του τὴν ἐπιβίβασιν τοῦ στρατεύματός του εἰς τὰ πλοῖα.

Ο 'Λοχιστράτηγος έξεπλάγη διὰ τοῦτο τὰ μέγιστα καὶ ἀκολούθως αὐτος καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ Χάνδακος μὲ τὸν προβλεπτὴν τοῦ Στόλου μετεβησαν ἐν σώματι εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Λουκὸς καὶ τοῦ παρέστησαν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀποτελεσματικότερον, πῶς αὐτὴ ἡ πόλις, ποὺ ἄφειλε μετὰ τὸν Θεὸν τὴν σωτηρίαν της μέχρι ἀκριβῶς τῆς στιγμῆς αὐτὴς εἰς τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ εὐσεβῆ πρόνοιαν τοῦ Βασιλέως του, εὐρίσκετο τώρα εἰς τὴν ἀθλιεστέραν κατάστασιν παρὰ ποτέ, καὶ ὅτι δὲν εἰχον ποῦ νὰ προσφύγουν παρὰ εἰς τὴν Εξοκότητά του καὶ τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ἀπὸ τόσον μακρυνά μέρη καὶ ὑπέστησαν τοιούτους καὶ τοσούτους κινδύνους ἐπιζητοῦντες τὴν δύξαν ὅτι ἡ ἐπικουρία ἢτο πολὺ σημαντικὴ καὶ ἀναγκαία διὰ τὴν Piazza (μὲ τὴν λ. Piazza ἐννοεῖται ἡ πόλις τοῦ Χάνδακος), ἀφοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξηρτατο ἡ καλὴ τροπὴ τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ ἐστοίχιζε πολὺ αἰμα, μόνον κάποιον κόπον, ὀλίγον, ἄν ἐξετέλουν τὸ σχέδιον αὐτὸ μὲ

as much activity as they did and former; they would put this Piazza in a posture of defence before the enemy could so much as attack the other.

The Duke replied that such was His Majesty's zeal for the preservation of Candia that he had not manifested with promises only, as some other princes, but effectually, for he had employed part of the strength of the nation, considerable both for their number and quality, and expended great sums of money in setting forth his fleet to sea. As for his own particular and the rest of his officers that had the honor to command, they have sufficiently discovered their intention by making so long a voyage with such speed as they had done, by assaulting the enemy so soon as they set eye on them, and relieving the Piazza in a manner before they had set foot into it; and if the event fell not out according to their desires, and the successful beginning of the action, they must be patient, and the rather because that disparagement was only the French blood which was spilt in abundance, and that of the most illustrious too; that it was a piece of ingratitude not to rest satisfied with such eminent proofs of friendship, and to pretend that the French King had commanded 2,000 men to assist Candia and they ought to remain there as long as any one person was alive;

την αυτήν ένεργητικότητα με την οποίαν προηγουμένως έδρασαν θά έθεταν το φρούριον είς κατάστασιν τελεσφόρου αμύνης προτού ο έχθρος δυνηθή να κόμη άλλην έπίθεσιν.

Ο Δούξ απήντησεν ότι τοιούτος ήτο ὁ ζήλος της Μεγυλειότητός Του διά την διάσωσιν τοῦ Χάνδαχος, ώστε δὲν εξεδήλωσε τοῦτον μόνον μὲ ὑποσχέσεις, ώς μερικοί ἄλλοι πρίγκηπες, αλλά έμπρακτως, διότι έγρησιμοποίησε μέρος τῆς. δυνάμεως του έθνους, σημαντικόν είς αριθμόν και ποσότητα, και απέστειλε μεγάλα ποσά χρημάτων διά τον έχπλουν του στόλου του. Ώς πρός δὲ τὴν ίδιαν αὐτοῦ διάθεσιν και την των άξιωματικών του πού είχε την τιμήν νά διοιχή, έπαρχώς την απέδειξαν έπιχειρούντες τύσον μαχρόν ταξίδιον με τοιαύτην σπουδήν, επιπίπτοντες κατά του έχθρου ευθύς ώς τον αντίκουσαν και διασώζοντες τὸ Φρούριον προτοῦ τρόπον τινα θέσουν πόδα έντὸς αὐτοῦ. καὶ αν τὰ γεγονότα δεν ἀπέβησαν κατά την ιδίαν αὐτῶν ἐπιθυμίαν καὶ την ἐπιτυγή άρχὴν τῆς δράσεως, θὰ ἔπρεπε γὰ εἶναι ὑπομονητικοί, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τὴν ατυχίαν αυτήν μόνον το γαλλικόν αξμα έχύθη έν αφθονία και ιδίως των έπιφανεστέρων ότι ήτο δείγμα αγνωμοσύνης νά μή είναι ίκανοποιημένοι με τόσον έξοχα δείγματα φιλίας και να ισχυρίζωνται ότι ο γάλλος Βασιλεύς διέταξε 2 χιλιάδας ἄνδρας να βοηθήσουν τον Χάνδακα και δτι έπρεπε να μείνουν έχει μέχρις ότου ζῆ ἔστω και είς και ἄν και ήτο διοικητής όλων αὐτῶι

The Captain General, not being able to supply him with men, gives orders that the Duke of Navailles be entreated to put his Frenchmen upon this second design, as they were upon the first. He returns answer that the time which His Majesty had allotted his troops in Candia was almost expired, so that he could not engage in making this next retreat, but he must absolutely think of their embarking.

The Captain General was extremely surprised at it, whereupon he and the government of Candia, with the Providitor of the Armada, went together to the Duke's apartment, and there presented unto him as effectual as was possible, how that city which, next to God, owed its preservation till this very minute, to the magnanimity and piety of his King, was now in a more despicable condition than enow; and that they knew not where to have recourse, but to his eminency and those gentlemen who came from such remote parts, and underwent such and so many great dangers in pursuit of glory; that the assistance was most important and necessary for the Piazza (By the Piazza is meant the city of Candia) because their welfare depended hereupon. And in all probability, it would not cost much blood, only some labor, few, if they did manage this design with

Ο 'Αρχιστράτηγος, έπειδή δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸν ἐφοδιάση μὲ τοὺς ἄνδρας αὐτούς, δίδει ἐντολὴν νὰ παρακληθῆ ὁ Δοὺξ τοῦ Ναβάϊν νὰ διαθέση
τοὺς Γάλλους του διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο σχέδιον, ὡς διετέθησαν διὰ τὸ πρῶτον. 'Απαντῷ οὕτος ὅτι ὁ χρόνος ποὺ ἡ Μεγαλειότης Αὐτοῦ εἰχε καθορίσει νὰ
παραμείνουν τὰ στρατεύματά του εἰς τὸν Χάνδακα εἰχε σχεδον ἐκπνεύσει, ὥστε
δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κάμη καὶ αὐτὴν τὴν ὑποχώρησιν, ἀλλ' ὅτι θὰ εἰχεν ὡς
ἀποκλειστικὸν μέλημά του τὴν ἐπιβίβασιν τοῦ στρατεύματός του εἰς τὰ πλοῖα.

Ο ᾿Αρχιστράτηγος ἐξεπλάγη διὰ τοῦτο τὰ μέγιστα καὶ ἀκολούθως αὐτος καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ Χάνδακος μὲ τὸν προβλεπτὴν τοῦ Στόλου μετεβησαν ἐν σώματι εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Δουκὸς καὶ τοῦ παρέστησαν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀποτελεσματικώτερον, πῶς αὐτὴ ἡ πόλις, ποὺ ἄφειλε μετὰ τὸν Θεὸν τὴν σωτημίαν της μέχρι ἀκριβῶς τῆς στιγμῆς αὐτῆς εἰς τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ εὐσεβῆ πρόνοιαν τοῦ Βασιλέως του, εὕρίσκετο τώρα εἰς τὴν ἀθλιεστέραν κατάστασιν παρὰ ποτέ, καὶ ὅτι δὲν εἰχον ποῦ νὰ προσφύγουν παρὰ εἰς τὴν Ἐξοχύτητά του και τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἤλθον ἀπὸ τόσον μακρυνὰ μέρη καὶ ὑπέστησαν τοιούτους καὶ τοσούτους κινδύνους ἐπιζητοῦντες τὴν δύξαν ὅτι ἡ ἐπικουρία ἤτο πολὺ σημαντικὴ καὶ ἀναγκαία διὰ τὴν Piazza (μὲ τὴν λ. Piazza ἐννοεῖται ἡ πόλις τοῦ Χάνδακος), ἀφοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξηρτᾶτο ἡ καλὴ τροπὴ τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ ἐστοίχιζε πολὺ αίμα, μόνον κάποιον κόπον, ὁλίγον, ἄν ἐξετέλουν τὸ σχέδιον αὐτὸ μὲ

till the Duke went away and were bound with a promise to keep them as a reserve within the retreat.

The Duke of Navailles had taken his leave and was to set sail that night, when about 2 of the clock in the morning, Rospigliosi by chance met with Balli Juariggi, General of Malta, who being encountered by the Captain General and other commissioned officers, they went to the Duke's house, and there being reduced to a council, the General Rospiliosi, after he had passed some compliments, said that the defence of Candia was not only the interest of the Republic of Venice, but of all Christendom; that His Holiness, besides the assistance which he was able to raise of his own forces, had most earnestly endeavored to persuade other princes too; that only the most Christian King with unparalleled magnanimity had ordered a considerable strenght of his nation under the command of persons of such high quality, who if not successfully, yet certainly have valiantly and sufficiently answered the common expectation of them and even to this very day; that the Venetian command and discourse was superfluous, whilst so stupendous a defence did render thei. constancy insuperable, that their knowledge of so much valor and such rare virtues which did persuade him that so illustri-

πλου τοῦ Δουκός καὶ είχον δώσει ὑπόσχεσιν νὰ παραμείνουν ὡς ἐφεδρεία ἐντὸς τοῦ ὀχυροῦ.

Ο δούξ του Ναβάϊγ είχεν ήδη αποχαιρετίσει και ήτοιμάζετο να αποπλεύση αυτήν την νύχτα, ὅταν περί την δευτέραν πρωινήν ὅραν ὁ Ροσπιλιόζι κατά τέχην συνηντήθη με τον Balli Juariggi, Στρατηγόν της Μάλτας, καί οδτοι άφοῦ συνήντησαν τὸν ᾿Αοχιστράτηγον καὶ ἄλλους εντεταλμένους άξιωματικούς, μετέβησαν είς τὸν οίχον τοῦ Δουχός και έκει, συγκροτηθέντος συμβουλίου, ό Στρατηγός Ροσπιλιόζι, άφουβέχαμε μερικάς φιλοφρονήσεις, είπεν ὅτι ἡ ὑπεράσπισις της πόλεως δεν ήτο μόνον πρός το συμφέρον της Δημοχρατίας της Ένετίας, ιίλλ' όλης της Χριστιανοσύνης ότι ή Λύτοῦ Αγιότης, πλην της έπικουρίας την όποιαν ήδυνήθη να στρατολογήση με τας ίδιας αὐτοῦ δυνάμεις, έπεδειξεν όλως εξαιρετικόν ζήλον να πείση και άλλους πρίγκηπας, ότι μόνον ό χριστιανικώτατος Βισιλεύς με άπαράμιλλον μεγαλοψυχίαν έταξε σημαντικήν δύναμιν τοῦ ἔθνους του ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν προσώπων τόσον ὑψηλής, περιωπής, οί όποῖοι, ἄν καὶ ὄχι πάντοτε έπιτυχῶς, ἀσφαλῶς ὅμως γενναίως καὶ ἐπαυχῶς ἀνταπεχρίθησαν εἰς τὴν χοινὴν προσδοχίαν ἀχόμη καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ημερας. ότι ή ένετική έπιταγή και συζήτησις ήτο περιττή, όταν τόσον καταπληκτική άμυνα είχεν αποδειξει ακατάβλητον την εμμονήν των ότι επειδή ακριβῶς ἐγνώρισαν τὴν τόσην ἀνδρείαν καὶ τας τύσον σπανίας ἀρετάς των, ἐπείσθη χαὶ αὐτὸς ὅτι μία τόσον ἐπιφανής δρᾶσις τοσοῦτον θαυμαζομένη ὑπὸ τοῦ χόreduced to extremity, or for some other cause which succeeding transactions did persuade men to believe, resolved to anticipate the time and to begin his voyage the 16th of this instant. On the 16th day, Monsdo, who after the death of Diarpere did enter into the office of Marshal of the Camp being at St. Andrew, said to his commander that he had order from the Duke of Navailles to embark the remainder of the forces that very evening and therefore it was requisite to think of assigning those posts to other persons.

The Captain General had sudden notice of this, and not being able to do otherwise, did give order that some men of his should be taken out, and armed af well as they could and because they had no others 130 men were made choice of from Santo Spirito who supplied the place of 400 more that were belonging to the guard. The Turks, being sensible of the small number of defenders, began to assault that night and the nights following and assaulted the posts of Santa Pelagia, but were always beaten back.

On the 21st day, the French forces were shipped, and there remained a few men that ought to be in Candia no longer than

εἴχε περιστῆ εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν, ἢ τέλος δι' ἄλλον τινα λόγον ποὺ ἡ ἔκβασις τῶν γεγονότων ἔφερεν ὑρισμένους νὰ πιστεύσουν, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισπεύση τὴν ἐνέργειάν του πρὸ τοῦ καθορισθέντος χρόνου καὶ νὰ ἀρχίση τὸ ταξίδιόν του τὴν 16ην ἱσταμένου. Τὴν 16ην ὁ Μοπόο, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Diarpere ἀνέλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ στρατοπεδάρχου, εὐρισκόμενος εἰς τὸν "Αγ. 'Ανδρέαν, εἴπεν εἰς τὸν διοικητήν του ὅτι ἔλαβε διαταγήν ἀπὸ τὸν Δοῦκα τοῦ Ναβάϊγ νὰ ἀποβιβάση τὸ ὑπόλοιπον τῶν δυνάμεων αὐτὴν ταύτην τὴν ἔσπέραν καὶ διὰ τοῦτο ῆτο ἀπαραίτητον νὰ ληφθῆ μέριμνα διὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν θέσεων τούτων ὑπὸ ἄλλων προιώπων.

'Ο 'Λυχιστυάτηγος έλαβεν αἰφνηδίως γνῶσιν τούτου καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πράξη ἄλλως ἔδωκε διαταγὴν νὰ διαχωρισθοῦν μερικοὶ ἄνδρες ἐκ τῶν ἰδικῶν του καὶ νὰ ὁπλισθοῦν ὅσον τὸ δυνατὸν καλύτερον καὶ ἐπειδὴ δὲν εἰχον παρὰ 130 ἄνδρας ἐγένετο ἐπιλογὴ ἀπὸ τοὺς φρουροὺς τοῦ 'Αγ. Ηνεύματος, διὰ τῶν ὁποίων ἐφωδιάσθη τὸ ὀχυρὸν με 400 ακόμη, ἀνήκοντας εἰς τὴν φρουράν. Οἱ Τοῦρκοι, ἀντιληφθέντες τὸν μικρὸν ἄριθμὸν τῶν ὑπερασπιστῶν, ἤρχισαν τὴν ἐπίθεσιν αὐτὴν τὴν νύκτα ὡς καὶ τὰς ἐπομένας καὶ ἐπετέθησαν ἐπίσης κατὰ τῶν θέσεων τῆς 'Αγ. Ηελαγίας, ἀλλὰ ὅλαι αἱ ἐπιθέσεις ἀπεκρούσθησαν.

Τὴν 21ην ἐτελείωσεν ἡ ἐπιβίβασις τῶν γαλλικῶν δυνάμεων καὶ ἀπέμειναν δλίγοι ἄνδρες οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ μείνουν εἰς τὸν Χάνδακα μέχρι τοῦ ἀπό-

till the Duke went away and were bound with a promise to keep them as a reserve within the retreat.

The Duke of Navailles had taken his leave and was to set sail that night, when about 2 of the clock in the morning, Rospigliosi by chance met with Balli Juariggi, General of Malta, who being encountered by the Captain General and other commissioned officers, they went to the Duke's house, and there being reduced to a council, the General Rospiliosi, after he had passed some compliments, said that the defence of Candia was not only the interest of the Republic of Venice, but of all Christendom; that His Holiness, besides the assistance which he was able to raise of his own forces, had most earnestly endeavored to persuade other princes too; that only the most Christian King with unparalleled magnanimity had ordered a considerable strenght of his nation under the command of persons of such high quality, who if not successfully, yet certainly have valiantly and sufficiently answered the common expectation of them and even to this very day; that the Venetian command and discourse was superfluous, whilst so stupendous a defence did render their constancy insuperable, that their knowledge of so much valor and such rare virtues which did persuade him that so illustri-

πλου τοῦ Δουκὸς καὶ εἴχον δώσει ὑπόσχεσινζ νὰ παραμείνουν ώς ἐφεδρεία ἐντὸς τοῦ ὀχυροῦ.

Ο δούξ του Ναβάϊγ είχεν ήδη αποχαιρετίσει και ήτοιμάζετουνα αποπλεύση αυτήν την γύκτα, όταν περί την δευτέραν πρωινήν ώραν δ Ροσπιλιόζι κατά τύχην συνηντήθη με τον Balli Juariggi, Στρατηγόν της Μάλτας, και οδτοι άφοῦ συνήντησαν τὸν 'Αυχιστρατηγον καὶ ἄλλους έντεταλμένους άξιωματικούς, μετέβησαν είς τον οίχον του Δουχός και 'έχει, συγχροτηθέντος συμβουλίου, ό Στρατηγός Ροσπιλιόζι, άφου έχαμε μερικάς φιλοφρονήσεις, είπεν ότι ή ύπεράσπισις της πόλεως δεν ήτο μόνον πρός τὸ συμφέρον της Δημοχρατίας τῆς Ένετίας, είλλ' όλης της Χριστιανοσύνης ότι ή Αύτου Αγιότης, πλην της επιχουρίας την όποιαν ήδυνήθη να στρατολογήση με τας ίδίας αυτού δυνάμεις, επέδειξεν όλως εξαιρετικόν ζήλον να πείση και άλλους πρίγκηπας. ότι μόνον ο χριστιανικώτατος Βασιλεύς με απαράμιλλον μεγαλοψυχιαν έταξε σημαντικήν δύναμιν τοῦ ἔθνους του ὑπο τήν ήγεσίαν προσώπων τόσον ὑψηλής, περιωπής, οί όποιοι, αν και όχι πάντυτε έπιτυχως, άσφαλως όμως γενναίως καί έπαυχῶς ἀνταπεχρίθησαν εἰς τὴν χοινὴν προσδοχίαν ἀχόμη και μέχρις αὐτῆς τῆς ημέρας, ότι ή ένετική επιταγή και συζήτησις ήτο περιττή, όταν τόσον καταπληκτική ἄμυνα είχεν αποδειξει ακατάβλητον την εμμονήν των ὅτι ἐπειδή ακοιβῶς ἐγνώρισαν τὴν τόσην ἀνδρείαν καὶ τας τύσον σπανίας ἀρετάς των, ἐπείσθη και αυτός ότι μία τόσον επιφανής δράσις τοσούτον θαυμαζομένη ύπο του κόreduced to extremity, or for some other cause which succeeding transactions did persuade men to believe, resolved to anticipate the time and to begin his voyage the 16th of this instant. On the 16th day, Monsdo, who after the death of Diarpere did enter into the office of Marshal of the Camp being at St. Andrew, said to his commander that he had order from the Duke of Navailles to embark the remainder of the forces that very evening and therefore it was requisite to think of assigning those posts to other persons.

The Captain General had sudden notice of this, and not being able to do otherwise, did give order that some men of his should be taken out, and armed af well as they could and because they had no others 130 men were made choice of from Santo Spirito who supplied the place of 400 more that were belonging to the guard. The Turks, being sensible of the small number of defenders, began to assault that night and the nights following and assaulted the posts of Santa Pelagia, but were always beaten back.

On the 21st day, the French forces were shipped, and there remained a few men that ought to be in Candia no longer than

είχε περιστή εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν, ἡ τέλος δι' ἄλλον τινα λόγον ποὺ ἡ ἔκβασις τῶν γεγονότων ἔφερεν ὡρισμένους νὰ πιστεύσουν, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισπεύση τὴν ἐνέργειάν του πρὸ τοῦ καθοοισθέντος χρόνου καὶ νὰ ἀρχίση τὸ ταξίδιόν του τὴν 16ην ἱσταμένου. Τὴν 16ην ὁ Mondo, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Diarpere ἀνέλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ στρατοπεδάρχου, εὐρισκόμενος εἰς τὸν καγ. 'Ανδρέαν, εἶπεν εἰς τὸν διοικητήν του ὅτι ἔλαβε διαταγὴν ἀπὸ τὸν Δοῦκα τοῦ Ναβάϊγ νὰ ἀποβιβάση τὸ ὑπόλοιπον τῶν δυνάμεων αὐτὴν ταύτην τὴν ἔσπέραν καὶ διὰ τοῦτο ἡτο ἀπαραίτητον νὰ ληφθῆ μέριμνα διὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν θέσεων τούτων ὑπὸ ἄλλων προιώπων.

Ό 'Αρχιστράτηγος ἔλαβεν αἰφνηδίως γνῶσιν τούτου καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πράξη ἄλλως ἔδωκε διαταγὴν νὰ διαχωρισθοῦν μερικοὶ ἄνδρες ἐκ τῶν ἱδικῶν του καὶ νὰ ὁπλισθοῦν ὅσον τὸ δυνατὸν καλύτερον καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον παρὰ 180 ἄνδρας ἐγένετο ἐπιλογὴ ἀπὸ τοὺς φρουροὺς τοῦ 'Αγ. Πνεύματος, διὰ τῶν ὁποίων ἐφωδιάσθη τὸ ὀχυρὸν μὲ 400 ἀκόμη, ἀνήκοντας εἰς τὴν φρουράν. Οἱ Τοῦρκοι, ἀντιληφθέντες τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπερασπιστῶν, ἤρχισαν τὴν ἐπίθεσιν αὐτὴν τὴν νύκτα ὡς καὶ τὰς ἐπομένας καὶ ἐπετέθησαν ἐπίσης κατὰ τῶν θέσεων τῆς 'Αγ. Πελαγίας, ἀλλὰ ὅλαι αἱ ἐπιθέσεις ἀπεκρούσθησαν.

Τὴν 21ην ἐτελείωσεν ἡ ἔπιβίβασις τῶν γαλλιχῶν δυνάμεων καὶ ἀπέμειναν δλίγοι ἄνδρες οἱ ὁποὶοι ἔπρεπε να μείνουν εἰς τὸν Χάνδαχα μέχρι τοῦ ἀπό-

sally, and then it was concluded that everyone should deliver his opinion again which was the same in substance with the former. They all concluding that there was now new ways to defer the destruction of the Piazza, but by contriving of new designs and to effect this, no other means but the continuant assistance of the French troops. Here some of the Venetian commanders in the heat of discourse did let slip these words, that the French forsaking the town in so great an extremity, the loss thereof must inevitably follow; wherefore they must either resolve to be cut to pieces or to surrender, which was a resolution more grievous than death itself, and that no loss could be done to the miserable remainder of the defendants upon which the preservation both of the fortress and Island did depend; and hereby, the Republic, who upon their arrival, thought to have seen Candia freed, will by their so unreasonable departure, lose all that they had remaining in the Levant. It is not to be expressed what indignation did appear in the Duke de Navailles and the intendant of the French troops. They did at first with a great deal of apprehension protest that they would not be of that conceit, if they would not promise not to report the

ακοιβώς είς την πρότασιν γενικής έξορμήσεως, και ακολούθως απεφασίσθη εκαστος να έκφερη την γνώμην του, ή όποια ήτο κατ' ουσίαν ή ιδία με την προηγουμένως έχφρασθείσαν. "Ολοι δηλαδή κατέληγον είς τὸ συμπέρασμα, ὅτι υπήρχον τώρα και άλλοι τρόποι να άπομακρύνουν την καταστροφήν του φρουοίου από το να μηχανεύωνται νέα σχέδια, και δια να το επιτύχουν δεν υπήρχεν άλλο μέσον παρά ή συνέχισις της επιχουρίας των γαλλιχών στρατευμάτων. Εδώ, μερικοί από τους ένετους διοικητάς είς την εξαψιν της συζητήσεως άφησαν να τούς διαφύγουν αυτοί οι λόγοι, δτι με το να εγκαταλείπουν οι Γάλλοι την πόλιν, εύρισχομένην είς τόσον έσχάτην άνάγχην, θα έπακολουθήση άναπο* φεύχτως ή χαταστροφή της διά τοῦτο θά ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσουν, αν θά ἄφηναν νὰ κατασφαγοῦν ἢ ἄν θὰ παρεδίδοντο, ποὺ ἥτο ἀπόφασις πολὺ βαρυτέοα καί αυτου του θανάτου, άφου καμμία απώλεια δεν ήτο πλέον υπολογίσιμος διὰ τὰ ἄθλια υπολείμματα τῶν υπερασπιστῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηρτατο ἡ διάσωσις και του Φρουρίου και της νήσου και επί πλέον ή Δημοκρατία, ή οποία κατά τὸν ερχομόν των έθεώρησε τὸν Χάνδακα ἤδη ἀπελευθερωθέντα, θὰ χάση με την τόσον παράλογον άναχώρησιν των παν ό,τι της απέμεινεν είς την 'Ανατολήν. Δεν περιγραφεται όποια άγανάκτησις διεγράφη είς το πρόσωπον τοῦ δουκός τοῦ Ναβάϊγ και τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων. Κατά πρώτον διεμαρτυρήθησαν με μεγάλην δόσιν καχυποψίας και ετόνισαν ότι δεν θα είχον αυτήν την ιδέαν, αν δέν είγον αυτοί δώσει τὸν λόγον των νὰ μη άνα-

28

434

writing of the Captain General which contained (after the more warily concluded) the same sense with little or no differences; but being more exasperated, they did seem to resolve to depart, if there was the least syllable mentioned concerning the surrender of the place.

The Duke replied further with a bitter jest that it was a piece of noble gratitude indeed to forget the King's forces had to that very day preserved the town as he could make appear by the Captain General's and the Marquess of St. Andrew's letters, and now to impune the loss of it to the French, because and that, they had done what they should in every particular, they did embark themselves in obedience to the King's order. And one of the generals of the army replied that the more the preservation of Candia to this day was known to be beholding to His Majesty's forces, the more clearly it would appear the destruction would be the consequence of their departure.

The Duke made answer with some alteration. Admit that the King's forces should be again put into the town, what could they expect would be the issue thereof, unless the enjoyment of some other companions in the extremity which he knew well and possibly borne with more moderation than was used

φέρουν τὸ ἔγγραφον τοῦ ᾿Λοχιστρατήγου, τὸ ὁποῖον περιεῖχε (καίτοι μὲ μεγαλυτέραν περίσκεψιν συντεταγμένον) τὴν αὐτὴν ἔννοιαν μὲ μικρὰν ἢ καὶ καμμίαν διαφοράν ἄλλὰ τώρα, ποὺ τοὺς ἀπήλπισαν περισσότερον, ἐφαίνοντο ἀποφασισμένοι νὰ ἀναχωρήσουν, ἄν ἐπροφέρετο ἔστω καὶ ἡ παραμικροτέρα συλλαβὴ σχετικῶς μὲ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου.

Ο Δούξ ἀπήντησε περαιτέρο μὲ πιχρὰν εἰρωνίαν, ὅτι ῆτο δεῖγμα τῷ ὄντι εὐγενοῦς εὐγνωμοσύνης νὰ λησμονήσουν, ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ Βασιλέως εἴχον μέχρις αὐτῆς ἀχριβῶς τῆς ἡμέρας προστατεύσει τὴν πόλιν, ὡς θὰ ἠδύνατο νὰ καταφανῆ ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ᾿Αρχιστρατήγου καὶ τοῦ Μαρκησίου Σαἰντ ᾿Αντρέ, καὶ νὰ ἐπιρρίπτουν τώρα τὴν ἀπώλειαν ταύτης εἰς τοὺς Γάλλους, ἐπει-δὴ — καὶ τοῦτο ὅταν εἴχον πράξει παν ὅ,τι ἄφειλον εἰς ἐκάστην περίπτωσιν—ἐπεβιβάσθησαν τῶν πλοίων ὑπακούοντες εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Βασιλέως. Τότε εἰς τῶν στρατηγῶν τοῦ στρατεύματος ἀπήντησεν, ὅτι ὅσον περισσότερον ἡτο καταφανὲς ὅτι ἡ διάσωσις τοῦ Χάνδακος μέχρις αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἀφείλετο εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Βασιλέως τόσον σαφέστερον θὰ ἐφαίνετο ὅτι ἡ καταστροφή του θὰ ἦτο συνέπεια τῆς ἀναχωρήσεώς των.

Ό Δοὺξ ἀπήντησε μὲ κάποιαν ὑπεκφυγήν. Καὶ ὑποτιθεμένου ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ Βασιλέως θὰ ἐπαγήγοντο εἰς τὴν πόλιν, ποῖον ἄλλο ἀποτέλεσμα θὰ ἀνεμένετο πλὴν τῆς χαρᾶς τὴν ὁποίαν θὰ ἡσθάνοντο μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμπολεμιστὰς ποὺ εὐρίσκοντο εἰς τόσον κρίσιμον θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν πολὺ καλῶς ἐγνώριζεν, ὅτι πιθαγῶς θὰ ἀντεπεξήρχοντο περισσότερον ἀνεκτῶς παρὰ

by others; and further said that he hoped the defence thereof might be protracted till the expected succors did arrive, with which defending what was remaining the more vigorously and making new attempts, possibly the continuance of the siege till the next winter would not prove a matter of such difficulty, as that physician in all cases is most worthy of commendation who, not being able to cure his patient, prolonged his life as much as is possible, so the longer Candia holds out, the more honorable will be the city at last.

The 22nd day, the orders were renewed to all the officers and soldiers that they should not stir from their posts upon any occasion whatsoever, except in case of sickness or some dange rous wound. In an attack of so long continuance, there being so great a scarcity of people, it was often held convenient to keep their soldiers upon their duty at the batteries some months together without relieving them, and it was now more apparently necessary, for there was scarce a soldier to be seen in the city, and the breaches were everywhere weakly defended, and the other posts almost wholly unguarded; nor was there in Candia other people but those that were in hospitals, and a few women and children.

αλλοι και είπε περαιτέρο ὅτι ἤλπιζεν ἀκόμη ὅτι θὰ ἠδύνατο ἐκ τούτου νὰ παραταθῆ ἡ ἄμυνα μέχρις ὅτου φθάσουν αι ἀναμενόμεναι ἐπικουρίαι, μὲ τὰς ὁποίας, ἄν ὑπερησπίζοντο ὅ,τι ἀπέμενεν κατὰ τὸν μᾶλλον κρατερὸν τρόπον και κατέβαλλον νέας προσπαθείας, ἡ συνέχισις τῆς πολιορχίας μέχρι τοῦ ἐρχομένου χειμῶνος δὲν θὰ ἤτο και τόσον δύσκολον πρᾶγμα, και ἀκριβῶς ὅπως ἐκεινος ὁ ἰατρὸς είναι περισσότερον ἀξιοσύστατος, ὅστις, μὴ ὢν ἰκανὸς νὰ θεραπεύση τὸν πελάτην του, παρατείνει ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν ζωήν του, οὕτω ὅσον περισσότερον κρατήση ὁ Χάνδαξ τόσον ἡ πόλις θὰ ἀποβῃ εἰς τὸ τέλος ἐνδοξοτέρα.

Τὴν 22αν ἀνενεώθησαν αἱ διαταγαὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἄξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας νὰ μὴ κινηθοῦν ἀπὸ τὰς θέσεις των ἔπὶ οὐδεμιῷ προφάσει, ἔκτὸς περιπτώσεως ἀσθενείας ἢ σοβαροῦ τιαυματισμοῦ. Εἰς ἔπίθεσιν τόσον μακρᾶς διαρκείας, δοθέντος ὅτὶ ὑπῆρχε τόσον μεγάλη ἔλλειψις ἀνδρῶν, συχνὰ ἔθεωρήθη ἔπιβαλλόμενον νὰ κρατοῦν τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ καθῆκόν των εἰς τὰς πυροβολαρχίας μερικοὺς μῆνας κατὰ συνέχειαν, χωρὶς νὰ τοὺς ἀντικαθιστοῦν, καὶ τώρα ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἦτο περισσότερον ἔμφανής, διότι μόλις ἔβλεπέ τις στρατιώτην ἔντὸς τῆς πόλεως, καὶ τὰ ρήγματα πανταχοῦ ἀσθενῶς ὑπερησπίζοντο, αἱ δὲ ἄλλαι θέσεις εἶχον σχεδὸν ἀφεθῆ τελείως ἀφρούρητοι οὕτε ὑπῆρχον ἔντὸς τοῦ Χάνδακος ἄλλα πρόσωπα, πλὴν ἔκείνων ποὺ ἦσαν εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ὁλίγων γυναικῶν καὶ παιδίων.

About midday, which was the most suspicious time, the Captain General made them stand to their arms, and so they continued in that posture from that time forwards; whereupon those of the city, according to the usual custom, ran up to the walls and towards the evening they discovered some ships eastwards where were imagined to be the succors of the Duke of Mirandula.

In the night time the Captain General received intelligence that the Visier, understanding the French had set sail, and observing the French supplies that were coming, resolved to prevent them by making a resolute assault at the two posts that were attacked; and he knew after that 10,000 Turks of the choicest of all nations were commanded out to that intent: 6,000 for the fort of St. Andrew and 4,000 for the fort of Sabionera. This he made known to the officers, charging them to be vigilant, and to order all things with the most expert discipline imaginable.

Mombrun, the General of the army, and Potcare, Providitor of the Kingdom, assisted at the attack of St. Andrews with the Lieutenant General Frontenack and Sergeant General Grinaldi; the said gentlemen taking it into further consideration that the post of Santa Pelagia and some of those inconsiderable outlying

Κατά τὴν μεσημβρίαν, ὁπότε ἦτο ἡ μᾶλλον παρέχουσα υποψίας κινδύνου ὅρα, ὁ ᾿Αρχιστράτηγος ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ ἵστανται ἐν ἐπιφυλακῇ καὶ ἡ ἐπιφυλακὴ αὕτη ἐσυνεχίσθη ἔκτοτε: ἐν τῷ μεταξὺ οἱ τῆς πόλεως ἔτρεξαν κατὰ τὸ σύνηθες ἐπάνω εἰς τὰ τείχη καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἀνεκάλυψαν πρὸς ἀνατολὰς μερικὰ πλοῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαντάσθησαν ὅτι ἐπιβαίνουν αὶ ἐπικουρίαι τοῦ Δουκὸς τῆς Mirandula.

Κατὰ τὴν νύχτα ὁ ᾿Αρχιστράτηγος ἔλαβεν εἴδησιν, ὅτι ὁ Βεζύρης, ἀντιληφθείς τὸν ἀπόπλουν τῶν Γάλλων καὶ βλέπων ὅτι ἤρχοντο αἱ γαλλικοὶ ἐπικουρίαι, ἀπεφάσισε νὰ προλάβη, ἐνεργῶν ἀποφασιστικὴν ἐπίθεσιν εἰς τὰς δύο ὀχυρὰς θέσεις τὰς ὁποίας προσέβαλλον καὶ ἔμαθε κατόπιν ὅτι 10 χιλ. Τοῦρκοι ἐκ τῶν μᾶλλον ἐπιλέκτων ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν εἰχον λάβει διαταγὰς ἐξορμήσεως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον: 6 χιλ. διὰ τὸ ὀχυρὸν τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου καὶ 4 χιλ. διὰ τὸ ὀχυρὸν της Σαμπιονέρας. 'Εκοινοποποίησε τοῦτο εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, διατάσσων αὐτοὺς νὰ παραμείνουν ἄγρυπνοι καὶ νὰ κανονίσουν τὰ πάντα μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἔμπειρον πειθαρχίαν.

'Ο Mombrun, στρατηγός τοῦ στρατεύματος, καὶ ὁ Porcare, Προβλεπτής τοῦ Βασιλείου, παρίσταντο εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου μὲ τὸν ἀντιστράτηγον Frontenack καὶ τὸν ὑποστράτηγον Grinaldi' οἱ ὡς ἄνω εὐγενεῖς λαμβάνοντες σοβαρώτερον ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ὁχυρὸν τῆς 'Αγ. Πελαγίας καὶ με-

places were too weak to risk a brisk assault, and that the enemy's cutting in pieces those that were there which they might do with ease, would terrify the rest, withdrew the greatest number of them, leaving a handful of men with orders to discharge their duty well near hand, and suddenly to retreat behind the palisade to the stronger body of the guard. With those that were afterwards miners, they reinforced other posts placing the greater number of musketers in such places that lay open by the Casamata at the widest part of the breaches, and gave orders to some of the officers and those of the cavalry, as well as those that were armed with partisianos and swords, that they should assist and make opposition where there was occasion.

And because there were many breaches and they had a mind to furnish all the posts with able commanders, some were taken from places least suspected, and brought from their houses though their wounds were not healed up, they knowing very well that in such cases, strength of mind is to be preferred before that of the body, and to know how to go resolutely through an undertaking.

The squadron of Malta was placed as a body of reserve (in which the defence of an assault chiefly consists) though they

οικαί άλλαι έκ των έξωτερικών όχι σημαντικών θέσεων ήσαν πολύ ασθενείς ωστε να διακινδυνεύσουν Ισχυράν ἐπίθεσιν, και ὅτι, αν ὁ ἐχθρὸς κατέκοπτεν τούς έχει ευρισχομένους—πράγμα πού θά ήδύνατο νά πράξη με ευχολίαν—θά ετρομοχράτει τους υπολοίπους, ἀπέσυραν τους περισσοτέρους, ἀφήνοντες μίαν δράκα άνδρῶν με εντολήν νὰ εκπληρώσουν καλῶς τὸ καθῆκον των κατὰ τὸ ένον και αιφνηδίως να υποχωρήσουν όπισθεν του φράγματος είς το ισχυρότερον σώμα της φρουράς. Με έκείνους που έγιναν κατόπιν υπογομοποιοί έγίσχυσαν άλλας θέσεις, τοποθετούντες τον μεγαλύτερον αριθμόν τυφεκιοφόρων είς τας θέσεις έκείνας, που εμενον ανοικταί παρά την Κασαμάτα είς το ευρύτερον μέρος τῶν ρηγμάτων, καὶ ἔδωσαν διαταγήν εἴς τινας τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τους τοῦ ἱππιχοῦ, ὡς καὶ εἰς τοὺς ὡπλισμένους μὲ λογχοφόρους πελέχεις καὶ ξίφη, να βοηθήσουν και να αντιταχθοῦν οπουδήποτε παρίστατο ανάγκη.

Καὶ ἐπειδή ὑπῆρχον πολλά ρήγματα καὶ ἀπέβλεπον εἰς τὸ νὰ ἐφοδιάσουν όλας τὰς θέσεις μὲ ἱχανοὺς διοιχητάς, μεριχοί ἐλήφθησαν ἀπὸ θέσεις ὀλιγώτερον χινδυνευούσας καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὰς οἰκίας των, αν καὶ αἱ πληγαί των δὲν είχον αχόμη θεφαπευθή, επειδή έγνώφιζον πολύ χαλά ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ή δύναμις τῆς ψυχῆς ἔπρεπε νὰ τεθῆ εἰς ὑψηλοτέραν μοῖραν τῆς τοῦ σώματος καί ότι το κυριώτερον ήτο να γνωρίζουν πῶς νὰ προχωροῦν ἀποφασιστιχώς είς έχαστον έγχείρημα.

Η ίλη της Μάλτας έτοποθετήθη ως εφεδρικόν σώμα (έκ τοῦ οποίου κυ-<mark>ρίως εξαρτάται ή άμυνα έν περιπτώσει έπιθέσεως), άν καί είχον μειωθή είς</mark> were reduced to a very small number which consisted most of horsemen, and Monsieur La Fuer, a gentleman as wise as resolute, had the command of them since the last winter, who defended the most dangerous breaches of St. Andrews. Afterwards the care of the left wing towards the Curtaine was assigned to Docci the Sergeant of the Battalia. The rest of the night was spent in preparing cartridges for the cannon, stones for the mortarpieces, and fine balls (now the bomb and grenades were first placed, and failed, and they put five to a great mine).

Baron Chilimensech assisted at the Sabionera besides the government and providitor of the Kingdom. And after the forementioned loss of the cannon, the Sergeant of the Battalia, John Rades, who being a person of fervor and activity to his resolution and experience, was throughout the whole course of these assaults, to his infinite commendation, engaged in the most troublesome posts; therefore things on this side were managed with the greatest exactness imaginable.

About break of day, General Mombrun, having issued out such orders as were necessary for the fort of Sabionera, went to St. Andrew and visited according to his usual manner all the posts, and went to many other places exposing himself to great danger by observing in what posture the enemy was, and ta-

πολύ μικρόν ἀριθμόν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι ἰππεῖς, καὶ ὁ κύριος La Fuer, εὐγενής, συνετὸς καὶ ἀποφασιστικός, εἶχε τὴν διοίκησιν τούτων ἀπὸ τὸν τελευταῖον χειμῶνα οὕτος ὑπερήσπιζε τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα ρήγματα τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου. Κατόπιν ἀνετέθη ἡ φροντὶς τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος πρὸς τὸ παραπέτασμα τῶν τειχῶν εἰς τὸν Docci, ταγματάρχην. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς κατηναλώθη εἰς προπαρασκευὴν βλημάτων διὰ κανόνια, λίθων διὰ τοὺς ὅλμους καὶ λεπτῶν σφαιρῶν (τώρα, ἡ βόμβα καὶ βομβίδες ἐτοποθετοῦντο πρῶτον, ἀλλ' ἀπέτυχον καὶ ἐτίθεντο πέντε εἰς μεγάλην ὑπόνομον).

Ό βαρῶνος Chilimensech παρίστατο εἰς τὴν Σαμπιονέρα ὅπου καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ Προβλεπτὴς τοῦ Βασιλείου. Μετὰ δὲ τὴν προμνημονευθεῖσαν ἀπώλειαν τοῦ κανονίου ὁ ταγματάρχης John Rades, ἄνθρωπος μὲ μεγάλον ζῆλον καὶ δραστηριότητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών του, ὡς καὶ μὲ πεῖραν, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιθέσεων τούτων, πρὸς ἐξαιρετικὴν τιμήν του, ἐμάχετο εἰς τὰς πλέον ταραχώδεις θέσεις διά τοῦτο τὰ πράγματα κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην ἔβαινον μὲ τὴν μεγαλυτέραν φανταστὴν ἀκρίβειαν.

Κατά τὰ έξημερώματα ὁ στρατηγὸς Mombrun, ἀφοῦ ἐξέδωκε τὰς ἀναγκαίας διαταγάς διὰ τὸ ὁχυρὸν τῆς Σαμπιονέρας, μετέβη εἰς τὸν "Αγ. 'Ανδρέαν καὶ ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ σύνηθες ὅλας τὰς θέσεις' μετέβη ἐπίσης καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας θέσεις, ἐκθέτων ἑαυτόν, ἵνα παρατηρήση ποίαν θέσιν κατείχεν ὁ

*Αγγλικὸν ὑπόμνημα περὶ τῆς πολιορκίας καὶ πτώσεως τοῦ Χάνδακος 439

king a partisan and a head piece, he resolved to engage in the breach.

Broad now midday, when the cannons were playing briskly on the side of the Sabionera, at this report, the Captain General presently mounted and being followed by the chief of the army and other gentlemen, they rode a smart gallop, at that time ordering the Maltese squadron to follow them, but being moved to a more serious dispute at St. Andrew he was forced to turn to that side.

Now the assault began with the signal of 4 bombs after which the Turks played all their cannon and discharged showers of stones and grenades, then there followed a most furious volley of musket shot. They came on so resolutely to the assault with sword and pistol in hand.

There were as I informed you before, some few soldiers at the post of Santa Pelagia, about 30 in number, under a Captain of a regiment belonging to Colonel Racchi, that is, who is with T. C. Bicuchi and were of the guard in that place; these charging there did not retreat according to order given, but taking their swords in hand, would make head against them, and being overcharged with the number and fury of the Turks, a

έχθούς, εἰς μεγάλον χίνδυνον ἀφοῦ ὁπλίσθη μὲ λογχοπέλεχον καὶ περικεφαλαίαν, εἰσέδυσεν εἰς τὸ ρῆγμα.

Έν πλήρει πλέον μεσημβρία, ὅταν τὰ κανόνια ἔβαλλον ζωηρῶς κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς Σαμπιονέρας, καὶ ἐπὶ τῆ ἀναγγελία τούτου, ὁ ᾿Λρχιστράτηγος ἵππευσε, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ κύριον μέρος τοῦ στρατεύματος καὶ ὑπὸ ἄλλων εὐγενῶν, μὲ ταχὺν καλπασμόν, παραγγέλλων ταυτοχρόνως νὰ ἀκολουθήση ἡ ἴλη τῆς Μάλτας ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸν "Αγ. 'Ανδρέαν ἦλθον εἰς περισσοτερον σοβαρὰν σύγκρουσιν, ἡναγκάσθη νὰ στραφῆ πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην.

Τώρα ἡ ἐπίθεσις ἡρχισε μὲ τὸ σύνθημα 4 κανονιοβολισμῶν, μετὰ το όποτον οἱ Τοῦρκοι ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ κανόνια των καὶ ἔρριψαν βροχὴν λίθων καὶ βομβίδων εἰτα ἡκολούθησε μανιωδεστάτη ρίψις τυφεκιοβολισμῶν. Ἐν συνεχεία ὤρμησαν ἀποφασιστικῶς εἰς ἐπίθειτιν μὲ τὴν σπάθην καὶ τὸ πιστόλιον ἀνὰ χεῖρας.

Ύπῆρχον, ὡς σᾶς ἐπληροφόρησα προηγουμένως, μερικοὶ στρατιῶται εἰς τὸ ὁχυρὸν τῆς 'Αγ. Πελαγίας, περίπου 30 τὸν ἀριθμόν, ὑπὸ ἔνα λοχαγὸν τοῦ συντάγματος τοῦ συνταγματάρχου Racchi, δηλαδὴ ἐκεἰνον ὁ ὁποῖος μετὰ τοῦ Τ. C. Bicuchi εἴχον τὴν φρούρησιν αὐτῆς τῆς θέσεως. Κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ἐκεῖ δὲν ὁπισθοχώρησαν συμφώνως πρὸς τὰς δοθείσας διαταγάς, ἀλλὰ μὲ τὰ ξίφη ἀνὰ χεῖρας ἠθέλησαν νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσουν, ἀλλὰ καταβληθέντες ἀπὸς τὸν μέγαν ἀριθμὸν καὶ τὴν μανίαν τῶν Τούρχων ἐν μέρει κατεκόπησαν, ο

great many of them were hacked in pieces and the most fled. The disorder made the men of Brunswick what were near them somewhat to falter, which the Turks perceiving, grew the more bold and advanced to the palisade of the next work, but the cannons thundering on all sides, and a shower of musket shot pouring in upon them, they enclose themselves and suspended the attempt, which, the Signor Andrew observing, came up with some men who bravely charged the Turks, and Colonel Gabriel who was upon the bulwark animating his men, and those of Brunswick did the same too, that they meet with bullets, grenades and stones from all parts; and the more confused the skirmish was, it proved the more horrid and bloody; the Turkish officers would have advanced their whole body, but finding they were so destroyed with the cannon and shot of the muskets, it was not possible to drive on their men by any means but blows; so they retreated into their own redoubt. Taking some of them with them, that wherever they endeavored to make a great fire on the side of the Sabionera, the Turks came to the assault with the same resolution, and with the like fortuna beat the defenders from the outermost Bounette; then were joined to them the reserve, and the two French regiments

πλεϊστοι όμως ετράπησαν είς φυγήν.

Η προκληθείσα αταξία έκαμε τους ανδρας του Brunswick, που ευρίσχοντο πλησίον αὐτών, χάπως νὰ χλονισθούν, πράγμα τὸ όποῖον ἀντιληφθέντες οί Τοῦρχοι ἔγιναν τολμηρότεροι χαὶ ἐπροχώρησαν εἰς τὸ φράγμα τοῦ έπομένου όχυροῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν βροντὴν τῶν κανονίων βαλλόντων ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν καὶ τὴν βροχὴν τῶν τυφεκιοβολισμῶν ἐνεκλωβίσθησαν καὶ ἐσταμάτησαν την απόπειραν· παρατηρήσας τοῦτο ὁ Σινιὸρ Andrè ἀντεπεξηλθε μὲ ολίγους ἄνδρας καὶ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ὁ Συνταγματάρχης Gabriel. οστις ευρίσκετο επί του προμαχώνος και ένεψύχωνε τους άνδρας του, και οί του Brunswick έχαμαν ομοίως, ώστε οι Τουρχοι ευρέθησαν βαλλόμενοι με βόμβας, βομβίδας, καὶ λίθους έξ όλων τῶν πλευρῶν καὶ ὅσον περισσότερον συγκεχυμένη έγίνετο ή άψιμαχία τόσον περισσότερον ἀπέβαινε φρικαλέα καί αίματηρά. Οί Τοῦρχοι άξιωματιχοί ἤθελον γὰ προχωρήσουν δλόχληφον τὸ σῶμα τοῦ στρατοῦ, άλλ' επειδή ἐγίνετο αντιληπτὸν ὅτι ὑφίσταντο τοιαύτην ζημίαν ἀπὸ τὰ κανύνια και τους τυφεκιοβολισμούς, δέν ήδύναντο να προωθήσουν τους ανθρώπους των είμη δια ραβδισμών ούτω οπισθοχώρησαν είς το οχύρωμά των. Λαμβάνοντες μετ' αὐτῶν μεριχοὺς έξ αὐτῶν, επειδή ἔσπευδον νὰ ἀνοίξουν οπουδήποτε πρὸς τὸ μέρος τῆς Σαμπιονέρα μεγάλα πυρά, οἱ Τοῦρχοι ἀνέλαβον ἐπίθεσιν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀποφασιστικότητος καὶ μὲ τὴν αὐτὴν τύχην ἐκτύπησαν τούς υπερασπιστάς ἀπὸ τὴν έξωτερικὴν Bounette' τότε ἡνώθη μετά τῶν ἀμυνομένων ἡ ἐφεδρεία καὶ τὰ δύο γαλλικὰ συντάγματα τοῦ Bandevilla of Bandevilla and Giousach who did wonders, and that small remnant of the two regiments of the Duke of Savoy under the command of Signor Alberio did also signalize themselves, they understanding the business, though they were not of the guard, made hast to regain the outer Bounette, and Charles Ienbert, their Sargeant Major, being come forwards with some others, beat back the Turks and stood bravely upon his defence till the assault was over.

Besides those already mentioned, Minio, the Commissary of the Victuals, and Major of the Battalia, Broiavacca, Commander of the Bulwark and Jacobo Polani, a nobleman of Venice that commanded the artillery, did signalize themselves likewise. And those that fought at St. Andrew who did nobly were, Cornaro, the Providitor of the Kingdom, Gabrill Perugini, both Colonels, a Sergeant Major belonging to the Brunswicks troops known by the name of Buaz Zambuick, who after he had discharged both his pistols at the breast of two Turks, threw himself among the rest with his sword in his hand. The commander of the Malta regiment, though extraordinary ill, made them carry him upon the breach, and the Sergeant Major of Bellegarde whilst he with his accustomed courage opposed the enemy on that part which stood by the seaside, was dangerously wounded with

καὶ Giousach ποὺ ἐθαυματούργησαν, καὶ τὸ μικρὸν ὕπόλειμμα τῶν δύο συνταγμάτων τοῦ Δουκὸς τῆς Σαβοίας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σινιὸρ Alberio διεκρίθη ἐπίσης βοηθοῦντες οὐτοι εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, ἄν καὶ δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν φρουράν, ἔσπευσαν νὰ ἀνακαταλάβουν τὴν ἐξωτερικὴν Bonnette καὶ ὁ Charles Jenbert, ὁ ταγματάρχης των, προωθηθεὶς μετά τινων ἄλλων, ἔκαμε τοὺς Τούρκους νὰ ὁπισθοχωρήσουν καὶ ἐκράτησε γενναίαν ἄμυναν, μέχρις ὅτου παρῆλθεν ἡ ἐπίθεσις.

Πλὴν τῶν ἤδη μνημονευθέντων ὁ Μίπιο, ὁ ἐπὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ ἐντεταλμένος καὶ ταγματάρχης, ὁ Βrοίαναςα, διοικητής τοῦ προμαχῶνος καὶ ὁ Jacobo Polani, εὐγενὴς ἐξ 'Ενετίας, διοικητής τοῦ πυροβολικοῦ, διεκρίθησαν ἐπίσης. Οἱ δὲ πολεμήσαντες εἰς τὸν "Αγ. 'Ανδρέαν καὶ διακριθέντες δι' ἐξαιρέτους πράξεις ἦσαν ὁ Κορνάρος, ὁ Προβλεπτής τοῦ Βασιλείου, ὁ Gabrill, ὁ Perugini, ἀμφότεροι συνταγματάρχαι, εἰς ταγματάρχης ἀνήκων εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ Brunswick, γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα Βιαχ Ζαιπομικ, ὅστις, ἀφοῦ ἐξεκένωσε τὰ δύο του πιστόλια εἰς τὸ στῆθος δύο Τούρκων, ἐρρίφθη μὲ τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας μεταξὺ τῶν λοιπῶν. 'Ο διοικητής τοῦ συντάγματος τῆς Μάλτας, ἄν καὶ βαρύτατα ἀσθενής, διέταξε νὰ τὸν μεταφέρουν ἐπὶ τοῦ ρήγματος, καὶ ὁ ταγματάρχης τῆς Bellegarde, ἐνῶ ἀντετάσσετο μὲ τὸ σύνηθες εἰς αὐτὸν θάρρος εἰς τὸν ἐχθρὸν πρὸς τὴν πλευρὰν, τῆς παραλίας, ἐπληγώθη μὲ τυφεκιοβο-

442 X. Xiovidη

a musket shot; for the generality, they all behaved themselves well, nor was there any other fault to be found among them but this, that some of the choicest of them did so far perform the duty of soldiers that they forgot they were commanders.

Thus ended the assault made by the Turks at such a time when they thought to have found the garrison weak and disordered, being quitted by the French; they began very vigorously, but the progress was not suitable to expectation, and they were sensible by the event that a warlike nation fights best when there is least hope of safety.

The Captain General commanded the officers in public and sent speedily to the place where the men were riding that came with the Duke of Mirandala to entreat them to come ashore, and those who were thought to be 1500, now reduced to a few and no more, all the rest were either dead or sick. That very night they began to land and though they were newly come and had a bad voyage, yet they were constrained through necessity to put them presently upon duty with the new work, to supply the place of 600 Frenchmen yet remaining that were to be shipped that night at that place. Then was also shipped the squadron of Malta, a party sufficiently impaired, but very considerable for

λισμόν γενιχῶς, ὅλοι ἐπέδειξαν καλὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸ μόνον σφάλμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ παρατηρηθῆ μεταξύ αὐτῶν, εἴναι ὅτι μερικοὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἐπροχώρησαν τόσον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των ὡς στρατιωτῶν, ὥστε ἐλησμόνησαν ὅτι ἡσαν διοικηταί.

Οὕτω ἐτελείωσεν ἡ ἐπίθεσις, τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσαν οἱ Τοῦρχοι, καθ' ὁν χρόνον ἐπίστευσαν ὅτι θὰ εὕρισχον τὴν φρουρὰν ἀσθενῆ καὶ ἐν ἀταξία λογφ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Γάλλων ἤρχισαν μὲ μεγάλην σφοδρότητα, ἀλλ' ἡ πρόοδος δὲν ἀπέβη κατὰ τὴν προσδοκίαν των καὶ ἀντελήφθησαν τὸ γεγονός, ὅτι ἐν πολεμικὸν ἔθνος μάχετσι καλύτερον, ὅταν ὑπάρχη μικροτέρα ἐλπίς σωτηρίας.

*Ο *Αρχιστράτηγος έδωκε δημοσία ἐντολὰς εἰς τοὺς ἀξιωματινοὺς καὶ ἔστειλε κατεσπευσμένως εἰς τὸν τόπον, ὅπου εὐςίσκοντο οἱ μετὰ τοῦ Δουκὸς τῆς Μirandula ἐλθόντες ἔφιπποι, νὰ τοὺς ἰκετεύσουν νὰ ἀποβιβασθοῦν, ἀλλ' ἐνῶ ἐπιστεύετο ὅτι ἤσαν 1500 τώρα εἰχον ἐλαττωθῆ εἰς ὀλιγίστους, τῶν λοιπῶν θανόντων ἢ ἀσθενησάντων. Τὴν αὐτὴν νύκτα ἤρχισαν νὰ ἀποβιβάζωνται καὶ ἄν καὶ μόλις εἰχον φθάσει καὶ εἰχον κακὸν ταξίδιον, ὑπεχρεώθησαν λόγω τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης νὰ τοὺς ἀναθέσουν ἀμέσως τὸ καθῆκον τῆς νέας ἀποστολῆς των, δηλ. να ἀναπληρώσουν τοὺς 600 ἐναπομείναντας Γάλλους, οἱ ὁποίο ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβιβασθοῦν τὴν ἰδίαν νύκτα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Τότε ἐπεβι. βάσθη ἔπίσης ἡ ῖλη τῆς Μάλτας, σῶμα ὑποστὰν ἱκανὴν ζημίαν, ἀλλὰ ση-

their valor, and so were all the volunteers; but that which did very much add to the straits of the garrison was the shipping away of 500 of the Republic's best soldiers by stealth with the French forces, notwithstanding the diligence of the Captain General and the absolute order of the Duke of Navailles; yet they could recover but a few of them, not above 40, who being Italian or German, had the less countenance for that, and could not without difficulty conceal themselves.

To such extremities was the fort reduced that there was not now about 4,000 soldiers fit for service in it, and those falling away every day by hundreds, they must of necessity in a short time be reduced to a very incosiderable company.

Therefore the Captain General resolved to make this last experiment with the auxiliaries before they parted from the station where they then were; he calls a council to which all the captains of the galleys that attended the navy, were called, because the weightiness of the affair required their assistance, and Contarini the Duke of Candia also; so being brought to the headquarters of the Battaglia, those that did intervene were these persons following:

μαντικόν, ὡς ὅλοι οἱ ἐθελονταί, διὰ τὴν γενναιότητά του. 'Αλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσέθεσε πάρα πολὺ εἰς τὴν στενόχωρον θέσιν τῆς φρουρᾶς, ἦτο ἡ ἐπιβίβασις πρὸς ἀπόπλουν 500 τῶν κολυτέρων στρατιωτῶν τῆς Δημοκρατίας, λάθρα γενομένη μετὰ τῶν γαλλικῶν δυνάμεων, παρὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ὁ 'Αρχιστράτηγος καὶ τὴν ἀπόλυτον διαταγὴν τοῦ Δουκὸς τοῦ Ναβάϊγ' μόλις ἡδυνήθησαν νὰ συγκρατήσουν μερικοὺς ἀπὸ αὐτούς, ὅχι ἀνω τῶν 40, οἵτινες ὄντες Ἰταλοὶ ἢ Γερμανοὶ εἶχον τὴν μικροτέραν πρὸς τοῦτο ὑποστήριξιν καὶ δὲν ἡδύναντο νὰ ἀποκρύψουν ἑαυτοὺς χωρὶς δυσκολίαν.

Είς τόσον δύσκολον θέσιν είχε τώρα περιέλθει τὸ φρούριον, ἄστε μόλις ὑπῆρχον περίπου 4000 στρατιῶται ἰκανοί δι' ὑπηρεσίαν ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ οὕτοι λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι καθημερινῶς ἠλαιτοῦντο κατὰ ἔκατοντάδας, κατ ἀνάγκην εἰς σύντομον χρόνον θὰ κατήντων μία πολὺ ἀσήμαντος στρατιωτική μονάς.

Διὰ τοῦτο ὁ ᾿Λοχιστράτηγος ἀπεφάσισε νὰ κάμη αὐτὸ τὸ τελευταῖον πείμαμα μὲ τοὺς ἐπικούρους, προτοῦ ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὴν θεσιν ὅπου ἦσαν τότε
συγκαλεῖ τὸ συμβούλιον εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλήθησαν ὅλοι οἱ κυβερνῆται τῶν γαλερῶν ποὺ ἀνῆκον εἰς τὸν στόλον, διότι ἢ σοβαρότης τῆς ὑποθέσεως ἀπήτει
τὴν παρουσίαν των ἐπίσης ἐκλήθη καὶ ὁ Δούκας τοῦ Χάνδακος Contarini
οὐτω ἐγένετο ἡ σύγκλησις εἰς τὸ Ἑπιτελεῖον Μάχης, εἰς τὸ ὁποῖον παρευρέθησαν οἱ ἀκόλουθοι:

Lorenzo Cornero, Proveditor of the Armada Gioseppe Morosini, Captain in ordinary of the Galleys Anzalo Morosini, Commissary Paymaster General Moise Magno, Captain Extraordinary of the Galleys Benzon, Captain of the Gulf Gio Batta Calbo, Commissary of the Provisions

Besides these generals, Spaar was called hither from his station where he had continued many months.

The Captain General said that the straits to which the fort was reduced were well known and did oblige them first of all to consider what might be done as to the defence of the place, and then what course they were to take in hand. He further added that he knew by experience that those of the council were as able to advise as to act and execute, but that the present extremity to which things were brought did require them to lay aside all ostentation with an ingenious candor, and that everyone should with freedom declare his own sentiments. Afterwards there was read by way of preamble the very order that every individual person should deliver his own opinion in writing; this being performed by some of them, it was found that

Lorenzo Cornero, Πουνοητής τῆς 'Αρμόδας. Giuseppe Morosini, τακτικός Κυβερνήτης τῶν γαλερῶν. Anzalo Morosini, Στρατηγός ἐντεταλμένος ἐπὶ τῶν Πληρωμῶν. Moise Magno, ἔκτακτος Κυβερνήτης τῶν γαλερῶν. Benzon, Κυβερνήτης τοῦ Κόλπου. Gio Botta Calbo, 'Εντεταλμένος ἐπὶ τοῦ 'Εφοδιασμοῦ.

Έκτὸς τῶν στρατηγῶν τούτων, ὁ Spaar ἐκλήθη ἐνταῦθα ἀπὸ τὴν θέσιν του, ὅπου είχε παραμείνει συνεχῶς ἐπὶ πολλοὺς μῆνας.

"Ο 'Αρχιστράτηγος εἶπεν, ὅτι ἡ στενόχωρος κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθε τὸ φρούριον ἦτο πολὺ καλὰ γνωστὴ καὶ τοὺς ὑπεχρέωνε πρῶτον ἐξ ὅλων νὰ σκεφθοῦν, τί θὰ ἡδύνατο νὰ γίνη διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ὀχυροῦ καὶ κατόπιν κατὰ ποῖον τρόπον δράσεως ἔπρεπε νὰ τὸ ἐπιχειρήσουν. Προσέθεσε περαιτέρω, ὅτι ἐκ πείρας ἐγνώριζεν, ὅτι οἱ τοῦ συμβουλίου ἤσαν ἱκανοὶ νὰ συμβουλεύσουν τί ἔπρεπε νὰ γίνη καὶ πῶς νὰ ἐκτελεσθῆ, ἀλλ' ἡ παροῦσα ἐσχατη ἀνάγκη, εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθον τὰ πράγματα, ἀπήτει νὰ ἀφήσουν κατὰ μἔρος πάντα ἐπιδεικτικισμὸν μὲ αὐθόρμητον εἰλικρίνειαν καὶ νὰ δηλώση ἕκαστος μὲ ἐλευθερίαν τὰ αἰσθήματά του. 'Ακολούθως ἀνεγνώσθη ὡς προεισαγωγὴ αὐτὴ ἡ διαταγὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἕκαστος ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐκφράση τὴν γνώμην του ἐγγράφως' ἀφοῦ τοῦτο ἐξετελέσθη ὑπό τινων ἔξ αὐτῶν, ἀπεδείχθη ὅτι

they did waste away a great deal of time and that all of them repeated one and the same thing.

Then it was ordered that everyone should declare his thoughts by word of mouth, as it was the general opinion of all at the first starting of the question, that the place could not hold out long in regards to the number of defenders was very small, that the enemy by the fort of St. Andrew had made their ap. proach almost up to the last work, which was so sore and weak and cast up with such bad materials that they could not make any great resistance. And if they advanced on that part where the fort of Sabionera was coming the lower broad way, they might soon cut their way through the retreat of the bulwark, and being near the other passages to the Arsenal, they would quickly shut up the fort. Therefore it was concluded, that prosecuting the assault according to their usual manner, the town could not stand long in a defensive posture, for if the enemy were resolved to venture the loss of 2 or 3,000 men by making a brisk and general assault, there was no probability of defending the place.

The Captain General asked the Marquess of St. Andrew how long in his judgment the Turks were in attacking the new retreat of St. Andrew. The Marquess made answer that in his

έχανον πολύν χρόνον καὶ ὅτι ὅλοι ἐπανελάμβανον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

Τότε έδόθη ή διαταγή εκαστος να δηλώση τας σκέψεις του προφορικώς καὶ ή γενική γνώμη ήτο εὐθύς έξ άρχης που έξεκίνησε το ζήτημα, ότι το όχυρόν δεν ήτο δυγατόν να άντιστη επί πολύ, δοθέντος ότι δ αριθμός των ύπερασπιστών ήτο πολύ μικρός, ότι ὁ έχθρὸς παρά τὸ φρούριον τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου κατώρθωσε να πλησιάση μέχρι τοῦ τελευταίου όχυρώματος, τὸ όποῖον ἦτο τόσον εὐπαθές καὶ ἀσθενές, κατεσκευασμένον διὰ συσσωρεύσεως τόσον κακῆς ποιότητος ύλιχων, ώστε δέν θὰ ήτο δυνατόν νὰ προβάλη μεγάλην άντίστασιν. Καὶ ἀν ἐπροχώρουν οἱ ἐχθροὶ πρὸς αὐτὸ τὸ μέρος, ὅπου τὸ προπύργιον τῆς Σαμπιονέψας έσχημάτιζε την κάτω πλατείαν δδόν, θὰ ήδύναντο νὰ διανοίξουν όδον διὰ μέσου τῆς γραμμῆς καταφυγῆς (ritirata) τοῦ προμαχῶνος καὶ οὕτω, ευρισχόμενοι πλησίον τῶν ἄλλων διαβάσεων πρὸς τὰ Νεώρια, θὰ ἀπέχλειον ταχέως τὸ Φοούριον. Συνεπῶς κατέληγον, ὅτι ἄν ἐσυνέχιζον τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, ή πόλις θὰ ήτο αδύνατον νὰ κρατηθή ἐπὶ μακρὸν είς κατάστασιν άμύνης, διότι, αν δ έχθρὸς άπεφάσιζε να ριψοκινδυνεύση την απώλειαν 2 ή 3.000 άνδοων, ενεργων ζωηράν και γενικήν έφοδον, δέν υπήρχε πιθανότης νὰ σώσουν αμυνόμενοι τὸ όχυρόν.

'Ο 'Αρχιστράτηγος ηρώτησε τὸν μαρχήσιον Saint Andre πόσον καιρὸν κατά την κρίσιν του θά διήρκει ή έφοδος των Τούρκων κατά της νέας γραμμῆς καταφυγῆς τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου. 'Ο μαρκήσιος ἀπήντησεν, ὅτι κατὰ τὴν opinion they were 10 or 15 days. Then they proceded to the other point, what course was to be taken, that they might thereby do their Prince the best service, they could, considering on the one hand of what importance that place was, which the most serene Republic had exhausted so much treasure and blood to preserve it; and on the other hand, that being taken by assault, or their passage by sea blocked up, the advantage that accrewed to them by the militia and armada would be lost. Upon which those deplorable consequences will follow, which everyone comprehended.

In fine, they came to give their opinions beginning at the last, as is customary, and the result was this, that it was best to resolve upon a treaty to avoid the loss of the town and armada, and consequently the fortress and islands likewise. But Grinaldi, being to speak next, said that he knew very well the place could not hold out long, and did also confess that to die would be an honor to the defenders, but herein they should do their Prince no service. On the other side, it was his opinion to burn it and blow it up as soon as it was possible rather than to surrender, and this might be done, considering that they had one weak retreat embarking those that were unserviceable; and

γνώμην του θὰ ἦσαν 10 ἢ 15 ἡμέραι. Τότε ἐπροχώρησαν εἰς τὸ ἄλλο σημεῖον: ποίαν πορείαν θὰ ὄφειλον νὰ ἀχολουθήσουν διὰ νὰ προσφέρουν εἰς τὸν Ἡγεμόνα των τὴν καλλίστην ὑπηρεσίαν ποὺ θὰ ἦδύναντο, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἔνὸς πόσον μεγάλην σημασίαν εἴχεν ἡ θέσις αὐτὴ, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Γαληνοτάτη Δημοχρατία ἐξήντλησε τόσους θησαυροὺς καὶ αἴμα διὰ νὰ τὴν διασώση, ἀφ' ἔτέρου ὅτι, ἄν ἐκυριεύετο ἐξ ἔφόδου ἢ ἐφράσσετο ἡ ἔπικοινωνία μὲ τὴν θάλασσαν, θὰ ἐχάνοντο τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ἔπικουρίας καὶ τῆς ἄρμάδας καὶ εἰς τοῦτο θὰ ἐπηκολούθουν αἱ θλιβεραὶ συνέπειαι τὰς ὁποίας ἔκαστος κατενόει.

Τέλος κατέληξαν νὰ δώσουν τὰς γνώμας των ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸ τελευταῖον, ὡς εἶναι σύνηθες, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ῆτο, ὅτι τὸ καλύτερον ῆτο νὰ ἀποφασίσουν τὴν σύναψιν συνθήκης διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄρμάδας, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῶν φρουρίων καὶ τῶν νήσων. Αλλ' ὁ Grinaldi, τοῦ ὁποίου ῆτο σειρὰ νὰ ὁμιλήση, εἶπεν, ὅτι ἐγνώριζε πολὑ καλὰ ὅτι τὸ ὁχυρὸν δὲν ῆτο δυνατὸν νὰ κρατήση ἐπὶ μακρὸν καὶ ὡμολάχει ἐπίσης ὅτι θὰ ῆτο τιμὴ διὰ τοὺς ὑπερασπιστὰς νὰ ἀποθάνουν, ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ ἐξυπηρέτει τὸν Ἡγεμόνα των. Ἐξ ἄλλου ἡ γνώμη του ῆτο νὰ καύσουν μᾶλλον καὶ νὰ ἀνατινάξουν τὸ Φρούριον ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον παρὰ νὰ τὸ παραδώσουν, καὶ τοῦτο ῆτο πραγματοποιήσιμον, ἀν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰχον μόνον μίαν ἀσθενῆ γραμμὴν καταφυγῆς ἐπιβιβάζοντες τοὺς ἀμάχους

taking the opportunity of a dark and quiet night, they might ship their infantry, and fire the mines; that he understood well that it was an attempt both of difficulty and danger, but there were two reasons moved him to it, because the enemy in a treaty about the surrender would not keep their word, nor would the Prime Visier, being a wary man, suffer the remainder of the armada to escape, that had for so many years taken away not only the commerce, but the dominion of his own seas. This second reason, not less effectual but less plausible to such generous souls was to put a correspondent period to a defence which if considered, is without parallel, which was to leave the enemy, not a stately palace, but a heap of rubbish and stones as a trophy of their slow and bloody victory.

This opinion was disapproved by all, but only Minio, Commissary of the Provisions. The Marquess of St. Andrew replied that his resolution was more generous than feasible because the embarking of so many men could not be concealed from the enemy, who was not only neighboring near at hand, but also lodged within the city.

Then the Captain General rejoined that besides the impracticableness of this opinion by reason of the difficulty of ship-

καὶ ἐπωφελούμενοι σκοτεινῆς καὶ ἡρέμου νυκτός, θὰ ἡδύναντο νὰ ἔπιβιβάσουν τὸ πεζικόν των καὶ νὰ ἀνατινάξουν τὰς ὑπονόμους κατενόει καλῶς, ὅτι τοῦτο ἡτο ἐπικείρημα καὶ δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον, ἀλλ' ὑπῆρχον δύο λόγοι κινοῦντες τοῦτον πρὸς τὴν λύσιν ταύτην, ὅτι ὁ ἔχθρὸς εἰς μίαν αυνθήκην παραδόσεως δὲν θὰ ἐκράτει τὸν λόγον του, καὶ ὅτι ὁ Μέγας Βεξύρης, ἄνθρωπος πανοῦργος, δὲν θὰ ἡνείκετο νὰ διαφύγη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἄρμάδας, ποὺ ἔπὶ τόσα ἔτη ἐκράτησε ὅχι μόνον τὸ ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ τὴν κυριαρχίαν ἔπὶ τῶν ἰδικῶν του θαλασσῶν. Ὁ δεύτερος οὖτος λόγος καθίστα, ἄν ὅχι ὀλιγώτερον ἀποτελεσματικόν, ὅμως ὀλιγώτερον ἄξιον ἔπιδοκιμασίας διὰ τόσον γενναίας ψυχὰς τὸ νὰ θέσουν ἀνάλογον περίοδον χρόνου διὰ μίαν ἄμυναν, ποὺ ἔξεταζομένη δὲν εἰχε τὸ παράλληλόν της, ἀπὸ τὸ νὰ ἀφήσουν εἰς τὸν ἔχθρὸν ὅχι μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον, ἀλλὰ σωρὸν ἔρειπίων καὶ πετρῶν ὡς τρόπαιον τῆς βραδείας του καὶ αίματηρᾶς νίκης.

Ή γνώμη αυτη ἀπεδοχιμάσθη ὑπὸ ὅλων πλὴν τοῦ Minio, τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἐφοδιασμοῦ ἐντεταλμένου. Ὁ μαρχήσιος Saint Andre ἀπήντησεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του ἡτο μᾶλλον γενναιόφρων παρὰ ἐφαρμόσιμος, διότι ἡ ἐπιβίβσσις τόσων ἀνθρώπων δὲν ἡτο δυνατὸν νὰ χρυβῆ ἀπὸ τὸν ἔχθρόν, ὅστις ὅχι μόνον ἡτο εἰς μεγάλην ἐγγύτητα, ἀλλ' ἀχόμη εἰχεν ἐγχατασταθῆ ἐντὸς τῆς πόλεως.

Τότε ὁ 'Αρχιστριάτηγος προσέθεσεν ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ γνώμη του δὲν ἦτο ἐφαρμόσιμος διὰ τὸν λόγον τῆς δυσκολίας ἐπιβιβάσεως αυτῶν, ὑπῆρχεν ἀκόμη

448 Χ. Χιονίδη

ping them, and the uncertainty of the wind and weather or of other respects which might be easily understood by an experienced commander, and did affirm that this proposition of burning the town and shipping the men was made out of a bravado, and that it would prove an intricate business to effect, if the person that proposed it was put upon the execution thereof.

Then answered Grinaldi that he did not at all speak out of ostentation, and besides he knew that there was difficulty in the proposal, but he himself would embrace it and undertake the business, and offered himself nevertheless to make good the retreat with 600 men, and that he hoped to secure them by this apprehension of fear which probably the enemy had of their mines, but let the event prove what it will. The loss could not be great and that it was even held a more secure way to commit their safety to fortune and the sword than to rely upon the fidelity and moderation of barbarous and exasperated enemies, who being able to end the war at one blow, would not, if they did yield up the place, treat them better than he did the men at Clissa and Rimisio. However he was willing to decline his own conception, not for the reason or inconveniency of the thing, but because he was obliged to believe that the Captain

καὶ ἡ ἀβεβαιότης τοῦ ἀνέμου, τοῦ καιροῦ ἣ καὶ ἄλλων παραγόντων, ποὺ ἦτο εὔκολον νὰ κατανοήση εἴς πεπειραμένος διοικητής, καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ πρότασις αὐτή, νὰ καύσουν τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐπιβιβάσουν τοὺς ἄνδρας, ἐξεπήγα-ζεν ἀπὸ μεγαληγορίαν καὶ θὰ ἀπεδεικνύετο εἰς τὴν ἐφπρμογήν της περίπλοκος ὑπόθεσις, ἄν ὁ προτείνων ἐτίθετο εἰς ἐκτέλεσίν της.

Τότε ὁ Grinaldi ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ὡμίλησε καθόλου ἀπὸ λόγους ἔπιδεικτικισμοῦ καὶ ἐκτὸς τούτου ἐγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχον δυσκολίαι εἰς τὴν ἔφαρμογὴν τῆς προτάσεως του, ἀλλ' ὁ ίδιος θὰ ἐνεστερνίζετο καὶ θὰ ἀνελάμβανε τὴν ὑπόθεσιν προσεφέρετο δ' ἔπὶ πλέον νὰ ἔξασφαλίση τὴν ὑποχώρησιν μὲ 600 ἄνδρας καὶ ὅτι ἤλπιζε νὰ τὸ ἔπιτύχη διὰ τοῦ κράτους τοῦ φόβου ποὺ πιθανῶς θὰ κατελάμβανε τὸν ἔχθρὸν διὰ τῆς ἀνατινάξεως τῶν ὑπονόμων των, ἀλλὰ τέλος, ἄς ἄφηνον τὰ γεγονότα νὰ ὁμιλήσουν. Ἡ ζημία δὲν θὰ ἡτο μεγάλη καὶ θὰ ἔδει νὰ θεωρηθῆ ἀσφαλέστερον νὰ ἐμπιστευθοῦν τὴν σωτηρίαν των εἰς τὴν τύχην καὶ τὸ ξίφος παρὰ νὰ ἐπαναπαυθοῦν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ λόγου καὶ τὴν μετρισπάθειαν βαρβάρων καὶ ἀπηλπισμένων ἔχθρῶν, οἱ ὁποῖοι, ὄντες ἱκανοι νὰ τελειώσουν τὸν πόλεμον μὲ ἕν κτύπημα, δὲν θὰ τοὺς μετεχειρίζοντο καλύτερον, ἀν παρέδιδον τὸ ὁχυρόν, ἀπὸ ὅτι μετεχειρίσθησαν τοὺς ἀνθρώπους τῆς Clissa καὶ τοῦ Rimisio. "Ομως ἡτο διατεθειμένος νὰ ἀποκλίνη τῆς ἰδικῆς του ἔκδοχῆς ὅχι λόγω τοῦ ἀτόπου τοῦ πράγματος, ἀλλὰ διότι ῆτο ὑποχρεωμέ-

General and the Marquess of St. Andrew understood better than he did, how to promote the service of the most serene Republic and what was most convenient to be done in order thereunto. In the interim the determination was deferred till now, which was that seeing the place was not in a condition to hold out any longer, that to treat upon the most advantageous terms that could possibly be obtained, would tend to the good of the Republic.

And to this end first this decree must be notified to the auxiliaries that were still in their station, and renew their importunity for 3,000 men by whose aid and the help of 2,000 galleots that remained, other designs might be undertaken, and the place still defended.

That very night a lieutenant was sent to Balli; Rospigliosi signifying unto him the deliberation which they are driven to by compulsion, entreating him withal, to intercede with the Duke of Navailles but this had no other effect than other intercessions of this nature.

Now the Captain General and the council, being willing to feel the Turks' pulse, made choice of Colonel Annand for the

νος νὰ πιστεύση ὅτι ὁ ᾿Αρχιστράτηγος καὶ ὁ μαρκήσιος Saint Andre ἐγνώριζον καλύτερον αὐτοῦ πῶς νὰ προαγάγουν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Γαληνοτάτης
Αημοκρατίας καὶ τί ἦτο μάλλον ἀρμόζον νὰ γίνη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐν
τῷ μεταξύ ἡ ἀπόφασις εἰχεν ἀναβληθῆ μέχρι τώρα καὶ ἦτο αὐτὴ ὅτι, ἀφοῦ
τὸ φρούριον δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ἀνθέξη περισσότερον, τὸ νὰ συνθηκολογήσουν ὑπὸ τοὺς μάλλον ἐπωφελεῖς ὅρους ποὺ θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπιτύχουν θὰ
ἀπέβαινε πρὸς τὸ καλὸν τῆς Δημοκρατίας.

Καί πρὸς αὐτὸν τὸν σχοπὸν θὰ ἔπρεπε πρῶτον νὰ κοινοποιηθῆ αὐτὸ τὸ ψήφισμα πρὸς τὰς ἐπικουρικὰς δυνάμεις, αι ὁποῖαι ἔμενον ἀκόμη ἥσυχοι εἰς τὴν θέσιν των καὶ ἀνενέωνον τὴν ἐπίμονον παράκλησίν των διὰ 3 χιλ. ἄνδυας, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὁποίων, ὡς καὶ μὲ τὴν ἐπικουρίαν 2 χιλ. κωπηλατῶν γαλερῶν ποὺ ἀπέμενον, θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναλάβουν ἄλλα σχέδια καὶ νὰ ὑπερασπίσουν ἀκόμη τὸ φρούριον.

Αὐτὴν ἀχριβῶς τὴν νύκτα ἀπεστάλη εἶς ὑπολοχαγὸς εἰς τὸν Rospigliosi, διὰ νὰ ἀνακοινώση εἰς αὐτὸν τὴν ἀπόφασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἀνάγκης κατέληξαν, ἰκετεύοντες αὐτὸν προσέτι νὰ κάμη διάβημα εἰς τὸν Δοῦκα τοῦ Ναβάϊγ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔσχεν ἄλλο ἀποτέλεσμα παρ' ὅτι τὰ ἄλλα ὁμοίας φύσεως διαβήματα.

Τώρα ὁ "Αρχιστράτηγος καὶ τὸ Συμβούλιον, θέλοντες νὰ ἀντιληφθοῦν τὸν σφυγμὸν τῶν Τούρκων, ἔξέλεξαν τὸν συνταγματάρχην 'Ανάντην διὰ τὸν χειρι-

29

management of this affair, who was only accompanied with a young man as his secretary, to write down what might happen in discourse upon occasion with an intention not to speak a word. Therefore, receiving his commission from the Captain General in the name of the most Honorable Council, they went aboard the Admiral which lay as a guard to the trench and as a convoy to some vessels; from whence the next morning about break of day, they set sail in a fellucca towards the Giofiro where they fired a musket and put out a white flag, and having waited about half an hour, at last there appeared a company of Turks, one of which coming forwards towards the seaside, answered the signal of the flag with a white cloth fastened to a stick, where coming to the fellucca as long as the water would give them leave, they in the fellucca declared that they had a desire to speak with some person belonging to the Visier's court with a dragoman, id est, interpreter. To which demand the Turks replied in Italian that they must wait the time, and fixing the white flag in the earth, the Turks marched at a great rate to the place where they were encamped before the fort St. Andrew; and so Col. Annand and the secretary betook themselves again to their ship. There appeared from thence about an hour afterwards an Aga of the Visier's court on horse-

σμόν τοῦ ζητήματος, ούτος συνωδεύετο μόνον ύπο ένος νέου ως λοαμπατέως διὰ νὰ καταγράφη ὅ,τιδήποτε συνεζητεῖτο ἐπ' εὐκαιρία μὲ πρόγραμμα νὰ μὴν άρθρώση λέξιν. Πρός τοῦτο, λαβόντες ἐντολὰς παρὰ τοῦ "Αρχιστρατήγου ἐν ονόματι τοῦ Ἐντιμοτάτου Συμβουλίου, μετέβησαν είς το πλοίον τοῦ Ναυάρχου, όστις έξετέλει την φρούρησιν της τάφρου και συνοδείαν ώρισμένων πλοίων έχειθεν την έπομένην πρωίαν, χατά την γαραυγήν, έπλευσαν έντος φελούκας πρός τὸν Γιόφυρον, ὅπου ἔρριψαν τυφεκιοβολισμόν καὶ ὑψωσαν λευκὴν σημαίαν ἀφοῦ ἐπερίμεναν περίπου ἡμίσειαν ώραν, ἐνεφανίσθη τέλος μία όμας Τούρχων, είς των οποίων, προχωρήσας πρός την παραλίαν, ανταπέδωσε τὸ σῆμα τῆς σημαίας ὑψῶν λευκὸν ὑφασμα προσηλωμένον εἰς μίαν ράβδον ἀφοῦ ουτοι επλησίασαν πρός την φελουκαν όσον επέτρεπεν είς τούτους τὸ ύδωρ, οί επιβάται τῆς φελούκας εδήλωσαν ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσουν μὲ πρόσωπον ανήπον είς την αυλήν τοῦ Βεζύρου μέσω δραγουμάνου, δηλ. διερμηνέως. Είς τὸ αἴτημα τοῦτο οἱ Τουρχοι ἀπήντησαν ἐταλιστί, ὅτι ἔπρεπε νὰ περιμένουν χρόνον τινά, έμπήξαντες δὲ εἰς τὴν γῆν τὴν λευκὴν σημαίαν, έβάδισαν μὲ μεγάλην σπουδήν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐστρατοπέδευον πρὸ τοῦ φρουρίου τοῦ Αγ. Ανδρέου ούτω ο συνταγματάρχης Ανάντης και ο γραμματεύς του έπανηλθον είς τὸ πλοϊόν των. Μετά μίαν ώραν περίπου ένεφανίθη ἀπὸ έκει είς 'Αγᾶς της αὐλης τοῦ Βεζύρου, ἔφιππος, ὀνόματι 'Αχμὲτ 'Αμάν, συνήθους ἀναback called Achmet Aman, of an ordinary stature, about 40 years of age, of a brown complexion, with a black thick beard, but not very long, a person as far as we may credit physiognomy, it appeared to be more inclinable to peace than war. He was attended by a great number of people, and among the rest, by a renegade that was fled to them, called Barossi, who was also mounted, who calling to the felucca, they complimented one another again very lowly, and he demanded what they desired. To whom it was answered that they came with an embassy from his excellency the Captain General. The Turks replied that then they must come ashore, but because in such a resolution it was held requisite for their safety to be secured by the faith of the Grand Visier, they demanded further whether they might upon that account have liberty to land and return to their ship at pleasure. It was answered they might not only by Barossi, but by the Aga, who by a nod and laying his hand upon his breast and head, did assure them of an entire friendship between them. Being then come ashore Col. Annand told him of his excellency the Capt. General having an earnest desire to put a period to so tedious and cruel a war, in which so much blood and treasure had been spent with the loss of so many considerable potentates on both sides; that besides great

στήματος, περίπου 40 ετών, μελαψός, με μέλαν λεπτών γένειον, άλλ' ὅχι πολύ μαχούν, πρόσωπον τὸ ὁποίον, χαθ' ὅσον ἡμποροῦσε τις νὰ βασισθῆ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, έφαίνετο ότι είχε μεγαλυτέραν τάσιν πρός την είρηνην παρά πρός τον πόλεμον. Περιεβάλλετο ἀπό μεγάλην ακολουθίαν, μεταξύ των οποίων ητο εξς εξωμότης, φυγάς πρὸς αυτούς, ονόματι Μπαρότσι, ὅστις επίσης ητο έφιππος ούτος, άφοῦ έφώναξε τὴν φελοῦχαν καὶ ἀντηλλάγησαν φιλοφοονήσεις είς πολύ χαμηλήν φωνήν, ήρώτησε τι έπεθύμουν. Έδόθη είς αυτόν ή απάντησις, δτι ἤοχοντο μὲ πρεσβείαν ἀπὸ τὴν έξοχότητά του τὸν Αρχιστράτηγον. Οἱ Τοῦρχοι ἀπήντησαν, ὅτι τότε ἔπρεπε νὰ ἀποβιβασθοῦν ἀλλ' ἐπειδή διὰ μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν ἐχρίθη ἐπάναγκες δι' ἀσφάλειάν των νὰ ἔξασφαλισθοῦν μὲ τον λόγον τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, ἠρώτησαν περαιτέρω, ἂν θὰ ἡδύ. ναντο μὲ τοιαύτην προϋπόθεσιν γὰ ἀποβιβασθοῦν καὶ εἶτα νὰ ἐπιστρέψουν κατὰ βούλησιν εἰς τὸ πλοϊόν των. Ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι ἡδύγαντο, ὅχι μόνον ἀπὸ τὸν Μπαρότσι, ἀλλά καὶ ἀπὸ τὸν ᾿Αγαν, ὅστις διὰ νεύματος καὶ θέτων τὴν χείρα επί τοῦ στήθους και τῆς κεφαλῆς τοὺς ἐβεβαίωσε διὰ τὴν ολοκληρωτικήν φιλίαν μεταξύ των. Τότε ὁ συνταγματάρχης 'Ανάντης ἀπεβιβάσθη καὶ εξπεν, ὅτι ἡ ἐξοχότης του ὁ ᾿Αρχιστράτηγος, ἔχων σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ θέση τέρμα είς ενα τόσον οχληρόν και σκληρόν πόλεμον, είς τον όποιον τόσον αίμα και θησαυροί έσπαταλήθησαν με την απώλειαν τόσων σημαντικών άξιωματού-

grievances of their subjects, a thing of no mean consequence, he did invite the Grand Visier to take those things into his prudent consideration, to weigh them well, and to assent to a new treaty of peace, which was formerly begun by his excellency Signor Molin, to the one we might finish this negotiation at last, and establish the correspondency of affection which the most serene Republic hath enow labored to confirm with the Ottoman Porte. The Aga made answer to that particular that there could never be an establishment of the peace without a rendition of the place, without which his discourse would be in vain; so with it was replied by Col. Annand that the town was not as yet reduced to so low a condition as to despair of defending irself a long time, and that to think of such improper terms would bring no other advantage but this, that it was only to build up their hopes upon an airy foundation since the Piazza is well furnished with soldiers and laborers, as also with ammunition and provisions, and from hence it may very well be gathered with what vigor it will be defended and maintained; but whilst that a treaty is sought after, though it was promoted not without the dissenting opinion of persons of that Kingdom, upon that very point if they should have a mind to

γων εκατέρωθεν καὶ επὶ πλέον πρὸς τόσον μεγάλην βλάβην των υπηκόων των πράγμα με σοβαρά επακόλουθα, προσκαλεί τον Μέγαν Βεζύρην νὰ θέση ταῦτα ὑπὸ τὴν συνετήν του κρίσιν, νὰ τὰ ζυγίση καλῶς καὶ νὰ συγκατατεθή είς μίαν νέαν διαπραγμάτευσιν είρήνης, ή οποία είχεν άρχίσει προηγουμέγως ἀπὸ τὴν εξοχότητά του τον Σινιὸο Molin, μὲ μόνην βλέψιν νὰ δυνηθῶμεν νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τέλος ταύτην καὶ νὰ ἀποκατασταθή οὕτω άμοιβαιότης στοργής, την οποίαν αρχετά ή Γαληνοτάτη Δημοχρατία έμόχθησε νά έξασφαλίση μετά της Ύψηλης Πύλης. Ο Άγας απήντησεν είς αυτήν την διατύπωσιν, ὅτι ουδέποτε ἐπρόκειτο νὰ γίνη ἀποκατάστασις εἰρήνης ἄνευ παραδόσεως τῆς ὀχυρᾶς θέσεως, χωρίς τὴν ὁποίαν μάταιοι θὰ ἦσαν οί λόγοι του. Κατόπιν τούτου δ συντ. 'Ανάντης ἀπήντησεν, ὅτι ἡ πόλις δὲν είχε περιέλθει είς τόσον κακήν κατάστασιν ώστε νὰ ἀπελπίζεται ὅτι θὰ κατορθώση νὰ ἀμυνθή επί μαχρόν είσετι χρόνον, καί ὅτι τὸ νὰ σχέπτωνται τόσον αναρμόστους όρους δὲν θὰ είχεν ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ τοῦτο, νὰ κτίσουν τὰς ἐλπίδας των επί θεμελίων άέρος, άφοῦ τὸ Φρούριον ήτο καλῶς έφωδιασμένον μὲ στρατιώτας καὶ εργάτας, ὅπως καὶ μὲ πυρομαχικά καὶ ζωοτροφίας ἐκ τούτου θὰ ἡδύ. νατο πολύ καλά νά συναχθη μέ ποίαν ρώμην θά τὸ ὑπερήσπιζον καὶ θά τὸ ἐκράτουν άλλ' απαξ έπεξητειτο ή σύναψις συνθήκης, αν και τουτο προήλθεν όχι χωρίς διαφωνίας προσωπικοτήτων τοῦ Βασιλείου τούτου, αν είχον την πρόθεσιν νὰ διαπραγματευθούν μὲ βάσιν αυτό αχριβῶς τὸ σημείον, τότε δὲν θὰ ελειπον ασφαλώς δυναταί λύσεις και επινοήματα διά νά συναφθή. 'Ο 'Αγάς άνtreat, they could not want ways nor devises to conclude it. The Aga rejoined that the Piazza, id est the city, was now in a decaving condition, and that they had got footing in the very bowels of it, so that if it should not be freely surrendered, they would make themselves masters of it by the sword. To which Col. Annual replied that this acquist which they fancied so easy, and the continuation of the assault, would make them hereafter report (repent?) that they did not embrace this profer, who, as such a town as that yet neither wanted men, courage, nor groaned to defend itself, might hold out a great while longer, that the Grand Visier might of necessity (if he intends to continue the siege) get away a fresh army to manage the assaults the next campaign, the weakness of his forces being sufficiently known, and the consternation of his people that have been beaten by the constant resolution of the defendants in so many actions and attempts. The Aga seemed to make some reflections upon these considerations, but afterwards resuming the discourse said that he knew very well the intentions of the Visier was to stick close to his first proposition, nevertheless, he would go back and acquaint him with these sentiments and withal promised to return in the afternoon to give him the Visier's answer. The meeting being conducted to the ship again,

ταπήντησεν ότι ή Piazza, δηλ. ή πόλις, ήτο τώρα είς κατάστασιν μαρασμού καί ὅτι είχον θέσει πόδα είς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα της, ὥστε ἄν δὲν παρεδίδετο οίκειοθελώς, θά έγίνοντο κύριοι αὐτῆς διά τοῦ ξίφους. Εἰς τοῦτο ὁ συντ. 'Ανάντης ἀπήγτησεν, ὅτι τὸ νὰ φαντάζωνται τὴν κατάκτησιν αὐτὴν τόσον εὔκολον καί νὰ συνεχίσουν τὴν ἐπίθεσιν θὰ τοὺς ἔκανε κατόπιν νὰ μετανοήσουν, διότι δέν ἀπεδέχθησαν την προσφοράν αὐτήν, ἀφοῦ μία πόλις ὡς αὐτή, ποὺ οὕτε οί άνθρωποι καὶ τὸ θάρρος τῆς ελειπον, οὕτε ἐγόγγυζεν διὰ τὴν ἄμυνάν της, θὰ ηδύνατο νὰ ἀντιστῆ πολύ μαχοότερον χρόνον ὅτι ὁ Μέγας Βεζύρης θὰ ἔπρεπε κατ' ανάγκην (ἄν είχε πρόθεσιν νὰ συνεχίση τὴν πολιορκίαν) νὰ λάβη νέον στράτευμα δια να διενεργήση τας επιθέσεις του την έρχομένην περίοδον έχστρατείας, αφοῦ είναι αρχετά γνωστή ή αδυναμία των δυνάμεων του καί ή ἀπόγνωσις τοῦ λαοῦ του, ποὺ ἐπλήγη ἀπὸ τὴν σταθερὰν ἀποφασιστικότητα τῶν ύπερασπιστών είς τόσας πράξεις καὶ αποπείρας. Ὁ Αγᾶς έφαίνετο ότι έκαμνεν δοισμένας σχέψεις έπὶ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν, ἀλλ' ἀχολούθως, ἀγαλαμβάνων τὸν λόγον, εΙπεν ὅτι ἐγνώριζε πολύ καλά, ὅτι αί προθέσεις τοῦ Βεζύρου ήσαν πολύ έγγυς με την πρώτην του πρότασιν, παρά ταῦτα θά ἐπέστρεφε καί θα άνεκοίνωνεν είς αυτόν τὰς αντιλήψεις αὐτάς, ὑπέσχετο δὲ ἀμέσως νὰ ἐπανέλθη αυτό τὸ απόγευμα, φέρων τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βεζύρου. Ἡ ἀποστολή ώδηγήθη πάλιν είς το πλοίον και άγεχοίνωσαν τί είχε διαμειφθή καί

they declared what was discoursed and established by them to their excellencies Magno, and Morossini, the one, Captain Extraordinary of the galleys, and the other, Captain in Ordinary of the same. Whereupon they obliged Col. Annand to return about the two and twentieth hour, who did punctually execute his commission after the same manner was done before in the morning. And so when they approached near the same place of Giofiro, the Aga appeared with Barossi, but he had then with him one Panagiotti, the Grand Visier's secretary and dragoman, a man of a moderate stature, somewhat well set, and about 80 years old, with a thin beard of a chestnut color, intermixed with a few grey hairs, fair faced, and a literate person, discreet and well versed in state affairs, who giving them a sign to come to land, which they did not without difficulty, because it was stormy weather, they were conducted ashore by two Turks which the Aga sent purposely to the felucca; and being come face to face, the Aga said by his interpreter Panagiotti that the Grand Visier had express orders from the Ottoman B (that is, Ottoman Court) Porte not to conclude a peace, no, nor so much as to entertain any discourse about it without the surrender of the Piazza, and that therefore, he could not consent to any treaty unless that were first delivered up. Col. Annand answered

χαθορισθή ὑπ' αὐτῶν εἰς τὰς εξοχότητας των Magno καὶ Morosini, τὸν ἔκταχτον Κυβερνήτην των Γαλερών και τον τακτικόν Κυβερνήτην τούτων. Μετά τοῦτο ἐπεφόρτισαν τὸν συντ. 'Ανάντην νὰ ἐπιστρέψη τὴν 22αν ώραν περίπου, ούτος δὲ ἐξετέλεσεν ἐπαχριβῶς τὴν ἐντολὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπως καὶ την πρωίαν. Ούτω, ήταν έπλησίασαν παρά την αύτην θέσιν τοῦ Γιόφυρου, έγεφαγίσθη ὁ 'Αγᾶς μετά τοῦ Μπαρότσι, άλλ' είχε μετ' αὐτοῦ χάποιον Παναγιώτην, γραμματέα και δραγουμάνον του Μεγ. Βεξύρου, άνθρωπον μετρίου άναστήματος, κάπως καλοκαμωμένον καί περίπου 80 έτων, μὲ ένα λεπτὸν γένειον καστανοῦ χρώματος μὲ ὀλίγας πολιὰς τρίχας, μὲ ὡραῖον πρόσωπον, μορφωμένον, έχεμυθον καὶ εμπειρον είς τὰς κρατικάς ὑποθέσεις οὐτος ένευσε νὰ αποβιβασθοῦν, πρᾶγμα τὸ ὁποίον ἐξετέλεσαν ὅχι ἄνευ δυσκολίας ἐξ αἰτίας τοῦ θυελλώδους καιρού, και ώδηγήθησαν είς την ακτην υπό δύο Τούρκων, τους οποίους ο 'Αγας έστειλε προς τουτο είς την φελούκαν. "Όταν ευρέθησαν αντιμέτωποι, δ 'Αγᾶς είπε διὰ τοῦ διερμηνέως του Παναγιώτη ὅτι ὁ Μέγ. Βεζύσης έχει είδικάς έντολάς άπὸ τὴν 'Οθωμανικὴν Β (δηλ. τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐλῆς) Ηύλην, νὰ μὴ συνάψη εἰρήνην, οὐδὲ νὰ ἔλθη ἔστω εἰς διαπραγματεύσεις πρός τούτο άνευ της παραδόσεως του Φρουρίου, και ως έκ τούτου δεν ήτο δυνατόν νὰ συγκατατεθή εἰς σύναψιν συνθήκης, έκτὸς ἂν προηγουμένως παρεδίδοντο. 'Ο συντ. 'Ανάντης ἀπεκρίθη, ὅτι κατενόουν πολύ καλῶς τὰς ἐντολὰς that they understood very well the orders that he had from the Porte, and that from the first address made by his excellency Signor Molin concerning that matter, the Porte had manifested their desire for the making up of a peace which was earnestly sought after by all the people of the Empire; wherefore if the Visier would consent to the inclination of the Porte, it would be the only way to satisfy all the people and make himself applauded. Then Panagiotti replied that when the treaty with Signor Molin began, the town was in a different condition from that wherein in was at present, since the bulwark and retreat of St. Andrews is wholly gained, and in a few days they would attack the other retreats after which they could meet with no other obstacles, so that the acquist of that port would be infallible. Then at the Sabionera they had altready gained the Curtaine, and were making their approach near the Arsenal where they hoped in a short time to arrive, so that ruin must inevitably follow; therefore it were a superfluous thing to insist upon a treaty of peace before the delivery of the Piazza. The Aga pronounced those very words with an audible voice that the Turks might understand it, who flocked together in great numbers to dive into the occasion of the meeting, protesting with all to depart immediately, and not to return anymore

τάς όποίας είχε λάβει παρά τῆς Πύλης, άλλ' ὅτι ἀπὸ τὸ πρῶτον διάβημα ποὺ είχε κάμει ή έξοχότης του ὁ Σινιὸο Molin ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἡ Ύψηλη Πύλη έξεδήλωσε την επιθυμίαν των πρός σύναψιν είρηνης, ή οποία ένθερμως έπεζητείτο ύφ' όλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς Αυτοκρατορίας. Διὰ τοῦτο, ἄν ὁ Βεζύρης ήτο σύμφωνος με την διάθεσιν της Πύλης, θα ήτο δ μόνος τρόπος να ίκανοποιήση όλον τὸν λαὸν καὶ νὰ ἐπιδοκιμασθῆ. Τότε ὁ Παναγιώτης ἀπήντησεν, ότι όταν ήρχισεν ή διαπραγμάτευσις με τον Σινιορ Molin, ή πόλις ήτο είς διάφορον κατάστασιν έκείνης είς την δποίαν εύρίσκετο επί τοῦ παρόντος, αφοῦ ἤδη ὁ προμαχών καὶ ἡ γραμμὴ καταφυγῆς (ritirata) τοῦ Αγ. 'Ανδρέου είχον έξ ολοκλήφου κερδηθή και είς όλιγας ημέρας θα προσέβαλλον τας άλλας γραμμάς, οπότε δὲν θὰ συνήντων ἄλλα ἐμπόδια, οῦτως ὥστε ἡ κατάκτησις τοῦ λιμένος τούτου θά ἐπηκολούθει ἀφεύκτως. Είχον ήδη τότε κερδίσει εἰς τὴν Σαμπιονέραν τὸ προπέτασμα τοῦ τείχους καὶ ἐπλησίαζον πλέον εἰς τὰ Νεώρια, οπου ήλπιζον νὰ φθάσουν εἰς σύντομον χρόνον, ὅστε ἡ πτῶσις θὰ ἐπηκολούθει όπωσδήποτε διά τοῦτο θά ήτο περιττόν νά ἐπιμείνουν ἐπὶ συνάψεως εἰρήνης πρό της παραδόσεως του Φρουρίου. Ὁ Αγᾶς ἐπρόφερεν αὐτοὺς ἀχριβῶς τοὺς λόγους μὲ ἀχουστὴν φωνήν, ὥστε νὰ ἡμπορέσουν νὰ παρακολουθήσουν οί Τοῦρχοι, ποὺ είχον συρρεύσει είς μέγαν ἄριθμὸν διὰ τὰ ἀναμιχθοῦν ἐπ' εύχαιρία τῆς συναντήσεως, διαμαρτυρόμενοι είς ὅλα καὶ παρακινοῦντες νὰ

without a positive affirmative answer that the place should be yielded up, for such were the Grand Visier's orders. Col. Annand was obliged to return an answer to the proposition concerning their approaches, that if they had gained one work, there was another to de disputed, and during that time they might have an opportunity to make more, both at St. Andrews and the Sabionera, and if we lost ground, they lost their army, and did diminish so fast that tis probable they would consider how to be more wary for their own security rather than to attempt any more approaches; and as to the pretext of a speedy departure, it should be executed, because he saw their pretences were enjoined them, so that they could not condescend to them, and that they did rather oblige them to desire the continuance of the war and assaults than a peace that is so disadvantageous. But because he had received orders not to abandon the treaty absolutely, he made an apology for what was past in discourse and said to the Aga that he would communicate the whole matter to his excellency the Captain General, and that he would return the next day with an answer to the business in hand. The Aga made answer that when he should return he saw the difficulty of landing in that flat strand of the sea, occasioned by

οπογωρήσουν αμέσως και να μη έπανέλθουν πλέον άνευ της θετικής και κατηγορηματικής απαντήσεως ὅτι τὸ φρούριον θὰ παρεδίδετο, διότι αὐταὶ ήσαν αί διαταγοί τοῦ Μεγ. Βεζύρου. 'Ο συντ. 'Ανάντης ύπεχρεώθη νὰ ἀπαντήση είς τὴν παρατήρησιν σχετιχῶς μὲ τὰς προσεγγίσεις των, ὅτι ἂν εἶχον χερδίσει εν οχύρωμα, ύπηρχεν όμως άλλο να διαμφισβητήσουν, καί κατ' αυτόν τον χρόνον θὰ ὴδύναντο αὐτοὶ γὰ ἔχουν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιτύχουν περισσότερα τόσον εἰς τὸν "Αγ. 'Ανδρέαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Σαμπιονέραν" ἄν δὲ ἡμεῖς ἐχάσαμεν ἔδαφος, αυτοί έχασαν τὸ στράτευμά των καί τοῦτο ἔφθινε τύσον ταχέως, ώστε ήτο πιθανόν νὰ σχεφθοῦν νὰ φροντίσουν μᾶλλον διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ασφάλειαν παρά νὰ ἀποπειραθοῦν περαιτέρω προχωρήσεις. ὅσον δὲ διὰ τὸ προβληθὲν ταχείας ἀποχωρήσεώς των, θὰ ἐξετελεῖτο βεβαίως, διότι είδεν, ὅτι αι ἀξιώσεις ποοήρχοντο έξ επιτυγής δοθείσης είς αυτούς, ώστε δέν ήδύναντο να κάμουν χαμμίαν συγχατάβασιν πρὸς αὐτούς οὕτω τούς ὑπεχρέωνον μᾶλλον νὰ ἐπιθυμοῦν την συνέχισιν τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐπιθέσεων παρὰ μίαν εἰρήνην τόσον έπιζήμιον. 'Αλλ' έπειδή είχε λάβει διαταγάς νὰ μὴν εγκαταλείψη ἀπολύτως την διαπραγμάτευσιν, έχαμεν απολογισμόν δια τα ήδη διαμειφθέντα χατά την συνομιλίαν καὶ είπεν εἰς τὸν ᾿Αγαν, ὅτι θὰ ἀνεχοίνωνε τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εἰς την εξοχότητά του τὸν Αρχιστράτηγον, καὶ ὅτι θὰ ἐπέστρεφε την επομένην μὲ ἀπάντησιν ἐπί τοῦ προκειμένου. 'Ο 'Αγίζς ἀπήντησεν, ὅτι ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν, έβλεπε την δυσκολίαν της αποβιβάσεως είς αυτόν τον αίγιαλον έξ αίτίας the fluctuation there of the waves; that therefore it were better that he went to Pagliocastro, where he might not only land, but discourse more commodiously, being freed from a confused multitude of people that come from the camp; and replied further that without a positive answer of the surrender of the Piazza, he would not any way secure to Col. Annual his return. Being thus departed with such kind of answers, they went again on ship board and lay in expectation of the night by the benefit whereof they came about 3 of the clock to the Piazza, and having conferred with the Capt. General about the forementioned discourse both of the former and latter meeting, he presently called a council where they discussed this matter above an hour together. Then Col. Annuald was called by his said excellency and ordered immediately to go out to the ship and stay till it was day, that he might be transported to Pagliocastro, the place appointed to return the Aga this answer, that since they were to come to so great a resolution as the yielding of the Piazza, they desired first to know upon what terms it should be rendered to the Grand Visier, because it would require consideration afterwards. It was now 5 in the morning when moving from the port they passed to the trench, which

της θαλασσοταραχής ότι διά τούτο θά ήτο καλύτερον νά μεταβή είς το Παλαιόχαστρον, όπου όχι μόνον ήτο δυνατή ή άποβίβασις, άλλά και ή διαπραγμάτευσις θὰ ῆτο περισσότερον ἄνετος, ἀφοῦ θὰ έλειπε ὁ χύδην ὅχλος ποὺ ήρχειο από το στρατόπεδον και προσέθεσεν, ότι χωρίς θετικήν απάντησιν πυραδόσεως τοῦ Φρουρίου κατά κανένα τρόπον θὰ ήδύνατο νὰ έξασφαλίση εἰς τὸν συντ. 'Ανάντην ότι θα έπανέλθη. 'Αναχωρήσαντες λοιπόν με τοιούτου είδους απαντήσεις, έπανηλθον είς τὸ πλοῖον καὶ παρέμειναν ἀγαμένοντες τὴν νύκτα, ὅπὸ την σχέπην της όποίας ηλθον περί την βην ώραν είς το Φρούριον έχει, άφου συνωμίλησε μὲ τὸν Αρχιστράτηγον επὶ τῆς προμνημονευθείσης συνδιαλέξεως τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας συγαντήσεως, ὁ τελευταίος συνεκάλεσεν ἀμέσιος συμβούλιον, ὅπου συνεζητήθη ή ώς ἄνω ὑπόθεσις μίαν ὥραν. Τότε ὁ συντ. 'Ανωντης έκλήθη υπό τῆς έξοχότητος του καὶ ἔλαβεν εντολήν νὰ μεταβή ευθύς αμέσως είς το πλοίον και να μείνη έκει μέχοι της ημέρας, οπότε θά ήτο δυνατόν να μεταφερθή είς το Παλαιόχαστρον, την καθορισθείσαν θέσιν, διά νὰ δώση εῖς τὸν ᾿Αγᾶν τὴν ἀπάντησιν, ὅτι, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νὰ λάβουν μίαν τόσον μεγάλην ἀπόφασιν, την παράδοσιν δηλ. τοῦ Φρουρίου, ἐπεθύμουν πρῶ τον να γνωρίσουν με ποίους δρους έζητεῖτο να γίνη αυτη είς τὸν Μεγ. Βεζύ. ρην, διότι θὰ ἐγοειάζ το ἀχολούθως νὰ τὸ σχεφθοῦν. Ἡτο πλέον ἡ 5η πρωινή, δταν πλέοντες από τον λιμένα ἐπέρασαν εἰς τὴν τάφρον, ἀπό τὴν ὁποίαν

when then reached, they stayed aboard the aforesaid ships till the next day, which being come, although the northwest wind blew very fresh, they came however to the appointed place; and they were no sooner arrived at Pagliocastro, but there came again the Aga with Panagiotti; whereupon they landed; the carpets and cushions were provided to get upon according to their mode, so Col. Annand began to give him the promised answer, which the Aga no sooner understood but with some kind of alteration in his speech he said that that was not according to appointment, and that to propose ambiguous questions was to abuse the Visier, which they had already clearly manifested by their endeavors. Col. Annand made answer to this, that he had no cause to seem strange, for if he took it seriously into his consideration, he would find it did not much disagree with his request, and that if his demands should be granted as to that point, it was but reasonable that he should satisfy their desires also, because they ought to be mutual and alternative turns between them. Then the Aga replied that he desired the Piazza might be rendered up to them before they did discourse of peace or any other thing; whereupon Col. Annual interrupted him with an answer to this particular without making any other request, and replied that the surrender of the Piazza could now

έπεβιβάσθησαν έπὶ του προμγημονευθέντος πλοίου καὶ ἀνέμειναν μέχρι της έπομένης ήμέρας, δπότε, παρά τὸν σφοδρὸν ΒΔ ἄνεμον, ἔφθασαν εἰς τὴν ὑποδειχθείσαν θέσιν. Μόλις ἔφθασαν είς τὸ Παλαιόχαστρον, ήλθον πάλιν ὁ 'Αγάς με τον Παναγιώτην τότε ἀπεβιβάσθησαν είχε ληφθή μέριμνα διά τους τάπητας καί τὰ προσκεφάλαια διὰ νὰ καθήσουν κατὰ τὴν ίδικήν των συνήθειαν ούτω δ συντ. 'Ανάντης ήρχισε να δίδη την απάντησιν που υπεσχέθη, την δποίαν μόλις ήκουσεν ό 'Αγᾶς, με κάποιαν άλλοίωσιν είς την δμιλίαν του είπεν, ὅτι αὕτη δὲν ἡτο σύμφωνος μὲ τὰ ὑποδειχθέντα καὶ ὅτι τὸ νὰ προβάλλουν αμφισήμους προτάσεις ήτο ώς να κατεχρώντο την υπομονήν του Βεζύρου' πράγμα που ήδη καθαρά είχον εκδηλώσει με τάς προσπαθείας των. Ο συντ. Ανάντης απήντησεν είς τοῦτο, ὅτι δεν ὑπῆρχε λόγος νὰ παραξενεύεται, διότι αν έθετε τοῦτο ὑπὸ σοβαράν έξέτασιν, θὰ ευρισκεν, ὅτι δὲν διαφωνεί πολύ πρός την άξίωσιν του, και ότι αν αυτά που έζήτησε παρεχωρούντο ώς πρός τὸ σημείον τοῦτο, ἦτο εὔλογον νὰ ἐκανοποιήση καὶ ἐκείνος τὰς ἐπιθυμίας των, διότι ἔπρεπε νὰ γίνωνται ἄμοιβαῖαι καὶ ἐναλλασσόμεναι παραχωρήσεις μεταξύ των. Τότε ὁ ᾿Αγᾶς ἀπήντησεν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ παραδοθῆ τὸ Φρούριον προτοῦ νά διαπραγματευθούν περί είρηνης η άλλου πράγματος είς τὸ σημείον τούτο τὸν διέχοψεν ὁ συντ. "Ανάντης, ἀπαντῶν εἰς τοῦτο εἰδιχῶς, χωρὶς νὰ προσθέση αλλυ αίτημα, και είπεν, ότι ή παράδοσις της πόλεως δεν ήτο δυγατον νά κυbe confirmed if at the same time, they did not on their part promise them such conditions that might be a just recompense for it, and equivalent to the exchange. And here Panagiotti did enlarge himself in his discourse, that if Col. Annual's demand had tended to the taking off of the annual pension already offered by Signor Molin, or of the donation, tis possible they might have been granted, but if he requested anything also, it was impossible to obtain his desires. From hence they took an occasion to discourse of the articles in the last treaty. Col. Annand said that the terms which were promised in that treaty had an eye upon the division of the Kingdom, which he proposed, but at present, the Piazza being rendered up with the said division, all other conditions did fall to the ground, nor were they points that were at all in question. Finally the Aga returned Col. Annand's answer that he had order to dismiss him as often as he did not first treat concerning the delivery of the Piazza; therefore as his last answer, he did advise him to put an end to these instances and not to delay the conclusion of the negotiation. It was answered by Col. Annand that his commission did extend no further but to such things as were altready discoursed, and that he also had orders to quit the convention as soon as he found that the demands

φωθή, αν ταυτοχφόνως δεν άνελάμβανον από τὸ μέφος των όρους, πού θα ήσαν δίκαιον αντιστάθμισμα τούτου και Ισοδύναμοι είς την ανταλλαγήν. Και εδώ δ Παναγιώτης έξετάθη είς τὸν λόγον του, λέγων ὅτι ἄν ἡ αἴτησις τοῦ συντ. 'Ανάντου ετεινεν είς την κατάργησιν της έτησίας χορηγίας, την οποίαν ήδη προσέφερεν ὁ Σινιὸρ Molin, ἢ τῆς δωρεᾶς, είναι πιθανὸν ὅτι θὰ ἐγίγετο δεκτή, άλλ' εάν έζήτει τίποτε άλλο, ήτο αδύνατον νὰ ίκανοποιηθή ή επιθυμία του. Έχ τούτου έλαβον εύχαιρίαν να συζητήσουν τα άρθρα της τελευταίας συνθήκης. 'Ο συντ. 'Ανάντης είπεν, ότι οι όροι των οποίων υπισχούντο την τήρησιν είς την συνθήκην ταύτην ἀπέβλεπον είς την διαίρεσιν τοῦ Βασιλείου, την οποίαν επρότεινεν ούτος, αλλά τώρα, οπότε παρεδίδετο το Φρούριον, με την ρηθείσαν διαίρεσιν και οι άλλοι όροι έξέπιπτον και δεν απέμενος όλως διόλου σημεία πού θά ήμπορούσαν νά συζητηθούν. Τέλος δ 'Αγάς άνταπήντησεν είς τὸν συντ. 'Ανάντην, ὅτι είχε διαταγήν νὰ τὸν ἀποπέμψη εὐθύς ὡς δὲν διεπραγματεύετο κατ' άρχην την παράδοσιν τοῦ Φρουρίου ώς έκ τούτου, ώς τελευταίαν του ἀπάντησιν, τὸν συνεβούλευε νὰ θέση τέρμα εἰς αὐτὰς τὰς ἀπαιτήσεις και νὰ μὴ βραδύνη νὰ περάνη τὴν διαπραγμάτευσιν. Ό συντ. 'Ανάντης του άπεχρίθη, ότι ή έντολή του δεν έξετείνετο πέραν των ήδη συζητηθέντων καί ότι και αυτός είχε διαταγάς να εγκαταλείψη την σύσκεψιν, ευθύς ώς διεπί-

which he made were rejected; wherefore, the Aga, fearing that this treaty would come to nothing, said that tomorrow Col Annand should meet him behind the Grand Fort of St. Demetrius and set up the white colors, for there he should have an answer, and there they might with greater conveniency manage the treaty because that Pagliocastro was a place very remote from the city, and that they could not there by so soon furnished with official answers, promising to bring along with him the particulars which were desired, and that on the other side, he should bring their demands in writing, and they might end the business as soon as possible. Having taken leave with these mutual answers, Col. Annand acquainted his excellency the Capt. General with every particular, and he commissioned him to go, the next day, to the place agreed upon and to insist still upon the demand of what terms they would give for the establishment of the peace. The first day of September being come, the city putting out their colors according to the orders, the Turks answered to that signal, and the Aga came at the same time accompanied with 3 other officers of note and Panagiotti, who acquainted Col. Annaud that the Grand Visier had given full authority to Ibrahim Pasha, who at that present com-

στωνεν, ότι απερρίπτοντο αί προτάσεις που έχαμεν. Μετά τοῦτο ὁ ᾿Αγᾶς, φοβούμενος ότι ή διαπραγμάτευσις είς οὐδὲν θὰ κατέληγεν, είπε νὰ τὸν συναντήση την επαύριον ο συντ. 'Ανάντης όπισθεν του Μεγάλου Φρουρίου του 'Αγ. Δημητρίου και νὰ ἀνυψώση λευκήν σημσίαν, διότι έκει θὰ ελάμβανεν ἀπάντησιν και έκει θά ήδύναντο με μεγαλυτέραν άνεσιν νά διεξαγάγουν την διαπραγμάτευσιν, επειδή το Πολαιόκαστρο ήτο θέσις πολύ άπομεμακουσμένη από την πόλιν και επομένως δεν ηδύναντο ταχέως να λαμβάνουν επισήμους απαντήσεις, υπέσχετο δὲ νὰ φέρη μεθ' εαυτοῦ τὰς απαντήσεις διὰ τὰ καθ' ἔκαστα ποὺ έπεθύμουν, όπως και αυτοί έξ άλλου θά έπρεπε να φέρουν εγγράφους τάς προτάσεις των, ώστε για τελειώσουν την υπόθεσιν κατά τὸ δυνατόν ταγέως. Αφού απεγωρίσθησαν με τας αμοιβαίας αὐτάς απαντήσεις, ο συντ. Ανάντης ενημέρωσε την αὐτοῦ εξογότητα τὸν 'Αργιστράτηγον εἰς τὰ καθέκαστα καὶ οὖτος τοῦ ανέθεσε να μεταβή την επομένην είς την συμφωνηθείσαν τέσιν και να έπιμείνη ακόμη είς την πρότοσιν, ποίους δρους θα έδεχοντο διά την σύναψην της είσηνης. Την 1ην Σεπτεμβαίου, αφού ανυφώθη επί της πόλεως ή σημαία κατά τὰ ἐνταλθέντα καὶ ἀπήντησαν οι Τουσκοι είς τὸ σῆμα, ῆλθε ταυτοχούνως ο 'Αγάς, συνοδευόμενος υπό τριών αξιωματικών διακεκριμένων καί του Παναγιώτη άνεχοίνωσεν είς τὸν συντ. "Ανύντην ὅτι ὁ Μέγας Βεζύρης έξουσιοδότησε πλήρως τὸν Ίμπραζμ Πασάν, ὁ ὁποιος επὶ τοῦ παρόντος είχε την

manded the post of Sabionera, to manage that treaty, and that therefore he must find out some other persons of the same degree and of equal authority that they may put a short end to all things; that to that purpose he would erect a pavilion within cannon shot, when his excellency the Capt. General should assent thereunto. All this was immediately carried to his excellency who commanded that this answer should be returned, that this business must be discoursed gradation (gradatim?), by degrees, as well by his excellency as the Prime Visier, that therefore it were a superfluous thing to send a general into the camp upon whom he could not confer plenary power, it being expressly contrary to the laws of the Republic, which say, quod delagatus non potest delagare, and therefore the negotiation might be carried on by Col. Annual in whom he did as much confide as in any foreign government whatsoever; and therefore the General would remain at the Great Fort, that he might the better facilitate the answers and resolutions, it standing so convenient for that purpose by reason of its propinquity. This being understood by Ibrahim Pasha, he was swayed by that reason to proceed in the treaty with Col. Annand. Hereupon, two large pavillions were presently set up and caused to be

διοίχησιν της θέσεως Σαμπιονέρας, νὰ διαχειρισθή την διαπραγμάτευσιν συνθήκης και ότι ώς έκ τούτου έπρεπε να έξεύρη άλλα πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ ἴσου κύρους, διὰ νὰ θέσουν σύντομον τέρμα εἰς ὅλα ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ ἀνήγεισε περίπτερον ἔντὸς βολῆς τηλεβόλου, ἄν ἡ ἐξοχότης του ὁ ᾿Αρχιστράτηγος συγκατένευεν είς τοῦτο. Πάντα ταῦτα ἀνεκοινώθησαν ἀμέσως είς την εξοχότητά του, ὅστις παρήγγειλε νὰ δοθή αὐτή ή ἀπάντησις, ὅτι ἡ ὑπόθεσις έπρεπε νὰ συζητηθη gradatim, βαθμηδόν, τόσον ἀπὸ τὴν ἐξοχότητά του ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν Μέγ. Βεζύρην ὡς ἐκ τούτου ἦτο περιττὸν νὰ στείλη εἰς τὸ στρατόπεδον στρατηγόν, είς τὸν ὁποῖον τοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ παράσχη ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα, άφου τούτο ήτο ρητώς άντιθετον πρός τούς νόμους τής Δημοκρατίας που λέγουν «quod delegatus non potest delegare», και δια τοῦτο ή διαπραγμάτευσις θὰ ἠδύνατο νὰ εξακολουθήση διὰ τοῦ συντ. 'Ανάντου, είς τὸν οποίον είχε τόσην έμπιστοσύνην όσην είς οίανδήποτε ξένην χυβέρνησιν καί διὰ τοῦτο ὁ ᾿Αρχιστράτηγος θὰ παρέμενεν είς τὸ Μέγα Φρούριον, ὅστε νὰ δυνηθῆ χαλύτερον νὰ διευχολύνη τὰς ἀπαγτήσεις χαὶ ἀποφάσεις, ἀφοῦ τοῦτο λόγω τῆς γειτνιάσεώς του παρουσιάζετο τόσον πρόσφορον διὰ τὸν σχοπόν. Τοῦτο κατενοήθη ἀπὸ τὸν Ἰμπραϊμ Πασᾶν, ὅστις ἐκάμφθη καὶ ἐδέχθη διὰ τὸν λόγον τούτον νὰ προχωρήση εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν μὲ τὸν συντ. 'Ανάντην. Κατά ταθια, δύο μεγάλα περίπτερα έγκατεστάθησαν τώρα καὶ έφρόντισαν surrounded with an imaginary wall of fine linen cloth that no other persons but those that belonged to his court might be admitted into the pavillion. Col. Annual was conducted into the presence of the said Pasha who sat upon the ground (after the Turkish fashion) covered with carpets and cushions, and spread with scarlet; behind him, Chiagaia Bey of the Janizaries, and then the Spahier Aga more outward, as also successively one of the Visier's secretaries, there being nobody on his right hand but Achmet Aga (with whom are held the first meetings, though but rarely, and so he comes accidentally to the other sessions), and behind him, Panagiotti the dragoman. Col. Annual being seated over against the said Pasha upon a stool covered with red velvet, the said Pasha began his discourse as followeth:

That the Grand Visier seeing the inclination of his excellency the Captain General to reunite the affection and amity of the most serene Republic with his Emperor by the delivery of the town, he had left the affair to his management as to the settling of the peace and union. Therefore, he designing to proceed to the negotiation wished Col. Annual to declare what were the particulars that were desired upon the rendition of the

νὰ τὰ περιβάλουν μὲ ἔνα φανταστικὸν τοῖχον ἐκ λεπτοῦ λινοῦ ὑφάσματος, ὅστε νὰ μὴ γίνωνται δεκτὰ ἔντὸς τοῦ περιπτέρου παρὰ πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς τὴν αὐλήν του. Ὁ συντ. ᾿Ανάντης ὁδηγήθη ἐνώπιον τοῦ ρηθέντος Πασὰ, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (κατὰ τὴν τουρκικὴν συνήθειαν), κεκαλυμμένου διὰ ταπήτων κοὶ προσκεφαλαίων καὶ ἐστρωμένου διὰ πορφυρῶν ὑφασμάτων. "Οπισθέν του ἵστατο ὁ Chiagaia Βέης τῶν Γενιτσάρων καὶ εἰτα, μαλλον πρὸς τὰ ἔξω, ὁ ᾿Αγᾶς τῶν Σπαΐδων, ὅπως ἐπίσης διαδοχικῶς εἰς ἀπὸ τοὺς γραμματείζ τοῦ Βεζύρου, ἐνῶ δεξιά του οὐδεἰς εὐρίσκετο πλὴν τοῦ ᾿Αχμὲτ ᾿Αγᾶ (μὲ τὸν ὁποῖον ἔγιναν αὶ πρῶται συναντήσεις, ἄν καὶ σπανίως τώρα, καὶ διὰ τοῦτο συμπτωματικῶς ἐμφανίζεται εἰς τὰς λοιπὰς συνεδριάσεις), ὅπισθεν δὲ τούτου ὁ Παναγιώτης, ὁ διερμηνεύς. ᾿Αροῦ ὁ συντ. ᾿Ανάντης ἐκάθησεν ἀπέναντι τοῦ Πασᾶ ἔπὶ σκαμνίου κεκαλυμμένου δι᾽ ἐρυθροῦ βελούδου, ὁ Πασᾶς ἤρχισεν ὡς ἀκολούθως τὸν λόγον του:

"Οτι δ Μέγας Βεζύρης, βλέπων την διάθεσιν της έξοχότητός του τοῦ 'Αυχιστρατήγου νὰ ἀνανεώση ἐκ νέου την στοργήν καὶ φιλίαν της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας καὶ τοῦ Αὐτοκράτορός του διὰ της παραδόσεως της πόλεως, ἀνέθεσε τὸν χειρισμὸν της ὑποθέσεως διὰ την ἀποκατάστασιν της εἰρήνης καὶ ἐνώσεως εἰς αὐτόν. Διὰ τοῦτο, ἀποσκοπῶν νὰ προχωρήση ή διαπραγμάτευσις ἐπεθύμει νὰ δηλώση ὁ συντ. 'Ανάντης, ποῖα ήσαν τὰ κύρια σημεῖα τὰ ὁποῖα θὰ ἤθελον νὰ γίνουν δεκτὰ διὰ τὴν παράδοσιν της πόλεως: ὡς πρὸς τὰ ἄλλα

Piazza: for the other points and demands should be afterwards decided. Hereupon Col. Annand was constrained to reassume the whole dispute that passed between them at the two former conventions, and finally to acquaint him with the conclusion that they unanimously consented to attend till he received the terms, which they might pretend to; and this created some debate, because they did seem pertinaciously to deny their consent hereunto; but after they had heard several reasons for it, by which the injury offered was discovered, it was at last taken into consideration, that having given a satisfactory answer to the first particular of their request, they were obliged by mere reason to condescend also to his demands, which was no ways inconvenient, to which if they would not agree, it was to no purpose to behate the matter, for so ran his commission. The Pasha taking notice of his resolution said that the order of proceeding should not be the cause of contention at the beginning of the treaty, therefore, he said, that the Kingdom of Candia belonging by right to the Grand Signor, he did not at all question, but that the adjacent forts should be surrendered also, referring himself (as the rest) to the proceedings in the last treaty concerning the annual pension offered by his excel-

σημεία και αιτήματα θα έλαμβάνετο ακολούθως απόφασις. Επί τούτου δ συντ. Άναντης ήναγχάσθη να άνακεφολαιώση όλην την ήδη μεταξύ των γενομένην διαμφισβήτησιν κατά τάς δύο προηγουμένας συναντήσεις καί τέλος νά τοῦ ανακοινώση τὸ αποτέλεσμα, ὅτι ὁμοφώνως συγκατετέθησαν νὰ αναμείνουν, μέχρις ότου λάβη αὐτὸς τους όρους τους οποίους θὰ ἐπρόβαλλον καὶ τοῦτο έδημιούργησεν κάποιαν ζωηράν συζήτησιν, διότι αὐτοὶ έφαίνοντο έπιμόνως αργούμενοι να δώσουν την συγκατάθεσίν των είς τοῦτο άλλ' άφοῦ ήκουσαν ίχανούς ὑπὲρ τούτου λόγους, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεκαλύφθη ἡ προσγινομένη ζημία, εληφθη τέλος υπ' όψιν ότι, άφου έδωσαν ικανοποιητικήν άπάντησιν είς τὸ ποωτον είδικὸν σημείον της ἀξιώσεως αυτών, ήσαν υποχρεωμένοι καὶ αυτοί κατά συνέπειαν νὰ συγκατατεθοῦν είς τὰ αἰτήματά του, τὰ ὁποῖα ουδόλως ήσαν άτοπα: είς το οποίον σημείον αν δεν έμενον σύμφωνοι, δεν υπήρχε σκοπιμότης νά συζητοῦν τὴν ὑπόθεσιν, διότι αὐτή ἦτο ἡ ἐντολή ποὺ εἶχε λάβει. Ο Πασάς, λαβών γνώσιν τῆς ἀποφάσεώς του, εἶπεν ὅτι ἡ τύξις τῆς διαδικασίας δεν θά έπρεπε να είναι αιτία φιλονικίας είς την άρχην της διαπραγματεύσεως ως έχ τούτου, έσυνέχισεν, τὸ Βασίλειον τῆς Κρήτης, ἀφοῦ νομίμως ανήκεν είς τον Σουλτανον, δέν ετίθετο ώς θέμα συζητήσεως, αλλά το παρακείμενα φρούρια θά ἔπρεπε καί ταῦτα νὰ παραδοθοῦν καί ἀνεφέρετο (κατὰ τὰ λοιπά) είς τὰ διατυπωθέντα κατὰ τὴν τελευταίαν διαπραγμάτευσιν συνθήκης ώς πρός την έτησίαν έπιχορηγίαν που προσέφερεν ή έξοχότης του ό Σι

lency Signor Molin, the donaterie of the Grand Signor, and the restitution of those places that were gained in Dalmatia and Clissa. As to the concerns of the Piazza, they did claim a right to all the cannon that are there with all the warlike annunition. To these important demands, Col. Annuald was provoked to reply that he thought they would make an offer of some other place in exchange for Candia solemnly promised, but, since that their ends tended to the doing of things that may make them suspected of guilt of sacrilege, he told them plainly in answer that if he would not lay aside these improper proposals, the proceedings in this treaty were at an end because the commission that he received from his excellency the Captain General was quite contrary. Then the Chiagaia Bey did further add that the fort was alleady in their own hands, and if they would not voluntarily yield it they should take it by force in a few days, so that now the Grand Signor might justly forever deny the making a peace with the most serene Republic since he could bring it to nothing, for as the present state of affairs stands, the Piazza being taken from you which is now our right, it is an act of justice to give him the fortress and satisfy his other demand in order for the concluding of a peace desired by you.

νιὸρ Μολίν, τὴν προσφοράν δωρεάς εἰς τὸν Σουλτάνον καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν θέσεων εκείνων που έκερδήθησαν είς την Δαλματίαν και την Clissa. Ως προς δὲ τὸ Φρούριον, ἤγειρον ἀξίωσιν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐντὸς αὐτοῦ πυροβόλων μὲ ὅλα τὰ πολεμικά έφόδια. Είς αὐτα τὰ σημαντικά αἰτήματα ήναγκάσθη ὁ συντ-Ανάντης νὰ ἀπαντήση, ὅτι ἐπίστευεν ὅτι θὰ ἔκαμνον προσφοράν κάποιας ἄλ λης θέσεως είς ανταλλαγήν του Χάνδαχος που υπεσχέθησαν έπισήμως, άλλ άφου οί σχοποί των έτεινον είς τὸ νὰ διαπράξουν αὐτοι πράγματα πού θὰ τους καθίστων υπόπτους ένοχης η ιεροσυλίας, τους απήντα καθαρά, ότι αν δεν άφηνον κατά μέρος τάς άτοπους αύτός προτάσεις, θα ετίθετο τέρμα είς την πορείαν τῶν διαπραγματεύσεων, διότι ἡ ἐντολὴ τὴν ὁποίαν εξχε λάβει ἀπὸ την εξογότητά του τον 'Αρχιστράτηγον ήτο εντελώς αντίθετος. Τότε ὁ Chiagaia Βεης προσέθεσε περαιτέρω, δτι το Φρούριον ήτο ήδη είς τας χείρας των καὶ ἄν δὲν τὸ παρέδιδον οἰκειοθελῶς, θὰ τὸ κατελάμβανον διὰ τῆς βίας είς ολίγας ημέρας, ώστε τώρα ο Σουλτάνος θὰ ηδύνατο δικαίως νὰ ἀρνηθη άπαξ διά παντός την σύναψιν εἰρήνης μετά της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας, άφοῦ ήδύνατο νὰ ἐκμηδενίση τοῦτο΄ διότι, ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, ποὺ τὸ Φρούριον οὐσιαστικά ἀφηρέθη ἀπό σᾶς, ἀφοῦ τοῦτο πλέον ἀπόκειται εἰς ἡμᾶς? είναι πράξις δικαιοσύνης να παραδώσετε είς αὐτὸν τὸ οχυρὸν καὶ να ίκανο ποιήσετε τὰς ἄλλας του ἀπαιτήσεις, διὰ γὰ ἐπιτευγθῆ ἡ σύναψις συνθήκης εὶ ρήνης, την όποίαν επιθυμείτε.

To those proud menaces, that he might not fail in his duty, being made choice of, and relied upon for his fidelity which he owes in duty to his supreme Prince (on the behalf of all the choice ones), he made answer that the Piazza was not in such a declining condition, that perhaps they would find they did but flatter themselves, since their valor was not diminished, who with so great constancy had defended the same space of 3 years, besides, he well knew that the number of their supplies did increase almost every month besides the unexpected coming in of the convoy lately arrived, so that they might consider as so there is ground left, they in the city will have a camp to defend themselves and to fight their retreat hand to hand. As to their threatenings to extreminate the Republic, he replied that they should first reckon up the victories that the Ottoman army had gained during the whole course of this war, and then they would thereby be capable of judging whether they were in a condition to do the like exploits; as also the loss of so many armadas gained and beaten, by open arms, and the armies destroyed in this Kingdom only, nay, even in the fight of Dardanelli, which should make them more cautious; that further, if this would satisfy the interest of the Porte, yet they must still

Είς τας αγερώχους αὐτάς ἀπειλάς, ὅτι δέν ἦτο δυνατόν να παραβῆ τὸ καθηκόν του, άφου τον έξελεξαν και έβασίσθησαν επ' αὐτου διά την άφοσίωσιν του που οφείλει έκ καθήκοντος να τρέφη πρός τον ανώτατον "Αρχοντά του (έν ονόματι όλων των γενομένων εκλογών), απεκρίθη ούτος, ότι το Φρούριον δεν εύρίσχετο είς τόσην κατάπτωσιν, ὅτι ἴσως θὰ ἐπείθοντο ὅιι ἀπλῶς ἐχολάκευον εαυτούς, αφοῦ ή ίδική των ανδρεία δέν ήλαιτώθη, αυτῶν ποὺ ύπερασπίσθησαν με τόσην σταθερότητα την αυτήν θέσιν επί τρία έτη, ὅτι επί πλέον καλώς έγνωριζεν, ότι ὁ άριθμὸς των έπικουριών των ηθέσνε σχεδόν έκαστον μήνα, έκτος από την απροσδόκητον ἄφιξιν τῆς τελευταίας νηοπομπής, ώστε νά εξναι βέβαιοι ότι, έφ' όσον απομένει έδαφος, αυτοί είς την πόλιν θά έχουν στρατόπεδον να υπερασπίσουν έαυτούς και να διεκδικήσουν ύπογωρούντες σπιθαμήν πρός σπιθαμήν. "Όσον διά τάς απειλάς των, ὅτι θὰ ἐξολοθρεύσουν τὴν Δημοκρατίαν, ἀπήντησεν, ὅτι ἔπρεπε πρώτον νὰ λογαριάσουν τὰς νίκας τὰς οποίας το οθωμανικόν στράτευμα έκέρδισε καθ' όλην την διάρκειαν τοῦ πολέμου τούτου, και τότε μόνον θα ήσαν έξ αὐτοῦ ίκανοι να κρίνουν, αν θα ήσαν είς θέσιν νὰ κάμουν παρόμοια κατορθώματα. ὅτι επίσης ἡ ἀπώλεια τόσων άρμάδων, πού έκερδή θησαν καὶ κατετροπώθησαν είς ανοικτήν μάχην, καὶ τὰ στρατεύματα που κατεστράφησαν είς αυτό μόνον το Βασίλειον, διά νά μή γίνη λόγος καὶ διὰ τὴν μάχην τῶν Δαρδαγελλίων, θὰ τοὺς καθίστα περισσότερον προσε κτικούς στι περσιτέρω, αν τοῦτο ικανοποίει το συμφέρον της Πύλης, θὰ ἔπρε

30

continue the war. In sum, to conclude, he did not omit telling to them that to make a pretence to the forts was to sap the courage and resolution of the besieged with cowardice, who would rather maintain the justice of their cause to the last gasp, than to lose that honor which to this day is rendered illustrious by their own blood.

Then the Pasha replied that if those forts were to continue in the power of the Republic, it were impossible the peace should last, because there would be some cause of disgust given by one side or the other, and consequently a grievance to the Porte. Besides, the keeping of them would create a jealousy in the Grand Signor, who must be forced during the peace, to maintain a constant army in this Kingdom. To this Col. Annand replied that the most screne Republic never broke their faith, nor gave the Porte any cause of jealousy, but hath ever taken care to govern their states peaceable without any unjust pretences, and they cannot produce any example to show that she was ever the promotrix of war; therefore they might still rest satisfied of her integrity which was never altered. The Pasha said again that their intention to surrender the Piazza was a manifest sign of great weakness, and therefore that which

πε νὰ συνεχίσουν ἀκόμη τὸν πόλεμον. Έν συνόψει, διὰ νὰ καταλήξη, δὲν παρέλειψε νὰ τοὺς εἴπη ὅτι τὸ νὰ προβάλουν ἀξιώσεις ἔπὶ τῶν φρουρίων ἤτο ὡς νὰ ἔξήτουν νὰ ὑπονομευθῆ τὸ θάρρος καὶ ἡ ἀποφασιστικότης τῶν πολιορκουμένων μὲ δειλίαν, ἐκείνων ποὺ θὰ ὑπεστήριζον μὰλλον τὸ δίκαιον τῆς ὑποθέσεώς των μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς παρὰ νὰ χάσουν τὴν τιμὴν αὐτήν, ἡ ὁποία μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας κατέστη ἔνδοξος μὲ τὸ αἰμά των.

Τότε ὁ Πασᾶς ἀπεκρίθη, ὅτι ἀν τὰ φρούρια ἐκεῖνα ἔξηκολούθουν νὰ εὐρίσκωνται ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τῆς Δημοκρατίας, ῆτο ἀδύνατον νὰ διαρκέση ἡ εἰρήνη, διότι θὰ παρείχετο κάποια ἀφορμὴ δυσαρεσκείας ἐκ τῆς μιᾶς πλευράς ἢ τῆς ἄλλης και' ἀκολουθίαν πικρία διὰ τὴν Ηύλην. Πλὴν τούτου, ἡ διατήρησις τούτων θὰ ἐδημιούργει ζηλοτυπίαν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὅστις θὰ ἡτο ὑποχρεωμένος διαρκούσης τῆς εἰρήνης νὰ συντηρῷ στρατὸν μόνιμον εἰς αὐτὸ τὸ Βασίλειον. Εἰς τοῦτο ἀπήντησεν ὁ συντ. 'Ανάντης, ὅτι ἡ Γαληνοτάτη οὐδέποτε ἔθραυσε τὴν πίστιν των πρὸς αὐτήν, οὕτε παρέσχε ἀφορμὴν ζηλοτυπίας, ἀλλὰ πάντοτε ἐφρόντισε νὰ κυβερνῶνται τὰ κράτη των εἰρηνικὰ χωρὶς ἀδίκους ἀξιώσεις, καὶ δὲν θὰ ἡδύναντο νὰ φέρουν ἕν ἔστω παράδειγμα διὰ νὰ δείξουν, ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ ὑποκινήτρια πολέμου θὰ ἡδύναντο ὡς ἐκ τούτου νὰ με νουν ἀκόμη ἱκανοποιημένοι διὰ τὴν ἀκεραιότητά της, ποὺ ποτὲ δὲν μετεβλήθη. 'Ο Πασᾶς εἰπε πάλιν, ὅτι ἡ πρόθεσίς των νὰ παραδώσουν τὸ Φρούριον ἦτο καταφανές σημεῖον μεγάλης ἀδυναμίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν αὐτὸ τὸ ὁποῖον δὲν

could not be held out any longer was only given, but they make attempt that they do not receive it as a gift, but merely through necessity; wherefore since the peace must be established, it ought to be taken into consideration; yet the Porte will have satisfaction for all their treasure spent, otherwise there could not consent to it; Col. Annand answered that they might very well understand by the last attempt upon the 2 posts that were assaulted, whether the forces could make any longer opposition to their progress, and by new works, still maintained their defence even to the last, to which, if by misfortune they should be reduced and lose so much land, it would cost them a torrent of blood to gain it; and then they ought to consider that nothing but valor and resolution did lodge in our breasts, so that having the free and open passage of the port, it was in our power to embark all warlike ammunition and provisions with cannous, and all our raen. After that we could blow up all the bulwarks and leave them a town burnt to ashes, that they might believe the most serene Republic in such a case would continue a war when freed from the charge of maintaining so numerous a company of soldiers, nay, that she could with her armada scour all their seas and return victorious and maintain

ητο δυνατόν να χρατήσουν πλέον είχεν ήδη δοθή, αλλά κατέβαλλον προσπάθειαν νὰ μή τὸ δεχθοῦν αὐτοί ὡς δῶρον, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς προερχόμενον έξ ἀνάγκης ώς έκ τούτου, ἀφοῦ ἔπρεπε νὰ συναφθῆ ἡ εἰρήνη, θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῆ τοῦτο ὑπ' ὄψιν' ἀλλ' ἔπὶ πλέον ἡ Πύλη ἤθελε νὰ λάβη ἱχανοποίησιν δι' ὅλους τους θησαυρούς που κατεδαπάνησε, ἄλλως δέν θὰ συγκατετίθετο. Ὁ συντ. 'Ανάντης ἀπεκρίθη, ὅτι θὰ ἢδύναντο πολύ καλὰ νὰ ἀντιληφθοῦν ἀπὸ τὴν τελευταίαν απόπειραν εναντίον των δύο οχυρών θέσεων, εναντίον των όποίων έπετέθησαν, αν αι δυνάμεις ήδύναντο να αντιταχθούν επί μαχρότερον χρόνον είς την πρόοδόν των με τὰ νέα ἔργα συνεχρατεῖτο ἀκόμη ἡ ἄμυνά των μέχρις εσχάτων, και αν τέλος κατ' ατυχίαν ήναγκάζοντο να υποχωρήσουν και να χάσουν τόσον πολύ έδαφος, θά έστοιχίζεν είς αυτούς χείμαρρον αίματος νά τό κερδίσουν και έπειτα θά έπρεπε νὰ άναγνωρίσουν, ὅτι μόνον άνδρεία και άποφασιστικότης έφώλευεν είς τὰ στήθη μας, ώστε, ἀφοῦ παρέμενε πάντοτε έλευθέρα και ανοικτή ή δίοδος τοῦ λιμένος, ήτο είς την εξουσίαν μας να έπιβιβά. σωμεν όλα τὰ πολεμικὰ εφόδια καὶ τὰς προμηθείας μὲ τὰ κανόγια καὶ όλους τούς ἄνδρας μας. Μετά ταῦτα θὰ ἡδυνάμεθα να ἀνατινάξωμεν ὅλα τὰ ὀγυρώματα και να τούς αφήσωμεν μίαν πόλιν πυρίκαυστον. ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν θά ήδύναντο νά είναι βέβαιοι, ότι ή Γαληνοτάτη Δημοχρατία θά συνέχιζε τὸν πόλεμον, έλευθέρα πλέον ἀπὸ τὸ βάρος συντηρήσεως τύσον μεγάλου σώματος στρατοῦ, και ακόμη θὰ ήμποροῦσε νὰ σαρώση με τὴν αρμάδα της δλας τάς θαλάσσας των και νά έπιστρέψη νικήτρια, διά νά κρατήση την

it too at her own charge through the very heart of the dominions of the Empire, and go to the fray with galleys manned with their own subjects, since that the possession of the Isles in the Archipelago belongs indisputably to her, witness the annual contribution sent to us during all the time of this war. They remained a while in suspense without giving any answer, and then the Pasha taking up the discourse again said he should retire into the other pavilion that they might consult one with another and little above half an hour afterward, they called him in again, and the said Pasha began to express himself as followeth.

That seeing they did persist in their resolution not to deliver up the forts, they had concluded to promote the demolishing of them with this promise, that either party might in some time build again upon the said wrecks. To this proposal he returned, that there was no difference between either of these terms because the most serene Republic would be still deprived of her forts, and that therefore they might with less trouble seriously consider of some equal terms, for this was but a trifling away time without a right understanding. The Chiagaia Bey made answer that he should carry these propositions to his excellency the Captain General because they could not by debate come to

νῆσον, ἀναλαμβάνουσα μόνη της τὴν φροντίδα, εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τῶν κτήσεων τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ νὰ εξακολουθήση τὰς καταδρομὰς μὲ γαλέρας ἐπηνδρωμένας μὲ ὑπηκόους των, ἀφοῦ ἡ κατοχὴ τῶν νήσων τοῦ ᾿Λρχιπελάγους ἀνήκει ἀδιαφιλονικήτως εἰς αὐτήν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐτησία εἰσφορὰ ποὺ ἐστέλλετο εἰς ἡμᾶς καθ᾽ ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τούτου. Παρέμειναν επί τινα χρόνον μετέωροι, χωρὶς νὰ δίδουν ἀπάντησιν, καὶ τότε ὁ Πασᾶς, ἀναλαμβάνων τὸν λόγον εἰπεν, ὅτι θὰ ἀπεσύρετο εἰς τὸ ἄλλο περίπτερον διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ συσκεφθοῦν καὶ μετὰ πάροδον χρόνου κατά τι περισσοτέρου τῆς ἡμισείας ὅρας τον ἐκάλεσαν πάλιν καὶ ὁ Πασᾶς ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν του διὰ τῶν ἀκολούθων:

"Οτι βλέπων την επιμονήν των είς την ἀπόφοσίν των νὰ μη παραδώσουν τὰ φρούρια, ἀπεφάσισαν νὰ προτείνουν την κατεδάφισιν αὐτῶν μὲ την ὑποκρέωσιν νὰ μὴ οἰκοδομήση πάλιν επὶ τῶν οηθέντων ερειπίων οὔτε τὸ εν μέρος οὕτε τὸ ἄλλο. Εἰς αὐτην την πρότασιν ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε διαφορὰ μεταξὴ τῶν δύο προταθέντων ὅρων, διότι ἡ Γαληνοτατη Δημοκρατία θὰ ἐστερεῖτο τὰ φρούριά της ὡς ἐκ τούτου θὰ ἡδύναντο μᾶλλον ψυχραίμως νὰ σκεφθοῦν σοβαρῶς ἴσους ὅρους, ἀφοῦ ἄλλως, ἄνευ τῆς ὁρθῆς κατανοήσεως, κατηνάλισκον τὸν χρόνον των ἀδίκως. Ὁ Chiagaia Βέης ἀπήντησεν, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ φέρη τὰς προτάσεις αὐτὰς εἰς τὴν ἐξοχότητά του τὸν ᾿Αρχιστράτηγον, διότι

any agreement. Col. Annand answered that it was not convenient his excellency should be acquainted with these discourses, which was to his knowledge contrary not only to his will, but also to his orders, that therefore they must think of some other expedient, and shake off this pretence. They all replied confusedly; but he being unwilling to carry that answer did manifest a great deal of obstinacy thereby and a desire to perpetuate the war rather than to settle the peace; that therefore if he would not condescend to their just demands, it was imposible to continue the assembly. He replied that out of mere complaisance to him he would communicate the whole to his excellency the Captain General, though on the other side he was confident he should receive a repulse.

Col. Annual made no stay but went to the city to acquaint his excellency with the aforesaid discourse and also the terms wherewith the Turks had clothed their demands, to the end that he might have a positive answer which was this, that the Piazza was yielded up by a treaty of peace so that they ought not to frame any other request in as much as the Ottoman forces have pained their reputation for the sole acquist of the Piazza, which being surrendered, all other pretences must fall

δεν θά κατέληγον είς συμφωνίαν με την συζήτησιν. 'Ο συντ. 'Ανάντης άπήντησεν, ὅτι δὲν ἦτο ἀψιιόζον ἡ έξοχότης του νὰ λάβη γνῶσιν των συζητήσεων τούτων, που καλώς έγνωριζεν ότι ήσαν ενάντιαι όχι μόνον προς την θέλησίν του, αλλά και πούς τας διαταγάς του, και επομένως θά έποεπε νά ευρουν άλλην λύσιν και νὰ ἀφήσουν κοτὰ μέρος την άξιωσιν αυτήν. Άπήντησαν συγκεχυμένως άλλ οὖτος ἦτο απρόθυμος νὰ φέρη τὴν ἀπάντησιν αυτὴν καὶ έξεδήλωνε μεγάλην επί τούτου επιμονήν και την πρόθεσιν να συνεχισθή μάλλον ὁ πόλεμος παρά νὰ ἀποχατασταθῆ ἡ εἰρήνη ὅστε ἐχ τούτου χαθίστατο αδύνατον να συνεχισθή ή διάσχεψις, αν δέν συγκατετίθετο είς το δίκαιον αυτῶν αιτημα. Προσέθηκε, ὅτι ἀπλῶς διὰ νὰ τοῦ φανῆ εὐχάριστος θὰ ἀνεκοίνωνε όλην την συζήτησιν είς την εξοχότητά του τον 'Αρχιστράτηγον, αν καί ήτο έξ άλλου βέβαιος, δει θά συνήντα κατηγορηματικήν άρνησεν.

Ο συντ. Άναντης άνευ χρονοτριβής μετέβη είς την πόλιν διά να ανακοινώση είς την έξοχότητά του την προμγημογευθείσαν συζήτησιν και επίσης τους άρους με τούς όποιους οί Τούρχοι περιέβαλλον τας προτάσεις των, με αποτέλεσμα ότι ήδύνατο γά έχη την έξης θετικήν ἀπάντησιν: ότι το Φρούριον παρεδίδετο διά συνθήμης εἰρήνης, επομένως δὲν ἄφειλον νὰ προβάλλουν ἄλλας άξιώσεις, επί τοσοῦτον μάλιστα καθ' όσον αί οθωμανικοί δυνάμεις έξέθεσαν την φήμην των διά μόνον την απόκτησιν του Φρουρίου, με την παράδοσιν τοῦ οποίου έπρεπε νὰ καταπέσουν όλαι αὶ ἄλλαι αξιώσεις (διὰ παν ό,τι

to the ground (as to what is past) which the Porte had when they heated about the division of the Kingdom; for this would be to grant them fewer piazzas and not one only, terms that are so pernicious and injurious to the interest of the most serene Republic, that before he would assent to it, he would rather be content to continue the war to the end of the world with a firm hope that the Almighty God sufficiently understanding the justice of the cause, it would be a motive to him to inspire the besieged with the more spirit and resolution to entertain their assaults; enjoining him if they continued such pretences wholly to quit the treaty and to declare the nullity of surrendering the place, as if it had never been mentioned, and that if for the future they should require anything, they should set up their white flag that they might receive a courteous answer. These things were laid open before them in such a manner that it was enough to enrage them, but after a long and reciprocal contest going, that they did obstinately insist upon this, that they should renew the discourse they had; at first they were put in mind of the liberty he had granted by his excellency to depart from the sessions, and to withdraw himself into the Piazza in good time; so that perceiving there were two or 3 hours of the

άγήχει είς τὸ παρελθὸν), ὅσας ἡ Πύλη ἥγειρεν ὅταν ἐθερμαίνοντο μὲ τὴν βλέψιν τῆς διαιρέσεως τοῦ Βασιλείου διότι τοῦτο ἐσήμαινε νὰ τοὺς παραχωρήσουν μερικά φρούρια καί όχι εν μόνον. δροι δηλ. τόσον ολεθριοι καί επιζήαιοι τοῦ συμφέροντος τῆς Γαληνοτάτης Δημοχρατίας, ὅστε, παρά νὰ συγκοτατεθή είς τούτο, θά προετίμα νά συνεχίση τον πόλεμον μέχρι τού τέλους τού κόσμου, με την σταθεράν ελπίδα, ότι ο Παντοδύναμος Θεός, κατανοών έπαρκῶς τὸ δίκαιον τῆς ὑποθέσεώς των, θὰ ἔθετεν ὡς πρόγραμμά του νὰ ἐμβάλη είς τούς πολιορχουμένους περισσοτέραν έμψύχωσιν καὶ οποφασιστικότητα διά νὰ συνεχίσουν τὰς ἐφόδους των καὶ τοῦ παρήγγειλεν ἀκόμη, ὅτι ἄν συνέχιζον νὰ προβάλλουν τοιαύτας αξιώσεις, νὰ εγκαταλείψη τὴν διαπραγμάτευσιν τῆς εξρήνης και να δηλώση ώς ανύπαρκτον περίπτωσιν παραδόσεως του φρουρίου, ως νὰ μὴ εἶχε γίνει ποτὲ λόγος, καὶ αν εἰς τὸ μέλλον εἶχον νὰ ζητήσουν ό,τιδήποτε, θὸ ἔπρεπε νὰ ανυψώσουν λευκήν σημαίαν διὰ νὰ λάβουν άβρόφρονα ἀπάντησιν. Ταῦτα έξετέθησαν ενώπιον των κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ώστε τοῦτο ήτο ἀρχετὸν νὰ τοὺς έξαγριώση, ἀλλά κατόπιν μακράς μεταξύ των διαμφισβητήσεως, έκ της οποίας προέκυπτεν, ὅτι πεισμόνως ἐπέμενον επί τούτου καί ότι θα άνενεουτο ή συζήτησις, την οποίαν ήδη είχον, κατ' άρχας τους υπεμνήσθη ή υπό της εξοχότητός του δοθείσα είς αυτόν έξουσιοδότησις νά άποχωρήση ἀπὸ τὴν σύσκεψιν και να ἀποσυρθῆ έγκαιρως είς τὸ Φρούριον οῦτω. βλέπων στι είγον ήδη διαρρεύσει δύο η τρείς ώραι της γυκτός, δεν ήτο δυnight already clapsed, he could not stay any longer without going against his excellency's order; therefore he protested against the taking of the delivery of the Piazza into consideration, for it was resolved that the treaty should be absolutely broken if they did, his excellency the Captain General having taken a firm resolution to defend the said Piazza to his last breath; after which he made a motion to rise up from his seat in order to depart, but was entertained with a discourse entered into by the Pasha, who said, that the decisive answer to this point must be had from the Grand Visier to whom he sent his secretary and the Chiagaia Bey forthwith to inform him of his proposition, and desiring him to go in the meantime into another pavilion, where a little while after, the dragoman Panagiotti came and told Col. Annand that the profer to surrender the Piazza did greatly persuade the Pashathatit must needs be in a dangerous condition, and therefore they stood upon such high terms. Then Col. Annual rejoined that if they desired to understand the reason that incited the Capt. General to seek a peace by the yielding up of the place, the sole motive was this, that he discovered how the auxiliary forces had an earnest desire to continue a perpetual war in the dominions of the Re-

νατον να παραμείνη επί μαχρότερον, χωρίς να παραβή την διαταγήν της εξοχότητος του διά τοῦτο διεμαρτυρήθη διότι έλάμβανον ὑπ' ὄψιν την παράδοσιν τοῦ Φρουρίου, ενῶ ειχεν ἀποφασισθή νὰ διακοπή απολύτως πᾶσα διαπραγμάτευσις συνθήκης αν έγίνετο τοῦτο, δοθέντος ὅτι ἡ ἐξοχότης του ὁ ᾿Λοχιστράτηγος είχε λαβει σταθεράν ἀπόφασιν νὰ υπερασπισθή μέγρι της τελευταίος του πνοής το Φρούριον και μετά τοῦτο ἔκαμε κίνησιν να έγερθη από την θέσιν του διά να αναχωρήση, αλλά συνεχρατήθη από τον λόγον που ήρχισε τώρα ο Πασάς, δηλών, δει ή αποφασιστική απάντησις είς τὸ σημείον τυῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῆ ἀπὸ τον Μέγαν Βεζύρην, πρὸς τον ὁποῖον ἔστειλε τὸν γραμματέα του και τὸν Chiagaia Βέην παρευθύς, διὰ νὰ τὸν πληροφορήσουν περί της προτάσεως του έξέφρασε δε την επιθυμίαν του, όπως εν τῷ μεταξύ μεταβή είς το άλλο περίπτερον, οπου ολίγον κατόπιν ήλθεν ο διερμηνεύς Παναγιώτης καὶ είπεν είς τὸν συντ. 'Ανάντην, ὅτι ἡ προσφορὰ νὰ παραδώσουν το Φρούριον πολύ συνετέλεσε να πείση τον Πασαν, ότι θα έπρεπε να ήτο είς κατάστασιν μεγάλου κινδύνου και διά τοῦτο επέμενον επί τόσων αυστηρών όρων. Τότε ὁ συντ. Άνάντης ἀπήντησεν, ὅτι ἄν ἐπεθύμουν νὰ κατανοήσουν τον λόγον που παρεκίνησε τον 'Αρχιστρατηγον να ζητήση είρηνην παφαδίδων τὸ όχυφόν, ὁ μόνος λόγος ήτο, ὅτι ἀνεκάλυψεν ὅτι αι ἐπικουφικαί δυνάμεις εξχον την ένθερμον επιθυμίαν να συνεχίσουν ένα διαιωνιζόμενον πόλε. μον έντὸς τῶν κτήσεων τῆς Δημοκρατίας, διὰ γὰ ἄποκομίζουν σταθερῶς αὐτὰ

public, that they may constantly gain those profits and commodities which they have in some measure reaped to this very minute. As to the rest, if they did still doubt of the strength and fancy themselves the weakness of the party, he would engage if they would send any officer, to let him see as well the soldiery and peasants as the works, both above and under ground, also their ammunition and provisions, to take off those impressions that were made in their minds, and afterwards eat of the great confidence he had in him (as he told him); he did communicate unto him what succors was expected suddently of 4,000 men or more, with an order to the Duke of Navailles to entertain himself until the next campaign; from Portugal 3,000 men, and from Venice a convoy of 4,000 foot soldiers commanded by his excellency, the Procurator, Antonio Grinaldi, chosen Providitor General at sea, whose appearance might break off the treaty, because possibly he might prove of a contrary opinion. Then Panagiotti answered that when the physician understands the disease, it is thought a good step towards the care of the patient; and here he undertook to say that the Porte knew very well how the King of France during this war, had oftentimes furnished the Republic with men; but on the other hand, his ambassador at Constantinople did use his ut-

τὰ κέρδη καὶ ὑφελήματα, τὰ ὑποῖα είγον μέχρι τινὸς καρποθή μέχρις ἀκριβῶς τῆς στιγμῆς ταύτης. Ώς πρός τὰ ἄλλα, ἂν ακόμη ἀμφέβαλλον διὰ τῆν δύναμίν των καὶ εφαντάζωντο το μέρος των ασθενές, ανελάμβανεν, αν έστελλον ένα άξιωματικόν, νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ ἰδῆ τόσον τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς γωριχούς όσον καὶ τὰ ἔργα τὰ επὶ τοῦ εδάφους καὶ ὑπ' αὐτό, και επίσης τὰ πολεμοφόδια καὶ τὰς ζωοτφοφίας, διὰ νὰ ἀποβάλουν τὰς ίδέας ποὺ ἐσχημάτισον και έπειτα νά φαγη (όπως του είπε) από την μεγάλην εμπιστοσύνην πού θά του είχει του ανεχοίνωσε ποίας επιχουρίας ανέμενον αιφνηδίως, 4,000 ανδοών ή και περισσοτέρων, με διαταγήν πρός τον Δούκα του Ναβάϊγ να παραμείνη μέχρι της επομένης εκστρατευτικής περιόδου 3,000 από την Πορτογαλλίαν και από την Ένετίαν μίαν αποστολήν 4,000 πεζών ύπο την διοίκησιν της εξοχότητός του τοῦ Ποοχουράτορος Antonio Grinaldi, εκλεγέντος Γενιχου Προβλεπτοῦ κατά θάλασσαν, τοῦ οποίου ή εμφάνισις θὰ ήδύνατο νὰ διακόψη την διαπραγμάτευσιν, επειδή πιθανόν να απεδειχνύετο αντιθέτου γνώμης. Τότε ό Παγαγιώτης ἀπήντησεν, ὅτι ὅταν ὁ ιατρὸς ἔχει κάμει διάγνωσιν τῆς ασθενείας, τούτο θεωρείται σημαντικόν βήμα πρός την θεραπείαν του πάσχοντος" και έδω ανελάμβανε να παρατηρήση, ότι ή Ηύλη έγνωριζε πολύ καλώς, ότι ό Βασιλεύς της Γαλλίας, διαρχούντος του πολέμου τουτου, συγνά έφωδίασε την Δημοχρατίαν με άνδρας άλλ' εξ άλλου ο πρεσβευτής του είς την Κοιν-

most endeavor that the peace might not be concluded by the Signor Ballarino, and did so much concern himself therewith, that he showed himself to be a bitter enemy of the Christian faith and Republic rather than a Christian prince. Afterwards he being gone there came in a Turk that could speak Italian, who declared how all this was related to Ibrahim Pasha who wrote a letter to the Grand Visier, and sent it by the said Panagiotti. which contained as far as he could understand, some motives to persuade him to a condescension of laving aside his pretences to the forts. Being thus entertained whilst they waited for an answer till 5 of the clock at night, at lenght the said Chiagaia Bey, a secretary, and Panagiotti appeared. And Col. Annand being brought in to the Pasha he caused the result of the Divan's council that night to be read, the contents whereof were that the Piazza should be rendered up with all its cannons and ammunition; that the forts of Suda, Carabusa, and Spinalonga should remain in the hands of the most serene Republic: that Clissa should be restored, and the pension and donation premised should be confirmed. Col. Annual replied that in this day's assembly, there had been not other discourse but about the forts only, and that that point solely was decided, though

σταντινούπολιν κατέβαλε πάσαν προσπάθειαν διά νά μή συναφθή ή είρήνη ύπο του Σινιός Ballarino, και τόσον ενδιεφέςθη με το ζήτημα τουτο, ώστε απέδειξεν εαυτόν μαλλον δυιμύν έχθυον της χοιστιανικής πίστεως και της Δημοχρατίας παρά χριστιανόν ήγεμόνα. Μετά την μετάβασίν του έκει είσηλθεν εξς Τουρχος, όμιλῶν τὴν Ιταλικήν, οστις εδήλωσεν, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἀνεκοινώθησαν είς τὸν Ἰμπραϊμ Πασάν καὶ ὅτι οὖτος ἔγραψεν επιστολήν πρός τὸν Μέγαν ζύρην, αποστείλας αυτήν με τον Παναγιώτην, ή οποία περιείχε, από ότι ήδύνατο να αντιληφθή, μερικά επιχειρήματα, διά να τον πείση είς συγκατάβασιν να αφήση κατά μέρος τας άξιώσεις του ώς πρός τα φρούρια. Με αὐτά παρήρ. γετο ή θοα έν αναμονή της απαντήσεως μέχρι της δης νυκτερινής, τέλος δέ ένεφανίσθησαν ὁ Chiagaia Βέης, εῖς γρομματεύς καὶ ὁ Παναγιώτης. Εἰσήχθη τότε ό συντ. 'Ανάντης ενώπιον του Πασά, όστις έδωχεν εντολήν να άναγνωσθή τὸ αποτέλεσμα τοῦ νυκτερινοῦ συμβουλίου τοῦ Διβανίου, τὸ περιεγομένον τοῦ όποιου ήτο, ὅτι τὸ Φρούριον ἔπρεπε νὰ παραδοθή μὲ ὅλα τὰ κανόνια του καί τά πυρομαχικά του. ὅτι τα φρούρια τῆς Σούδας, Γραμβούσας και Σπιναλόγκας θά παρέμενον είς χείρας τής Γαληνοτάτης Δημοκρατίας ότι ή Clissa θά απεδίδετο καὶ ὅτι ἡ ἐπιχορήγησις καὶ ἡ ὑπεσχημένη δωρεά θὰ ἐπεκυροῦντο. *) συντ. 'Ανάντης ἀπήντησεν, ὅτι εἰς τὴν σύσχεψιν τῆς ἡμέρας αὐτῆς δὲν ἐγένετο άλλη συζήτησις πλήν περί των φρουρίων καί ότι μόνον έπι τοῦ σημείου αυτοῦ είχε ληφθη ἀπόφασις, αν καὶ ὅχι, ὡς προεβάλλετο, ἀναφορικῶς μὲ τὰς not as was pretended concerning their territories, which if they would not condescend unto, it was impossible to entertain any discourse about the other pretexts. Here they would have shown their subtlety by saving that the forts had no territory belonging to them: therefore to explain this difficulty it was answerred that the adjacent works that lay under the command of the cannons of the forts were their territories which ours had hitherto enjoyed: at which the Pasha was somewhat satisfied he promised that it should be expressed in the articles; and to engage him to perform this promise, it was desired he would set down that determination in writing concerning the forts with their territories, which the Said Panagiotti did accordingly do in the Italian language. Thus they agreed upon a return the next day at 2 of the clock to discourse upon the other points that had been moved already; and he went back to his excellency, who was still standing on foot in expectation, and told him all that happened, that he was to return according to appointment to treat about the fort of Clissa, and that they did not lay claim to their territories, but also to other places taken in Dalmatia in this war, which being done they were to employ their time about the pretence of the donation and annual pen-

έδαφικάς περιοχάς των, είς τὸ όποιον σημείον αν δέν συγκατετίθεντο, ήτο άδύνατον νὰ συνεχίσουν συζήτησιν ώς πρὸς τὰ λοιπὰ προβαλλόμενα. Έδω ήθέλησαν να δείξουν την πανουργίαν των με τον Ισχυρισμόν, ότι τα φρούρια δέν είγον εδαφικήν περιοχήν ανή ουσαν είς αυτά δια να εξομαλύνουν λοιπόν τὸ δύσκολον τοῦτο σημεῖον ἐδόθη ἡ ἀπάντησις, ὅτι τα παρακείμενα ἔργα, τά ευρισχόμενα υπό τὸν ἔλεγχον τῶν κανονίων τῶν φρουρίων, ἦσαν αἱ ἐδαφικαὶ περιοχαί των, τὰς ὁποίας οἱ ἡμέτεροι ἐνέμοντο μέχρι τοῦδε: ὁ Πασᾶς ἐφάνη κάπως ίκανοποιημένος με τοῦτο ύπεσχέθη ὅτι θὰ περιελαμβάνετο είς τὴν διατύπωσιν των ἄρθρων, και διά να τον υποχρεώσουν να τηρήση την υπόσχεσιν ταύτην, έξεφράσθη ή έπιθυμία να διατυπωθή έγγράφως ή απόφασις σχετικώς με τα φρούρια και τάς έδαφικάς των περιοχάς, πράγμα το όποιον συμφώνως πρός ταθτα ο Παναγιώτης έξετέλεσεν είς Ιταλικήν γλώσσαν. Οθτω συνεφώνησαν να έπανέλθουν την έπομένην είς τας 2 δια να συζητήσουν τα άλλα σημεία, τα όποια ήδη είχον θιγή, και έπέστρεψεν ούτος είς την έξοχότητά του, όστις τον ανέμενεν επί ποδός, και τοῦ ανεκοίνωσε τὰ συμβάντα, ὅτι συμφώνως προς τὰ καθυρισθέντα θά ἐπέστρεφε διά νά διαπραγματευθή περί τοῦ φρουρίου Clissa καί ὅτι δέν ήγειρον αξιώσεις ἐπὶ τῶν εδαφικῶν των περιοχῶν, αλλ' ἐπίσης πεοί άλλων θέσεων καταληφθεισών είς την Δαλματίαν κατά τον πόλεμον τοῦτον, μετά δε την ούθμισιν τούτων θά άπησχολούντο με την άξίωσιν της δωρεᾶς καὶ ἐτησίας ἐπιχουηγήσεως, τὰς όποίας προσέφευεν εἰς αὐτοὺς ἡ ἐξογό*

sion offered them by his excellency Signor Molin. Now by this time the Pasha was returned, to whom it was declared that as to the restitution of Clissa, that was promoted when the division of the Kingdom with the Piazza was granted, for which the most serene Republic was content to yield up their acquists in Dalmatia, but now they were not in such a condition to give away their own with so much loss. And if they should do it, this fort will be of no other use to them but to cause expense and trouble. Nevertheless, it was not suitable to the dignity of public majesty, to make so disadvantageous a peace; therefore by consequence, the establishment could no ways be made of that which already belonged to the Ottoman Empire, so that it was again promoted in the last treaty with Signor Molin, that having left Clissa and all its territories and the other places that were gained (as in Dalmatia) to the Republic, all those places and lands contained certainly more in circuit than the bonds of the Kingdom, so that after this rate, this treaty would prove more injurious and disadvantageous to them than the last: to which it was answered that though they should know there was disadvantage in this, they ought to take hold of the articles of the other treaty, because then they would not be so great a difficulty in it. Then the Pasha returned that now the

της του ὁ Σινιὸο Molin. Έν τῷ μεταξύ είγεν ἐπαγέλθει ὁ Πασᾶς, εἰς τὸν όποιον εδηλώθη, ότι ώς πρός την απόδοσιν της Clissa, αθτη έπροτάθη όταν εγενετο δεκτός ο χωρισμός τοῦ Βασιλείου από το Φρούριον, χάριν τοῦ οποίου η Γαληνοτάτη Δημοκρατία παρεδέχετο να παραχωρήση τα αποκτήματα των είς την Δαλματίαν αλλά τώρα δεν ήσαν πλέον είς θέσιν να αποχωρισθούν αὐτὸ που τους ανήχε πρός τόσην μεγάλην ζημίαν των. Και αν θά το έπραττον, το φορύριον αύτὸ εἰς οὐδὲν θὰ τοὺς ἀφέλει καὶ θὰ προεκάλει δαπάνας κοὶ δχλήσεις. Έκτος τούτου, δέν ήτο άφμόζον πρός την άξιοπφέπειαν τοῦ Δημοσίου νὰ συνάψουν συνθήκην τόσον μειογεκτικήν κατά συνέπειαν κατ' οὐδενα τρόπον ηδύνατο νά συναφθή αυτη με παραχώρησιν αυτού που ήδη άνηκεν είς τὸ 'Οθωμ. Κράτος, ώς παλιν έπροτάθη κατά την τελευταίαν συνθήκην μὲ τὸν Σινιός Molin ότι αν αφηγον την Clissa και όλα τα έδάφη της και τας αλλας κτηθείσας θέσεις (ώς είς την Δαλματίαν) είς την Δημοκρατίαν, αί θέσεις και αί γαιαι σύται περιελάμβανον είς άκτινα άσφαλώς περισσότερον από τα δοια του Βασιλείου τούτου, ώστε κατά ταυτα ή συνθήκη θά απεδεικνύετο μάλλον επιζήμιος και μειονεκτική δι' αυτούς παρά ή τελευταία. Είς τοῦτο έδοθη ή απάντησις, ότι αν και έγνωριζον ότι υπήρχον μειονεκτήματα είς τουτο, άφειλον νὰ βασισθοῦν εἰς τὰ ἄρθρα τῆς προηγουμένης συνθήκης, διότι τότε δέν θὰ προέχυπτον μεγάλαι δυσχολίαι είς την σύναψιν της νέας. Τότε ὁ Πασᾶς ἀπε-

Piazza was in a worse condition than it was then since they have lodged themselves 200 paces and more within it and they wanted but little of possession. Col. Annand answered that if they would seriously consider their own condition and that of the Piazza, they would find the defendants at present in a better condition than they, because that, the more ground they gained by us the more of them perish in greater numbers by the firing of the mines which we have in abundance ready at all times for that purpose and are always making more; and besides all this, the winter is high at hand, the sufferings and rigor whereof will give a final check to their army. Nor will it advantage them to make their men believe there will be new success sent, because it is very well known what the royal orders are on that particular; and then when the supplies arrive, we shall so hamper them that we shall make them repent, though you deny such propositions. This discourse being ended, the Pasha had a mind to be with his company in private, so Co!. Annual went into another pavilion from whence he was called in less than a quarter of an hour. The Pasha said that they were resolved to write a letter to the Visier about this point, and to expect his answer. But before that was come, they de-

κρίθη, ότι τώρα το Φρούριον ήτο εις χειροτέραν κατάστασιν παρά ότι ήτο τότε, αφού είχον έγκατασταθή 200 βήματα καὶ πλέον έντὸς αὐτοῦ και ολίγον έλειπε να λάβουν υπό την κατοχήν των τούτο. Ο συντ. Ανάντης απήντησεν, <mark>ότι αν σοβαρώς εξήταζον την Ιδικήν των κατάστασιν και την τοῦ Φρουρίου,</mark> θὰ ευρισχον ὅτι οἱ υπερασπισταὶ ευρίσχοντο τώρα εἰς χαλυτέραν χατάστασιν παρά αυτοί, διότι όσον περισσύτερον έδασος εχέρδιζον από ήμας τόσον αί άπώλειαί των είς ἄνδρας ήσαν μεγαλύτεραι έχ τῆς ἀνατινάξεως των υπονόμων, τάς οποίας έχομεν έν αφθονία πάντοτε ετοίμους προς τον σχοπόν τουτον καί έξακολουθούμεν να κατασκευάζωμεν περισσοτέρας πλήν τούτου, δ χειμών έπίκειται και αι κυκουχίαι και ή δριμύτης τούτου θά έπιστρη την τελικήν επίσχεσιν τοῦ στρατεύματος των. Οὔτε θὰ ἦτο ἐπωφελές δι' αὐτούς νὰ κάμουν τους ἄνδρας των να πιστεύσουν, ὅτι ἐπέχειντο νέαι ἐπιτυχίαι, διότι είναι πολύ καλά γνωστόν ποίαι είναι αί βασιλικαί διαταγαί επ' αύτου του σημειου καί όταν αι επικουρίσι φθάσουν, τόσον θα τούς περιπλέξωμεν, ώστε θα τούς κάνωμεν να μετανοήσουν, ενώ σεις απορρίπτετε τοιαύτας προτάσεις. Μετά το πέφας της συζητήσεως, ὁ Πασᾶς ἔδειξε την διάθεσιν νά συσκεφθη ίδιωτικώς μέ την άχολουθίαν του' δ συντ. 'Ανάντης μετέβη είς άλλο περίπτερον, δπόθεν έκλήθη μετά παρέλευσιν χρόνου μικροτέρου τοῦ τετάρτου τῆς ὥρας. Ὁ Παοᾶς είπεν, δτι ἀπεφάσισαν νὰ γραψουν έπιστολήν είς τὸν Βεζύρην ὡς πρός τὸ σημείον τούτο και να άναμείνουν την απάντησίν του. 'Αλλά προτού φθάση αύτην

sired to hear our pretentions that they might in the meantime treat of all things also, and so consume the less time in their meetings. It was replied that if first of all, not only this point, but also the pretended pension and donation were not quasht wholly, he had no commission to proceed to any other particular, but when they had laid aside those points, he would propose the rest of his demands. Here the Pasha labored extremely to persuade him that the pension and donation were due in reason and justice and that he ought not to mention any such request any more. Col. Annand expressed himself to this as followeth, that if truth were to be discovered by reason, it is certainly true that the pension and donation was given because the Porte was content to leave the Republic in possession of the Piazza and the bonds of the Kingdom, for that whilst the said Piazza and territories remained in their power, he was obliged to a pension; but now that the best part of the Kingdom remains in the power of the Ottoman Empire, he could not understand any reason they had to pretend to the pension; that therefore if they did duly and sincerely reflect upon this affair, he was confident they would alter their opinions. The event did show that the Pasha was satisfied with this reason because he made a motion to go

έπεθύμουν νὰ ἀπούσουν τὰς ἀξιώσεις μας, διά νὰ δυνηθοῦν ἐν τῷ μεταξὺ νὰ διαπραγματευθούν και τα άλλα σημεία, και να καταναλώσουν ούτω όσον το δυνατὸν όλιγώτερον χρόνον εἰς τὰς συνεδριάσεις των. Εδόθη ἀπάντησις, ὅτι ἂν προηγουμένως όχι μόνον αυτό το σημείον, αλλ' επίσης και ή προβαλλομένη άξίωσις επί τῆς επιχορηγήσεως και δωρεάς δέν παρεμερίζοντο έξ δλοκλήρου, δέν ήτο έξουσιοδοτημένος να προγωρήση είς άλλα σημεία, άλλ' έαν τα άφηνον αυτά κατά μέρος, θά έξέθετε το υπόλοιπον των αιτημάτων του. "Εδώ δ Πασᾶς εκοπίασεν εξαιρετικά νά τον πείση, ότι ή επιχορήγησις και ή δωρεά ώφείλοντο κατά την λογικήν και το δίκαιον και ότι δεν έπρεπε να άναφέρη περαιτέρω τοιούτον αίτημα. 'Ως πρός τούτο δ συντ. 'Ανάντης έξεφράσθη διά των ακολούθων: ὅτι αν ή αλήθεια έπρεπε να έξευρεθή δια τής λογικής, είναι βεβαίως αληθές ὅτι ἡ ἐπιχορήγησις και ἡ δωρεά ἐδόθησαν, διότι ἡ Ηυλη συγκατετίθετο νὰ ἀφήση είς την κατοχήν τῆς Δημοκρατίας τὸ Φρούριον καί τὰ δρια του Βασιλείου ἀφοῦ τὸ Φρούριον και τὰ εδάφη έμενον ύτὸ την κυοιαρχίαν των, υπήρχεν ή υποχρέωσις διά την καταβολήν έπιχορηγήσεως άλλά τώρα που το χαλύτερον μέρος τοῦ Βασιλείου έμενεν υπό την εξουσίαν τοῦ οθωμανιχοῦ Κράτους, δὲν ἦδύνατο νὰ ἐννοήση διὰ ποῖον λόγον θὰ ἐπρόβαλλον άξίωσιν διά την κυταβολήν ταύτης έκ τούτον ήτο βέβαιος, ότι αν δεόνιως και είλικρινώς εσκεπτοντο την υπόθεσιν, θα μετεβαλλον γνώμην. Τὰ πράγματα έδείχνυον, δτι ο Πασάς έκανοποιήθη με τον συλλογισμόν αθτόν, διότι έκινήθη

into the other pavilion without returning any answer. From whence a little while after there came the dragoman Panagiotti and said that the said Pasha had written a letter to the Grand Visier in favor of us, and that therefore he did hope they should overcome all difficulties, entreating Col. Annuald in the meantime to lay aside all other pretences whatsoever because otherwise the negotiation would never be perfected. To which it was answered that he ought to execute the commission that he had from his excellency the Capt. General, whose sentiments were delivered to them in that very form that his excellency had done to him. There were now three hours past and better since the last convention, all which time they waited in expectation of the answer, when behold, he was called by the same Panagiotti to go into the Pasha's pavilion and was presently introduced. and after he was seated, the Pasha said that though the Grand Visier knew their demands were very inconvenient, vet because the breaking of the treaty should not be imputed to him as his fault, he did condescend to vacate the pretences of the restitution of Clissa, his own territory, and other places gained in Dalmatia, as also the annual pension and donation, so that the Port: shall lay claim to no other but the pension anciently allowed for the Island of Zant: wherefore he desired that we

νὰ μεταβή εἰς τὸ άλλο περίπτερον χωρίς νὰ δώση ἀπάντησιν. 'Ολίγον χρόνον κατόπιν ήλθεν από έκει ό διεομηνεύς Παναγιώτης και είπεν, ότι ό Πασάς έγραψεν επιστολήν είς τον Μέγαν Βεζύρην ευνοϊκήν δι' ήμας και ότι ώς έκ τούτου ήλπιζε ότι θὰ ύπερεβαλλον όλας τὰς δυσκολίας, παρεκάλει δὲ τὸν συντ. Ανάντην να παραμερίση έν τῷ μεταξύ οιασδήποτε άλλας αξιώσεις, διότι άλλως ή διαποαγμάτευσις οὐδέποτε θά ἀπέληγεν είς ἀποτέλεσμα. Είς τοῦτο ἐδόψη ή απάντησις, ότι όφειλε να έχτελέση την έντολην που είχε λάβει παρά της εξοχότητός του τοῦ 'Αρχιστρατήγου, τοῦ όποίου αι αντιλήψεις μετεδόθησαν είς αυτούς άκριβῶς είς την μορφήν που τὰς ἔξέθεσεν είς αυτόν. Είνον ήδη παρελθει τρείς ώραι και πλέον από την τελευταίαν συνάντησιν, καθ' όν γρόνον παρέμειναν έν άναμονῆ τῆς ἀπαντήσεως, ὅταν, ἰδού, ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ ίδίου Παγαγιώτη να μεταβή είς το περίπτερον τοῦ Ποσά και αμέσως εἰσήχθη, άφοῦ δὲ ἐκάθησε, ὁ Πασᾶς εἶπεν, ὅτι ἄν καὶ ὁ Μέγας Βεζύρης ἐγνώριζεν, ὅτι τὰ αἰτήματά των ἦσαν πολύ ἄτοπα, διὰ νὰ μὴ ἀποδοθή εἰς αὐτὸν ὡς ἰδικόν του σφάλμα ή διακοπή των διαπραγματεύσεων της συνθήκης, συγκατένευε νά ύπογωρήση είς τὰς ἀξιώσεις τῆς ἀποδόσεως τῆς Clissa, ποὺ ἦτο ίδικόν του έδαφος, και άλλων θέσεων κτηθεισών είς την Δαλματίαν, ώς επίσης και είς τὸ ζήτημα της έτησίας έπιγορηγήσεως καὶ τῆς δωρεάς, οὕτως ὅστε ἡ Πύλη δά διετήρει απαίτησιν μόνον έπι της έπιχορηγήσεως, η όποία πάλαι είχε γίνει δεκτή διά την νήσον Ζάκυνθον κατόπιν τούτου έπεθύμει ν' άρχίσωμεν την

would begin to capitulate abought the Piazza, and finish as soon as might be. It was answered that he was obliged to go back to his excellency and let him know what was agreed upon that so he might receive new orders to instruct him as to the proposals. It was now late and the evening began to grow dark, so that the Pasha told Col. Annuald he must return the next day fully instructed as to all things that were to be propounded, that so they might come to a conclusion. Thus having taken leave of them, Col Annand directed his course to the city, and coming to the General he gave him a note he received from Signor Panagiotti which contained the grant or allowance of the two last particulars. His excellency being satisfied with this commanded him to repose and come to him in the morning to receive convenient orders for the next meeting. The next day in obedience to the Capt. General, he went to him and was commissioned to demand some other place possessed by the Turks in exchange for Candia, to which when they had condescended, it was to be left to them to propose that which they should desire. Being departed with these instructions and come to the usual apartment of the Pasha, he was brought into him, to whom he said that his excellency the Capt. General knowing of what great renownment and reputation the acquist of this

συνθηκολόγησιν διά την παράδοσιν τοῦ Φρουρίου και νὰ τελειώσωμεν όσον το δυνστόν ταχύτερον. Ἐδόθη ή ἀπάντησις, ὅτι ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἐπιστρέψη είς την έξοχότητά του και να του ανακοινώση τι συνεφωνήθη έπ' αύτου, ώστε να λάβη νέας δισταγάς, καθοδηγούσας αὐτὸν ώς πρὸς τὰς προτάσεις. Ήτο τώρα άργα και ἤρχιζε τὸ σκότος τῆς ἔσπέρας νὰ γίνεται πυκνὸν και ὁ Πασάς είπεν είς τον συντ. 'Ανάντην, ότι έποεπε νὰ έπιστοέψη τὴν επομένην πλήρως ένημερωμένος ἐφ' ὅλων τῶν πραγμάτων ποὺ θὰ προετείνοντο, ὥστε νὰ φθάσουν εὶς αποτέλεσμα. Οὕτω, ἀποχαιρετήσας αὐτοὺς ὁ συντ. Άνάντης, κατηυθύνθη είς την πόλιν και παρουσιάσθη είς τον 'Αρχιστράτηγον' τοῦ ένεχείρισε σημείωμα, το οποίον του είχε δώσει ο χύριος Παναγιώτης, περιέχον την παραχώρησιν η συγκατάβασιν επί των δύο τελευταίων σημείων. Η έξοχότης του ίκανοποιήθη έξ αύτοῦ καὶ τοῦ παρήγγειλε νὰ ἀναπαυθῆ καὶ νὰ ἔλθη εἰς αὐτὸν την πρωίαν, διά να λάβη καταλλήλους έντολάς διά την έπομένην συνάντησιν-Την έπομένην, εύπειθης είς τον 'Αρχιστράτηγον, μετέβη πρός αυτόν και έλυβε την εντολην νά ζητήση άλλην όχυραν θέσιν κατεχομένην υπό των Τούρκων είς αντάλλαγμα τοῦ Χάνδαχος, μετὰ τὴν παραγώρησιν τῆς ὅποίας θὰ ἡδύναντο καὶ αυτοὶ νὰ προτείνουν αυτὸ ποὺ ἐπεθύμουν. Μὲ αὐτάς τὰς ὁδηγίας ἀνεχώρησε καί έφθασε είς το σύνηθες διαμερισμα του Πασά και ώδηγήθη ενώπιον αὐτοῦ τοῦ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ έξοχότης του ὁ ᾿Αρχιστράτηγος, γνωρίζων τί μέγα κλέος καὶ φήμη θὰ προσεπόριζεν εἰς τὴν Πύλην ή ἀπόκτησις τῆς ὀγυρᾶς αὐ-

place would prove to the Porte, and what an engagement the Grand Visier hath found it to be for the space of three years to attack it; and that he might be sensible that his excellency did aim at nothing but the quiet of the dominions of both potentates, and that they might return to their aucient amity, he was willing, though he could maintain it a great while longer, to do an act of generosity and offer it to the said Porte to the end the peace might be established; and that they might find an equal correspondency on their part, provided, they will assign over some other place in the possession of the Ottoman Empire, to the most serene Republic, which though it were not of equal value, since this city is boasted to be the most inexpugnable in the world, yet that it might in some measure approach so to be, to the end that by this colorable process, this settlement of peace might pass current among those Christian princes our confederates, being concluded without their consent. This demand said the Pasha is repugnant to our laws, nor can we voluntarily consent to the delivery of any piazza, fortress or other walled town where mosques have been erected; therefore it was in vain to attempt impossibilities. And yet in the last capitulation answered Col. Annual wherein the division of the Kingdom was allowed of, Candia Nova was delivered up in

της θέσεως και ποτον μέγαν άγωνα δ Μέγας Βεζύρης άντεμετώπισε προσβάλλων επί τρία συνεχή έτη ταύτην, απόμη δτι θά συνησθάνειο αυτός, δτι ή έξοχοτης του είς οὐδὲν ἄλλο ἔτεινε παρά είς την ησυχίαν τῶν επικρατειῶν ἀμφοτέρων τῶν ἡγεμονιῶν καὶ ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθουν οῦτω εἰς τὴν παλαιὰν αὐτων φιλίαν, ήτο πρόθυμος, αν καὶ θὰ ἡδύνατο νὰ κρατήση τὸ Φρούριον πολύ περισσότερον χρόνον, να κάμη μίαν πράξιν γενγαιοφροσύνης και να το προσφέρη είς την Πύλην πρός αποκατάστασιν της ειρήνης. θα ηδύναντο να εύρουν ίσην άνταπόχρισιν έχ μέρους των, άρχει νά προσδιώριζον είς την Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν ἄλλην τινα όχυραν θέσιν, εύρισκομένην είς την κατοχήν της 'Οθωμανικής Αθτοκρατορίας, ή όποία, καὶ ἄν δεν ῆτο ἴσης αξίας, ἀφοθ ή πόλις αυτή έχαυχατο ότι ήτο ή πλέον απόρθητος είς τον κόσμον, όμως να την προσήγγιζε κάπως, ΐνα διὰ τοῦ εὐλόγου τούτου τρόπου ή ἀποκατάστασις αὐτή τής είρήνης πριθή Ισχυρά μεταξύ τῶν Χριστιανῶν δμοσπόνδων πριγκήπων μας, αφοῦ ἔγινεν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως των. Αὐτὸ τὸ αἴτημα, εἶπεν ὁ Πασάς, αντίκειται είς τούς νόμους μας, καί δεν δυνάμεθα οίκειοθελώς νά συναινέσωμεν είς την παράδοσιν όχυρας θέσεως, φρουρίου η άλλης τειχισμένης πόλεως, ὅπου ἀνηγέρθησαν τεμένη ὡς ἐκ τούτου θὰ ἦτο μάταιον νὰ ἐπιχειρητε τὰ ἀδύνατα. "Ομως, ἀπήντησεν ὁ συντ. 'Ανάντης, εἰς την τελευταίαν συνθηκολόγησιν, μὲ την ὁποίαν ἐγίνετο δεκτή ή διαίρεσις τοῦ Βασιλείου, παρεδίδετο ή Νέα Κάγδια, είς την οποίαν υπάρχει εν τέμενος. Ο Chiagaia Βέης

which there is one mosque. The Chiagaia Bey replied that that fortress ought to have been demolished, and was never left to the Christians in lieu of any other place. Col. Annand made answer that there was never any such proposition made, so that the argument brought concerning the laws must needs be imitated, and the rather because there is a fresh example (for those that will take notice of it) that lately there was several such exchanges made in Hungary after the same manner that we propose. Here the Pasha said that no such thing could ever be found in deed: it might be a fort that was to be demolished, but not one that was surrendered. In same, after many contests and discourses, seeing they were resolved upon the negative, he did express himself that it was necessary to find out some way that might satisfy them for such exchange, for otherwise the meeting would be dismissed: that therefore they must acquaint the Grand Visier with these sentiments, because he in his great prudence might find out some reasonable reply. The Chiagaia Bey being highly incensed, said that they should carry these demands to the Grand Visier, he would not endure it so patiently as hitherto he found he did, because those requests that are direct as (at?) their laws are not to be answered. Col. Annuald seeing himself obli-

απήντησεν, δει το Φυούριον αυτό ὄφειλε να κατεδαφισθή και όχι να παραδοθη είς Χριστιανούς αντί οίασδήποτε άλλης θέσεως. Ό συντ. 'Ανάντης άπεχρίθη, ότι οθδέποτε έγένετο τοιαύτη πρότασις, όστε τὸ ἀφορών εἰς τοὺς νόμους επιχείρημα είναι πολύ δυνατόν να τύχη μιμήσεως, επί τοσούτον μαλλον καθ' όσον υπάρχει πρόσφατον παράδειγμα (δι' όσους θέλουν να λάβουν τοί το ύπ' όψιν), ότι τελευταίως έγένετο είς την Ούγγαρίαν επανειλημμένως ανταλλαγή κατά τον αὐτὸν μὲ τον προτεινόμενον τρόπον. Εἰς αὐτὸ ἀπήντησεν ο Πασᾶς, ὅτι οὐδέποτε συνέβη είς την πραγματικότητα τοιοῦτον πράγμα: θά έπρόκειτο περί φρουρίου που έπρεπε να κατεδαφισθή και όχι να παραδοθή. Μετά πολλάς διαμφισβητήσεις και συζητήσεις επί του αύτου θέματος, βλεπων ότι κατέληγον είς ἄρνησιν, έδήλωσεν ότι ήτο άναγκαζον να έξευρεθή λύσις. δυναμένη να ίκανοποιήση αυτούς έναντι τοιαύτης ανταλλαγής, διότι άλλως ή σύσχεψις θὰ διελύετο ὅτι ἐκ τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνακοινώσουν εἰς τὸν Μέγαν Βεζύρην τὰς ἀντιλήψεις αὐτάς, διότι οὖτος μὲ τὴν μεγάλην του σύνεσιν θά ήτο είς θέσιν να εθοη χάποιαν λογικήν λύσιν. 'Ο Chiagaia Βέης, Ισγυρῶς έξερεθισμένος, είπεν, ὅτι ἄν ἔφερον τοιαῦτα ζητήματα ἐνώπιον τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, δεν θά τα ήνείχετο τόσον υπομονητικώς όσον μέχρι τοῦδε τοῦ έφαίνετο ότι τὰ ἠνέγθη, διότι αἱ ἀξιώσεις ποὺ σχετίζονται μὲ νόμους δὲν τυγχάνουν απαντήσεως. 'Ο συντ. 'Ανάντης, βλέπων δτι ήτο υποχρεωμένος να δώση

31

ged to return an answer to such reproofs and threatenings, said that in treaties especially of this nature there was liberty promised to him that was to explain the reason of his prince, this that was promised at first by the head of the Grand Visier, upon whose faith I rely, but now I find where you want rational arguments to convince, you will make use of violence and threats to induce us to consent to your desires. That therefore, once affairs were set on foot with this method, and was not allowed, he might well depart from the assembly. They knew that the Pasha was displeased at the Chiagaia Bey's discourse, and he used some words to make him sensible of it. Afterwards he turned to Col. Annand and said that for all this he might express himself with freedom because in such treaties there ought to be no other designs but to maintain a man's own reason, wherewith everyone ought to rest satisfied; therefore upon this consideration he did believe that he might rest satisfied also with the reason they alleged; yet it was contrary to their law to yield up any place or fortress to the Christians, and if he would not credit that which was sincerely represented, he did engage to show it him, so that if this were showed to be so, do but consider yourself whether the Ottoman Empire would ever

απάγτησιν είς τοιαύτας έπιτιμήσεις και απότομον μεταγείρισιν, είπεν, ότι είς τάς συνθήχας, είδικῶς τῆς φύσεως αυτής, είχεν έξ ύποσχέσεως τὴν ελευθερίαν νὰ διερμηνεύη τὰ επιχειρήματα τοῦ ήγεμόνος του, ὅτι επὶ τούτου έδόθη και' άρχας υπόσχεσις εν ονόματι του Μεγ. Βεζύρου, είς την πίστιν του οποίου βασίζομαι, άλλά τώρα διαπιστώνω ὅτι, ὅπου σᾶς ἐλλείπουν τὰ λογικά ἐπιχειρήματα διά να πείσετε, έχετε την διάθεσιν να χρησιμοποιήτε βίαν και απειλάς διά να μᾶς ἀναγκάσετε νὰ συγκατατεθώμεν εἰς τὰς ἐπιθυμίας σας. "Ότι ὡς ἐκ τούτου, **ἄπαξ τ**ὰ πράγματα ἐτέθησαν μὲ βάσιν την μέθοδον αὐτήν χαὶ δὲν εί<mark>γε τήν δυ</mark>· νατότητα να όμιλήση έλευθέρως, θα ήδύνατο βεβαίως να αποχωρήση της διασχέψεως. 'Αντελήφθησαν, ὅτι ὁ Πασᾶς εἶχε δυσαρεστηθη μὲ τὸν λόγον τοῦ Chiagaia Βέη και έξήτησε να το κάμη αισθητον με ολίγας λέξεις. Κατόπιν εστράφη πρός τον συντ. 'Ανάντην καί τοῦ είπεν, ότι περί τούτων θα ήδύνατο νὰ ἐχφομοθῆ μὲ ἐλευθερίαν, διότι εἰς τοισύτας συνθήχας ἔπρεπε νὰ μὴ ἀποβλέπουν είς τίποτε ἄλλο παρά είς τὸ νὰ ὑποστηριχθῆ ἐχάστου ἡ ὑπόθεσις διὰ των επιχειρημάτων του, ώστε έχαστος να μείνη ίκανοποιημένος με αυτήν την προϋπόθεσιν επίστευεν, ότι καὶ αὐτὸς θὰ εμενεν ίκανοποιημένος μὲ τὸ επιγείρημα που προέβαλλον, πράγματι ήτο αντίθετον είς τον νόμον των να παραδώσουν οξανδήποτε όχυραν θέσιν ή φρούριον είς τους Χριστιανούς και αν δέν έπίστευεν, δτι τοῦτο είλιχοινῶς προεβάλλετο, ἀνελάμβανε νὰ τοῦ τὸ ἀποδείξη, ώστε όταν απεδεικνύετο ότι είχεν ούτω, θα ήδύνασθε σεις αυτοί να αντιληφθήτε have consented to do such a thing as this is contrary to the decree of those laws which they are bound to support even with their lives. Col. Annand answered he did believe that law which was recited might be so, when a town is freely delivered up, but not when a change and permission is made with such advantages, and those so well enow; therefore he hoped they would consent to so just a demand in respect of the conveniency. The Pasha replied that truly it would not be proper to discourse any longer of this point because it is as insuperable as it is impossible to reach the heavens with a hand, therefore they must take by some other project or else leave the assembly. Then he made answer that he had no orders to treat at the present upon any other point, therefore it was necessary that he should acquaint his excellency with the whole matter, and expect a new commission from him, to which they condescended, and he went immediately to his excellency, and having communicated unto him the opposition and contests that he encountered with: after he had advised with the council, he ordered him to demand some place without a piazza or fort in exchange, leaving them at liberty as to the situation; then he was again introduced to the Pasha and told him, that his excellency being satisfied with the laws that were mentioned concerning a piazza or

<mark>άν τὸ 'Οθωμανικόν Κοάτος θὰ συγκατετίθετ</mark>ό ποτε εἰς πρᾶγμα αντίθετον πρὸς το γράμμα τών νόμων, που έχουν την ύποχρέωσιν να τους υποστηρίξουν και μέ την ζωήν των αχόμη. 'Ο συντ. 'Ανάντης απεχρίθη, ὅτι ἐπίστευεν, ὅτι ὁ ἀναφερόμενος νόμος θα ήδύνατο να άφορα είς πόλιν απλώς παραδιδομένην καί όχι περίπτωσιν άνταλλαγης καὶ συγκαταβάσεως, ή όποία γίνεται μὲ τόσα ὡφέλη και μάλιστα τόσον σημαντικά ως έκ τούτου ήλπιζεν ότι θά συγκατεκίθεντο είς τόσον δικαίαν αίτησιν έντος τοῦ πλαισίου τοῦ σεβασμοῦ τῶν καθιερωμένων. Ο Πασάς ἀπήντησεν, ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπεν ἄληθῶς νὰ συζητοῦν περαιτέρω έπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου, διότι είναι τόσον ανυπέυβλητος ή δυσχολία ὅσον τὸ νὰ φθάση τις με τὴν χεῖρά του τὸν οὐρανόν, διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἄσχοληθοῦν με άλλην πρότασιν, η άλλως να έγκαταλείψουν την σύσκεψιν. Τότε άπεκρίθη ότι δέν είχε διαταγήν να διαπραγματευθή επί τοῦ παρόντος άλλο σημείον καί διά τοῦτο ήτο ἀνάγκη νὰ ἀνακοινώση εἰς την εξοχότητά του την ὅλην ὑπόθεσιν και να αναμείνη νέαν έντολην αυτού. Συγκατετέθησαν είς τούτο και μετέβη ἀμέσως εἰς τὴν αύτοῦ ἔξοχότητα καὶ τοῦ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὰς διαμφισβητήσεις πού συνήντησεν ούτος συνεσκέφθη με το συμβούλιον καί τοῦ παφήγγειλε νὰ ζητήση εἰς ἀντάλλαγμα κάποιαν θέσιν ἄνευ ὀχυφώσεως ἢ φρουρίου, αφήνων είς τούτους έλευθέραν την έχλογην της τοποθεσίας. Τότε εἰσήχθη πάλιν εἰς τον Πασάν καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ έξοχότης του ἐπείσθη ὡς πρός τούς νόμους, τούς δποίους ανέφεραν ώς αφορώντας είς δχυρόν ή φρού-

fortress, he would not persist to demand what was inconvenient. and therefore in lieu of that said request, he did propose this, that some piece of land might be assigned the Republic, that might seemingly countervail that exchange, merely for the credid of the peace. He has scarce done speaking but the Pasha began to say that now he understood the Capt. General had no other end, but only to protract the time with hopes of a peace, that so their endeavor might cool till the arrival of the expected supplies and so raise a confusion in their army, who living in expectation of the fruits of this treaty may attempt something against their commanders when it comes to nothing; that they had been so liberal in granting so much land and territories in Dalmatia and Albania with the fortress of Clissa, far exceeding what we have left as in the Kingdom; therefore we must not think to abuse their civility; and then turning himself to the Chiagaia Bey, he gave order that his pavilions should immediately be taken away, who soon executed his commands; afterwards he again took up his discourse and told Annand he must return to the Piazza, and that for the future they should have no use for the white flag, because they should take no other answer but musket shot. To their excoriations Annand brought arguments to keep him even tempered, and to mitigate his pas-

ριον, και δέν θά επέμενε ζητών ό,τι ήτο άτοπον ώς έκ τούτου, άντι της ρηθείσης άξιώσεως, επρότεινε να παραχωρηθή είς την Δημοκρατίαν τμήμα γης που θα έφαίνετο Ισοδύναμον αντάλλαγμα απλώς χάριν της εἰρήνης. Μόλις εἶγε τελειώσει να όμιλη, ήρχισεν ό Πασας να λέγη, ότι τώρα κατενόει, ότι ό *Αρχιστράτηγος δὲν είχεν ἄλλον σχοπὸν παρά νὰ παρατείνη τὸν χρόνον μὲ έλπίδας συνάψεως εἰρήνης, ώστε ή σπουδή των νὰ ψυχρανθῆ μέχρι της ἀφίξεως τῶν ἀναμενομένων ἐπικουριῶν καὶ οὕτω νὰ ἐπιφέρη σύγχυσιν εἰς τὸ στράτευμά των, τὸ ὁποῖον, διατελοῦν ἐν ἀναμονῆ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς συνθήκης αὐτῆς, θὰ ὴδύνατο νὰ ἀποπειραθή τίποτε κατὰ τῶν διοικητῶν του, ἄν αθτη ἀπέληγεν είς μηδέν ὅτι αὐτοὶ ὑπὴρξαν τόσον γενναιόδωροι, παραχωροῦντες τόσην γῆν και έδαφικάς περιοχάς είς την Δαλματίαν και "Αλβανίαν με το φρούριον της Clissa, τὰ έποτα κατὰ πολύ ὑπερέβαλλον ὅ,τι ἀφήσαμεν εἰς τὸ Βασίλειον διὰ τοῦτο δὲν ἔπρεπε να καταχρώμεθα τὴν εὐγένειάν των καὶ στρεσόμενος πρός τον Chiagaia Βέην έδωχεν εντολήν να αφαιρεθή αμέσως το περίπτερόν του, ούτος δὲ έξετέλεσε πάραυτα τὰς δισταγάς του μετά ταῦτα ἀνέλαβε τὸν λόγον καὶ είπεν εἰς τὸν 'Ανάντην ὅτι ἄφειλε νὰ ἐπιστρέψη εἰς τὸ Φρούριον καὶ ὅτι ε΄ς τὸ μέλλον δὲν θὰ τοὺς ἄφέλει η λευκή σημαία, διότι οὐδεμίαν ἄλλην θὰ έλαμβανον απαντησιν πλήν τυφεκιοβολισμῶν. Είς τὰς ἐπιθέσεις των ὁ ᾿Ανάντης ἔφερεν ἐπιχειρήματα διὰ νὰ συγχρατήση τὸν θυμόν του καὶ νὰ κατευγάση sion, saying that the propositions were made with candor upon our account and not to that purpose which he proposed to himself; that always the demands of a party made a greater than at first fight, but after upon consideration they wanted not means or shifts to adjust the difference; therefore he entreated him to weigh things by the maturity of his judgment; but their insinuations were wholly ineffectual, therefore he insisted upon the resolution he had already made about the treaty, repeating what he had said before, and then rising up, so gave order they should make ready his horse that he might depart, giving Annand notice with the motion of his hand that he must return to the Piazza. But Annand having an express commission not to break off the treaty said to him, may it please you to dispense with the departure till I have carried this answer to his excellency that I may understand his intention in this affair, and then there may possibly be found some other way to satisfy both parties. Then the Chiagaia Bey said that if he should go and bring back new matter of debate about this point, he thought it not expedient to consent to it by any means by reason of the inconveniency therefore. But the Pasha who behaved himself with greater prudence and solidity told him, that he would stay till he returned to satisfy and to show him how he

το πάθος του, λέγων ότι αι προτάσεις έγένοντο με είλικρίνειαν δι' ίδιον αυτων λογαριασμόν και όχι διά τον λόγον τον όποιον έφαντάσθη, ότι πάντοτε αί προτάσεις έχάστου μέρους προεχάλουν μεγαλύτερον ή κατ' άρχας άγωνα, άλλα κατόπιν μετά την έξετασίν των δεν έλειπον τὰ μέσα και εΰστροφοι μεταλλαγαί διά νά ταχτοποιηθη ή διαφορά. διά τοῦτο τον παρεχάλει θεριώς νά ζυγίση τα πράγματα με την ωριμόν του κρίσιν. 'Αλλ' αι υποδείξεις του παρέμειναν όλως διόλου άνευ αποτελέσματος και αυτός ἐπέμεινεν είς την απόφασίν του, την οποίαν είχεν ήδη λάβει ως πρός την συνθήκην, έπαναλαμβάνων ό,τι και προηγουμένως είπεν' ήγερθη τότε και έδωσε διαταγήν να ετοιμάσουν τον ίππον του, ώστε να δυνηθη να αναγωρήση, είδοποιών με την κίνησιν της γειρός του τον 'Ανάντην, ότι έπρεπε να έπιστρέψη είς το Φρούριον. 'Αλλ' ο 'Αναντης, έχων οητήν έντολήν νὰ μὴ διαχόψη τὴν διαπραγμάτευσιν, εΙπεν είς αὐτόν, ἐὰν εὐαρεστῆσθε νὰ μὴν πραγματοποιήσετε την άναχώρησιν σας μέχρις ότου φέρω την άπάντησιν αὐτήν είς την εξοχότητά του, ώστε να αντιληφθώ τας διαθέσεις του είς αυτήν την ύπόθεσιν και τότε είναι δυνατόν να έξευρεθη άλλη λύσις, ίκανοποιούσα άμφότερα τὰ μέρη. Τότε ὁ Chiagaia Βέης είπεν, ὅτι ἂν δέν ἐπέστρεφε φέρων νέον θέμα συζητήσεως ώς πρό; αυτό τὸ σημείον, δέν έχρινε σχόπιμον νὰ συγχατατεθή είς τουτο κατά κανένα τρόπον, λόγω του άτόπου του πραγματος. 'Αλλ' δ Πασάς, ὁ όποιος συμπεριεφέρειο μὲ μεγαλυτέραν σύνεσιν και σταθερότητα, του είπεν ότι θά πορέμενον, μέχρις ότου έπιστρέψη, διά να τον ίκανοποιήση καί τοῦ

at all times was ready to subscribe to conveniency. Then he departed to tell the Captain General what happened in the debate of this particular and the expression of the said Pasha His excellency went to council with all this, understanding the impossibility of obtaining anything in that exposition, resolved to lay aside that point, and come to the discussion of the other concerning the cannons they laid claim unto before. Therefore being called by the General, he told him he must move them with the question made by the Turks concerning the cannon in this manner: That in the Piazza there are two forts /sorts? of cannons, the one belonging to the city, and they shall be delivered up together with it; the other, to the armada, which must be again restored to their right place. He appeared before the Pasha and being seated as usually, he acquainted him that his excellency, being moved more with a desire to restore the peace, believes both potentates then persuaded by the reasons or conveniency alleged, hath in the end, though not without much inward reluctancy, resolved to gratify your humor and prefer rather amity before the justice of his demands concerning the lands and place required in exchange; therefore as to the present, there is nothing else to ventilate, but the points

αποδείξη ότι ήτο πάντοτε ετοιμος να συμμορφωθή πρός το πρέπον. 'Ανεχώοησε τότε ούτος διά να άναγγείλη είς τον 'Αρχιστράτηγον τί συνέβη είς την συζήτησιν του θέματος τούτου και τὰ λεχθέντα ύπο του Πασά, Η έξοχότης του συνεσχέφθη με το συμβούλιον επ' αυτών κυί, κατανοών ότι ήτο αδύνατον νὰ ἐπιτύγουν ὁ,τιδήποτε ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἀπεφάσισε νὰ ἀφήση κατὰ μέρος το σημείον τοῦτο και νά ελθη είς την συζήτησιν τοῦ ἄλλου, τοῦ ἀφορώντος είς τὰ καγόνια, διὰ τὸ ὁποῖον προέβαλλον προηγουμένως άξίωσιν. Πρὸς τοῦτο τον έχάλεσε καί τοῦ είπεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ διαχειρισθῆ τὸ ζήτημα, ποὺ ἔθεσαν οἰ Τούρχοι σχετιχώς με τὰ κανόνια κατὰ τὸν έξης τρόπον: "Ότι εἰς τὸ Φρούοιον ύπησγον δύο είδη πυροβόλων, το εν ανήπον είς την πόλιν — και ταυτο ήδύναντο γὰ παραδοθοῦν μὲ αὐτήν — τὸ ἄλλο εἰς τὴν άρμάδαν — ταῦτα δὲ άφειλον να έπανέλθουν είς την πρέπουσαν αυτών θέσιν. Ένεφανίσθη ούτος είς τον Πασάν και αφού ἐκάθισεν ώς συνήθως, τοῦ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ ἐξοχότης του, χινουμένη μάλλον από την επιθυμίαν να άποχατασταθή ή είρηνη, θεωρεί άμφότερα τὰ χυρίσρχα μέρη ώς πεισθέντα από τὰ προβαλλόμενα έπιχειρήματα και τους καθιερωμένους κανόνας και πρός τον σκοπόν τοῦτον άπεφάσισεν, αν και όχι άνευ μεγάλης εσωτερικής απροθυμίας, να ίκανοποιήση την ψυχικήν σας διάθεσιν και νὰ προτιμήση την φιλίαν άπο το δίκαιον, το δποίον διέπει τὰ αἰτήματα ὡς πρὸς τὰ εδάφη και τὸ ὀχυρὸν ποὺ έξητήθησαν ὡς ἀντάλλαγμα, ώς έχ τούτου επί του παρόντος δεν υπάρχει τίποτε άλλο νά συζητηθη πέραν των σημείων που αφορούν είς τὰ ζητούμενα κανόγια. Τότε ὁ

as to the cannon demanded. Then the Chiagaia Bey said. what will the artillery of the Piazza be a matter still in dispute? And where did you ever see any example, that the defendants that surrender a town carried away their great guns? Annand answered that there are two reasons for this demand. The first, in regard the Piazza is not yielded up because it can hold out no longer, but to establish a peace, therefore in this case there must be made equal compacts and agreements, and not such as are disadvantageous; the other, and that the choicest is, because the artillery that is in the Piazza is of two sorts, one of the armada, and the other of the city. Therefore of necessity that which belongs to the armada must be restored again. The Pasha replied that then the city was not sufficiently stored with cannons. Annual answered it is not only sufficiently, but to spare, but who is ignorant of this? That in the first year only of the war, there were sent to Venice above 80 pieces of great cannon because they were stopped, broken or spoiled. Therefore we were constrained to unship as many out of the armada in lieu of them; and so, successively, the second and third year. Then said the Pasha, I would fain know who forced you to take those guns out of the navy? Annand answered necessity obliged us to do it, that we might be able to de-

Chiagaia Βέης είπε, διατί τὸ πυροβολικὸν τοῦ Φρουρίου θὰ ἀποτελη θέμα περαιτέρο διαμφισβητήσεως; Καὶ ποῦ εἴδατε ποτὲ παράδειγμα, οἱ παραδίδοντες πόλιν ύπερασπισταί νὰ ἀποχομίζουν τὰ μεγάλα των πυροβόλα; 'Ο Ανάντης ἀπεχρίθη, ὅτι ὑπῆρχον δύο λόγοι διὰ τὸ αἴτημα τοῦτο. Ὁ ποῶτος είναι ώς πρός τὸ ὅτι ἡ πόλις δὲν παφαδίδεται, ἐπειδή δὲν είναι δυνατὸν νὰ αντιστή περισσότερον, αλλά διά νά αποκατασταθή ή είρήνη, και διά τοῦτο, είς την περίπτωσιν ταύτην, πρέπει νὸ γίνουν ίσαι συμβάσεις καί συμφωνίαι, καὶ ίδίως ὅχι ἐπιζήμιοι. Ὁ δεύτερος λόγος - καὶ οῦτος εἶναι ὁ σπουδαιότερος—είναι ὅτι τὸ πυροβολικὸν τοῦ Φρουρίου είναι δύο είδῶν, τὸ ἔν τῆς άρμάδας καὶ τὸ ἄλλο τῆς πόλεως. 'Ως ἐκ τούτου κατ' ἀνάγκην τὸ ἀνῆκον εἰς την αρμάδα πρέπει να επανέλθη είς αθτήν. Ο Πασας απήντησεν, ότι τότε ή πόλις δεν ήτο επαρχώς εφωδιασμένη με κανόνια. 'Ο 'Ανάντης άπεκρίθη, ότι όχι μόνον ήτο έπαθεως, άλλὰ καὶ ἐπερίσσευον' ποιος ήγνόει τοῦτο; "Ότι εἰς τὸ πρώτον μόνον ἔτος τοῦ πολέμου ἀπεστάλησαν είς τὴν Ενετίαν πλέον τῶν 80 μεγάλων κανονίων διότι έσταμάτησαν, έθραύσθησαν ή έφθάρησαν. Διά τούτο ήναγχάσθημεν νὰ ἀποβιβάσωμεν ἰσάριθμα ἀπὸ τὴν ἄρμάδα εἰς τήν θέσιν τούτων καὶ τὸ αὐτὸ συνέβη τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον ἔτος διαδοχικῶς Τότε είπεν ὁ Πασᾶς, ευγαρίστως θὰ ἐμάνθανον, ποίος σᾶς ὑπεγρέωσε νὰ ἀφαιφέσετε τά πυφοβόλα άπό τον στόλον. 'Ο 'Ανάντης άπήντησεν, ὅτι ἡ ανάγκη τοὺς ύπεχρέωσε νὰ τὸ πράξουν, διὰ νὰ εἴμεθα ίκανοι νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν πό-

fend the town. The Pasha replied then that self same necessity binds you to leave them. Again the Chiagaia Bey said as to the ammunition, there must it seems be another contest. Twas answered that when they would agree what was convenient to be done, there would be no need of further dispute; for tis very plain that there were many guns taken out of the armada, so that there would be no need of repetition. The Pasha said as is these 2 particulars, there would be nothing ratified without a distinct note of the whole. Therefore these things must be communicated to the Capt. General, It was answered that things might be established in general for better, and their desires should be declared to his excellency afterwards; but they insisted the more upon the having of this note, and said all unanimously that they might assure themselves they would treat no longer, unless they first saw that note. Annaud replied that this demand was only for their own personal satisfaction, but not at all necessary as to the conclusion of the point, because it was not to be exposed to the censure of disputation. Then they went into the other pavilion to argue it among themselves and in the meantime the General had notice of what had been discoursed, who sent Annand immediately a distinct note

λιν. Ό Πασᾶς τότε ἀπεχρίθη, ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ ἀνάγχη σᾶς ὑπογρεώνει να τὰ αφήσετε. Ό Chiagaia Βέης πάλιν εξπεν, ὅτι θὰ έγινετο, φαίνεται, καὶ ἄλλη διαμφισβήτησις ώς πρὸς τὰ πυρομαχικά. Τοῦ ἐδόθη ἡ ἀπάντησις, ὅτι ἄν συνεφωνουν τί ήτο πρέπον να γίνη, δέν θα υπήρχεν ανάγκη περαιτέρω συζητήσεως διότι ήτο πασιφανές, ότι ύπηρχον πολλά πυροβόλα, τὰ όποια είχον άφαιρεθή όπο την αρμάδα, ώστε να μη χρειάζεται να έπανέλθουν έπ' αυτού. Πασάς εἶπεν, ὅτι ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ δύο χωριστῶν θεμάτων, δὲν θὰ ηδύνατο να έγχριθή τίποτε, ποοτού ύποβληθή σαφές σημείωμα επί του συνόλου. Διά τοῦτο θά ἔπρεπε νὰ ἄνακοινωθοῦν ταῦτα εἰς τὸν 'Αρχιστράτηγον. 'Εδόθη ή ἀπάντησις, ὅτι θὰ ἡδύναντο τὰ πράγματα νὰ καθορισθοῦν εἰς γενικὰς γραμμάς κατά τὸν καλύτερον τρόπον καὶ κατόπιν νὰ άνακοινωθοῦν αἱ ἐπιθυμίαι των ώς πρός αυτά είς την εξοχότητά του. 'Αλλ' αυτοί επέμενον επί μαλλον καί μάλλον να λάβουν το σημείωμα αυτό, και όλοι όμου έδήλωσαν, ότι ήμπορουσαν να είναι βέβαιοι ότι δεν θα συνέχιζον τας διαπραγματεύσεις, αν δεν είνον ποοηγουμένως πρό αὐτῶν τὸ σημείωμα τοῦτο. Ὁ Ανάντης ἀπήντησεν, ὅτι τὸ αἰτούμενον ἦτο μόνον διὰ τὴν προσωπικήν των ίκανοποίησιν, άλλ' οὐδύλως ήτο άναγχαῖον διά την λύσιν τοῦ ζητήματος, διότι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὑποβληθῆ είς τὴν κρίσιν διὰ συζητήσεως. Τότε μετέβησαν είς τὸ άλλο περίπτερον νὰ τὸ συζητήσουν μεταξύ των έν τω μεταξύ δ 'Αρχιστράτηγος έλαβε γνώσιν των διαμειφθέντων καὶ ἀπέστειλεν αμέσως είς τὸν 'Ανάντην σαφές σημείωμα όλων

48

of all the great guns and of what sort, with a particular of those of the armada, enjoining him to signify unto them, that as to a note of the ammunition belonging to war it was impossible to make one, because it would require a long time to draw it up, but they might be assured that all that belonged to the city should be faitfully left behind them. The said note being carried to the Pasha, to which there was also expressed therein what was commanded to be retaken upon the accompt of the ammunition: so that he was contented therewith, and caused Panagiotti to read it; who, coming to the particular of the great guns of the fleet which amounted to 249 pieces, he said that if all the cannon in fleet were put together, they could not rise to so great a number. It was replied that their cannons were not only taken out of the galleys and galleases, but also other vessels in some of which there were 70 to one. In fine, to prevent debates in the conclusion, it was told them, that by this note they might see the extraordinary sincerety of the Capt. General, who although ge could have privately shipped away all these cannon undiscovered, yet he would proceed with reality and candor since he knows he treats with subjects of the same temperament. They knew not what to say further, being convinced with such an act of generosity; for that they went into

των μεγάλων πυροβόλων οἱουδήποτε εἴδους καὶ ίδιαιτέρως των τῆς άρμάδας. παραγγέλλων συνάμα είς αυτόν να τους εξηγήση, ότι ώς πρός το σημείωμα των ε<mark>φοδίων πολέμου ήτο αδύνατον να το ετοιμάσουν, διότι θα απήτει πολύν</mark> χρόνον να καταστρωθή, αλλ' ήδύναντο να παράσχουν την διαβεβαίωσιν, ότι παν ό.τι ανήχεν είς την πόλιν θα το έγκατέλειπον, τηρούντες τον λόγον των. Το σημείωμα, είς το οποίον ανεγράφοντο αι έντολαι σχετιχώς με την διαπραγμάτευσιν των πυρομαχικών, εδύθη είς τον Πασάν και ούτος ίκανοποιήθη έκ τούτου και ανέθεσεν είς τον Παναγιώτην να το αναγνώση. όταν έφθασεν είς τὸ σημείον περί των μεγάλων πυροβολων τοῦ στόλου, ποὺ ἀνεβιβάζοντο εἰς 249 τεμάχια, εδήλωσεν ούτος, ὅτι ὅλα όμοῦ τὰ πυροβόλα τοῦ στόλου δὲν ἦτο δυνατόν να ανερχωνται είς τύσον μέγαν αριθμόν. Έδόθη ή απαντησις, ότι τα χανόνια των έλήφθησαν όχι μόνον έχ των γαλερων και γαλεασων, άλλα και έξ άλλων πλοίων, εἰς μερικά τῶν οποίων ὑπῆρχον 70 εἰς ἔκαστον. Τέλος, διὰ νὰ προλάβουν συζητήσεις κατά την ληψιν αποφάσεως, τούς είπον, ότι από το σημείωμα τοῦτο θὰ ἠδύγαντο νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν εξαιρετικήν είλικρίνειαν τοῦ Αρχιστρατήγου, δστις, ένω ήδύνατο να έπιβιβάση και απομακρύνη μυστικώς συτά τὰ χανόνια χωρίς νὰ ἀναχαλυφθη, ἡθέλησε νὰ ἐνεργήση φανερά καὶ μὲ ευθύτητα, άφοῦ γνωοίζει ότι διαπραγματεύεται μέ πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ ήθους. Δεν έγνωρίζον τι να είπουν περαιτέρω, άφου έπεισθησαν με την τόσον γενναιο

the other pavilion, and after they had argued together, they wrote a letter to the Grand Visier, and Annaud being afterwards called in to know if there were any other things to be debated. Annand told them that it was customary in point of conduct to allow those towns that defended themselves valiently, liberty to carry away with them a competent number of cannons; that therefore (having already received instructions from the General). we did on our part desire that civility of them, because it would redound more to the honor of the Visier. The Pasha made answer that there were so many great guns carried away already, and if the Visier did condescend to what we pretended to upon the accompt of the navy, he might very well be contented. Annand said that they ought to respect the honor of the Visier and the army more than the value of a small number of guns; for this condescension would give the world to understand that the 3 years siege of this town was occasioned by your meeting with such stout opposition from the besieged. Then the Pasha replied that when the most material things were concluded, he himself would entreat the Visier again to allow some proportion; if they would be content to make this an article, to leave a blank for the number, that they should be afterwards incerted. In the meantime they received the Grand Visier's answer con-

φοργα αυτήν πράξιν. διά τουτο μετέβησαν είς το άλλο περίπτερον και συσκεφθέντες έγραψαν επιστολήν πρός τον Μέγαν Βεζύρην κατόπιν έκάλεσαν τον 'Αγάντην να εἰσέλθη, δια να μάθουν, αν υπήρχον αλλα θέματα πρός συζήτησιν. Ο Αγάντης τοὺς είπεν, ὅτι ἦτο συνήθης συμπεριφορά πρὸς πόλεις, αι ὁποιαι ὑπερήσπισαν έαυτὰς γενναίως, νὰ τοὺς παρέχεται ἡ ἄδεια νὰ ἀποχομίζουν άρμόζοντα ἀριθμὸν πυροβόλων διὰ τοῦτο, (ἀφοῦ ἐλάβομεν ἤδη σχετικὰς δδηγίας παρά του 'Αρχιστρατήγου) έκφράζομεν άπο μέρους μας την έπιθυμίαν να έπιδείξουν την ευγένειαν αυτήν, άφου μάλιστα, τουτο θά άπέβαινε μάλλον πρός τιμήν του Βεζύρου. Ο Πασάς ἀπήντησεν, ὅτι ἀπεχομίσθησαν ήδη τόσον πολλά και μεγάλα κανόνια, ώστε, αν ο Βεζύρης ένέδιδεν είς όπι έπρόβαλον ώς πρός τὸν στόλον, θὰ ἔπρεπε νὰ είναι πάρα πολύ Ικανοποιημένος. Ὁ ᾿Αναντης ἀπήντησεν, ὅτι θὰ ὄφειλον νὰ σεβασθοῦν μᾶλλον τὴν τιμὴν τοῦ Βεζύρου καὶ τοῦ στρατεύματος παρά την άξιαν μικρού αριθμού πυροβόλων διά της συγκαταβάσεως αυτής θα έδιδον είς τον χόσμον να έννοήση, ότι ή τριετής πολιορχία τῆς πόλεως προέχυψεν έχ τοῦ ὅτι συνηντήσατε τόσον ἰσχυράν ἀντίστασιν έχ μέρους τών πολιορχουμένων. Τότε ὁ Πασᾶς ἀπήντησεν, ὅτι ὅταν τὰ οὐσιωδέστερα ήγοντο είς πέρας, αυτός ὁ ίδιος θὰ παρεχάλει θερμώς τὸν Βεζύρην να παραγωρήση εν μέρος, αν εθηρεστούντο να το διατυπώσουν είς άρθρον, αφήνοντες κενὸν διὰ τὸν ἀριθμόν, ὥστε νὰ τὸν παρεμβάλουν ἐκ τῶν ὑστέρων. Ἐν τῷ μεταξύ ἔλαβον τὴν ἀπάντησιν τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἀναφορικῶς μὲ τὰ κανόcerning the cannon and ammunition of the armada, which was declared thus, that he was content they should take the cannon and the ammunition of the armada along with them without deceit. Thus all the essential points were ratified as is before mentioned and there remained nothing but what concerned the formality of the suspension of their arms, having already receiyed orders as to that affair; that they should withdraw their soldiers in both ports to their first batteries; because those that belonged to the Republic did retire behind the palisade of the falsa Braga athwart, and cross, and the Cortina, to avoid the confusion that may happen by intermixing themselves one with another; to this was answered that it were better to appoint them the outward fortifications because they had wholly withdrawn their men from the posts that were assaulted, and placed them as a guard to the same fortifications of the Janizaries to keep the other Turks that would pass this. Annual replied it was not to be done because that to deliver up the fortifications were immediately to admit them into the town, and so they should expose their liberty to the arbitrariness of an insolvent army. The Pasha replied that as to their security, he did promise it them upon the faith of the Grand Visier. He answered that they were assured of it, nor did at all question any-

νια και τα πυρομαχικά τῆς άρμάδας, δια τῆς οποίας εδηλούτο, ὅτι συγκατετίθετο νὰ λάβουν μεθ' έαυτῶν τὰ κανόνια καὶ τὰ πυρομαχικὰ ταύτης ἄνευ δόλου. Οὕτω ἐνεχρίθησαν ὅλα τὰ οὐσιαστικὰ σημεία ώς προεμνημονεύθη, και δεν απέμενε παρά ό,τι ασεώρα τας διατυπώσεις της ανακωχής των όπλων, διά ταύτην είχεν ήδη λάβει διαταγάς: ὅτι θὰ ἀπέσυρον τοὺς στρατιώτας των είς άμφοτέρας τὰς πύλας είς τὰ πρῶτά των πυροβολοστάσια, ὅστε οἱ ἀνήχοντες είς την Δημοχρατίαν να αποσυρθούν όπισθεν του φράγματος της προτειχίου χηπίδος (Falsa Braga), λοξώς και σταυρωτά, και του Προπετάσματος, ώστε να αποφευχθή σύγχυσις, ή οποία θα ήδύνατο να προέλθη έκ της συναναμίξεως των. Είς τοῦτο ἐδόθη ή ἀπάντησις, ὅτι καλύτερον νὰ τοὺς ἀφήσουν τάς εξωτερικάς οχυρώσεις, αποσύροντες ολοκληρωτικώς τούς ανδρας των από τάς θέσεις που προσεβάλλοντο και τοποθετούντες αύτους ώς φρουράν είς τὰς αὐτάς όχυρώσεις όπου οί Γενιτσάροι, διά νά συγκρατήσουν τοὺς ἄλλους Τούρκους, ποὺ θὰ ήθελον νὰ τὰς ὑπερβοῦν. Ὁ ᾿Ανάντης ἀπήντησεν, ὅτι τοῦτο δέν ῆτο δυνατόν νὰ γίνη, διότι τὸ νὰ παραδώσουν τὰς όχυρώσεις ήτο ὡς νὰ τοὺς ἐδέχοντο αμέσως εἰς την πόλιν και ούτοι θα έξεθετον την έλευθερίαν των είς την αυθαιρεσίαν στρατεύματος, είς το δποίον δεν ήδύναντο να έμπιστευθοῦν. Ο Πασας απήντησεν, δτι ώς πρός την ασφάλειαν των, τους την υπόσχεται έν ονόματι του Μεγάλου Βεζύ. ρου. Άπήντησεν, ότι ήσαν βεβαιοι δι' αὐτό, οὖτε προέχυπτε ζήτημα ώς πρὸς

thing that depended upon the will of the Grand Visier, but as to that which depended upon the arbitrary will of the militia. no person could secure them that, therefore they must alter their mind for they would be rather content to continue upon their defence than expose their lives to the discretion of their soldiers. Seeing then that they could not overcome this, they made a new proposition; that they should admit to join to their forces in the Grand Fort 500 Janizaries and 200 at the Rabelin of Santo Spivento (Spirito?); but he gave them to understand that this demand was the same as the first, and withal added that they must lay aside the proposition, otherwise they should not agree. Finally they concluded after many various debates that the soldiers of both parties should keep to their own posts that they at present are masters of, till after the men were embarked in order, to a transportation. After this the white flag was agreed to be left up in token of a cessation of arms; and when according to the order of his excellency, Annaud desired that terms of 20 days license for the shipping of their goods; but they seemed very averse to it and would allow but 5 at first, but at lenght after a long dispute, we had twelve days allowed us. Now they were to appoint how things should be managed

οιι έξηστάτο από την θέλησιν του Μεγάλου Βεζύρου, αλλ' ώς πρός αυτό που έξηοτατο από την αυθαιρεσίαν της «μιλίτσια» κανείς δέν θα ήδύνατο να τους εξασφαλίση διά τοῦτο θά έπρεπε νὰ μετυβάλουν γνώμην, διότι αυτοί θά προετίμων να συνεχίσουν την άμυναν των παρά να έκθέσουν την ζωήν των είς την διάθεσιν των στοατιωτών των. Βλέποντες τότε ότι δέν ηδύναντο νά υπεργικήσουν την δυσκολίαν αυτήν, έκαμαν γέαν πρότασιν: ὅτι ἔπρεπε να δεχθοῦν νὰ ἔλθουν εἰς ἔπαφήν με τὰς δυνάμεις των εἰς τὸ Μέγα Φρούριον 500 Γενιτσάροι καὶ 200 εἰς τὸ Προμεσοτείχισμα (Ravelin) τοῦ 'Αγ. Ηνεύματος. 'Αλλά τοὺς ἔδωχε νὰ ἐννοήσουν, ὅτι αὐτὸ ποὺ ἐζήτουν δὲν διέφερε τοῦ προηγουμένου καὶ προσέθηκε παρευθύς, ότι έπρεπε να θέσουν κατά μέρος την πρότασιν, διότι άλλως δέν θά συνεφώνουν. Τέλος κατέληξαν ἔπειτα από ποικίλας συζητήσεις, ότι οί στρατιώται άμφοτέρων των μερών θά παρέμενον είς τάς θέσεις τάς οποίας επί τοῦ παρόντος κατείχον, μέχρις ότου οι άνδρες ἐπιβιβασθοῦν ἐν τάξει προς μεταφοράν των. Κατόπιν τούτου συνεφωνήθη, ότι ή λευκή σημαία θά άφήνετο άνυψωμένη ώς τεχμήριον άναχωχης, όταν, συμφώνως πρός τάς διαταγάς της εξοχότητός του, ὁ ᾿Ανάντης έξέφρασε την επιθυμίαν νὰ παρασχεθή ποοθεσμία 20 ήμερων διὰ την ἐπιβίβασιν των πραγμάτων των, αυτοι ἐφάνησαν πολύ ενάντιοι είς τοῦτο καὶ ἤθελον νὰ ἐπιτρέψουν κατ' ἀρχὸς μόνον 5, άλλα τέλος, κατόπιν μακράς διαμφισβητήσεως, μάς παρεχωρήθη προθεσμία 12 ημερών. Τώρα ἐπρόχειτο νὰ ορίσουν πῶς θὰ ἐγίνετο ὁ χειρισμὸς τῶν πρα-

and were next day to frame the articles so that there was nothing wanting but only the exchange of hostages for the suspension of arms which was performed according to agreement; and they immediately set up the white colors and all hostility punctually ceased; the next day the articles were drawn and so drawn that they might be published according to the appointment of Ibrahim Pasha. They were absolutely reflected and subscribed by his excellency the Captain General and the council, and sealed with the impression of St. Mark; and they unanimously attended the conveniency of the Grand Visier to go and receive according to their desire those that he had made to the same purpose in the Turkish tongue translated by Panagiotti. It was at this time afternoon when as the forenamed Achinet Pasha gave them notice that the Grand Visier expected their appearance; whereupon he and the said young man that did accompany him as his excellency's secretary that attended at all the meetings and was employed in the embassy from Annand to his excellency the Captain General; these two, I say, speedily took horse together and went on their way; the Pasha went about 15 paces before us with a retinue of 20 servants about his horse, and 6 paces behind him followed a Sub-Pasha also of the Janizaries on horseback with the same number of servants in his

γμάτων την έπομένην θά κατέστρωνον τά άρθρο, ώστε νά μή απομένη παρά μόνον η ανταλλαγή διεήρων διά την κήρυξεν της ανακωχής, η όποία συνετελέσθη κατά τά συμφωνηθέντα. Και αμέσως ανεπέτασαν την λευκήν σημαίαν και τότε άχριβώς πάσαι αί έχθροπραξίαι έσταμάτησαν. Την έπομένην τὰ άρθρα διετυπώθησαν καὶ τόσον πλήρως, ώστε κατά την υπόδειξιν του Ίμπραΐμ Πασά, ήδύναν ο νά δημοσιευθούν. Ο Αρχιστράτηγος και το Συμβούλιον τά έμελέτησαν τελείως και τὰ υπέγραψαν και ἐτέθη ή σφραγίς τοῦ 'Αγ. Μαρκου' και όμοθύμως άνταπεκρίθησαν είς την υπό του Μεγάλου Βεζύρου παρασχεθείσαν ευχέρειαν να μεταβοῦν και δεχθοῦν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν των, έχεινα τὰ δποία πρὸς τὸν αὐτὸν σχοπὸν διετύπωσε, μεταφρασθεντα εἰς τὴν τουρχικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ Παναγιώτη. *Ητο τότε ἀπόγευμα, ὅταν ὁ προμνημονευθείς 'Αχμέτ Πασάς τους είδοποίησεν, ότι δ Μέγας Βεζύρης ανέμενε να έμφανισθούν πρό αὐτού. Τότε αὐτός (ὁ ᾿Ανάντης) καὶ ὁ μνημονειθείς νέος, ὁ ὁποῖος τὸν συνώδευεν ὡς γραμματεύς τῆς εξοχότητός του καὶ ὁ ὁποῖος παιρευρέθη είς δλας τὰς συναντήσεις καὶ έχρησιμοποιήθη ὡς σύνδεσμος μεταξύ τοῦ 'Ανάντου καὶ τῆς εξοχότητός του τοῦ 'Αρχιστρατήγου, οι δύο συτοί, λέγω, ιππευσαν κατεσπευσμένως όμου και έσυνέχισαν τὸν δρόμον των ὁ Πασᾶς έβάδιζεν είς ἀπόστασιν 15 βημάτων πρό ήμων, με συνοδείαν 20 υπηρετών πεοιβαλλόντων τὸν ἴππον του, καὶ έξ βήματα ὅπισθεν αὐτοῦ ἡκολούθει εἶς Ύποπασάς των Γενιτσάρων έφιππος, με τον αυτόν άριθμον υπηρετών όπισθεν του. "Ε-

train. Then about 4 or 5 paces behind us were on horseback the said Aga, the Chiagaia Bey of Ibrahim Pasha and a Chiorbaggi of the Janizaries with their servants. All this company marched along behind 2 ranks of 500 Janizaries who were placed in such good order that they seemed on each side like a wall hung with tapestry. Being thus on the way to the Pasha's lodgings they went about 2 miles where being arrived in the valley of Giofire, there stood a pavilion indifferently high and spacious with 3 rooms, and a round ball of wood guilded on the top of only one of them. The pavilion was encompassed with green cloth in imitation of a wall which was higher than a horseman mounted. Within this circuit there were several other pavilions but somewhat lower. Being come to the wall gate first, the Aga and his company dismounted with a gentle courteous motion. This done, they were brought into the court that led to the pavilion; without doors were placed three standards of wood guilded as high as a troop sword, on the top of each a brazen ball guilded, and about a hand's breadth under that a horse tail hanging downwards. Then we came to an ascent of 6 steps framed above ground, covered with carpets, which brought us to the first room of the pavilion and represented the hall or parlor, which was only painted with cloth of gold in the very middle; and

πειτα, 4 η 5 βήματα οπισθεν ημών ήρχοντο έφιπποι ό γνωστός 'Αγάς, ὁ Chiagaia Βέης τοῦ Ίμπραίμ Πασά και εξ. Τζορμπατζής τῶν Γενιτσάρων μὲ τοὺς ὑπηρέτας των. "Ολη συνοδεια αυτή έβαδιζε μεταξύ δύο στοίχων έκ 500 Γενιτσάρων, τόσον καλώς τεταγμένων, ώστε να φσίνεται έκαστη πλευρά ώς είς τοιχος έπεστρωμένος με τάπητας. Βαίνοντες ούτω προς τὰ οικήματα τοῦ Πασᾶ, ἐπροχώρησαν 2 μίλια περίπου καὶ ἔφθασαν εἰς την κοιλάδα τοῦ Γιόφυρου, ὅπου ἵστατο εν περίπτερον μετρίως ύψηλον και εὐρύχωρον, έχον τρία δωμάτια, με στρογγυλην σφαί. φαν έξ επιχούσου ξύλου είς την κορυφήν τοῦ ενός μόνον εξ αυτών. Το περίπτερον περιεζώννυτο με πράσινον ύφασμα μιμούμενον τοίχον, ὁ ὁποίος ήτο υψηλότερος από έφιππον. Έντὸς του περιβολου τούτου υπήρχον μερικά άλλα περίπτερα, άλλά χαμηλότερα κάπως. "Όταν ἔφθασαν είς την πύλην τοῦ περιβόλου, δ Άγας και ή συνοδεία του άφιππευσαν με έλαφράν άβράν κίνησιν. 'Αφοῦ ἔγινε τοῦτο, ώδηγήθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἄγουσαν εἰς το περίπτερον έξω των θυρών ήσαν τοποθετημένα τρία λάβαρα έξ επιχρύσου ξύλου, υψηλά όσον ξίφος Ιππικού, με ὀρειχαλκίνην ἐπίχουσον σφαίραν εἰς τὴν κοουφὴν καί, περίπου μίαν παλάμην κάτω τούτης, ουρών ιππου κρεμομένην. Έφθασαμεν τότε είς μίαν άνοδον εξ βαθμίδων, κατεσκευασμένην άνω του εδάφους καί έπεστρωμένην με τάπητας, και δι' αυτής ανήλθομεν είς το πρώτον δωμάτιον τοῦ περιπτέρου, τὸν προθάλαμον ἢ ἐντευκτήριον, τὸ ὁποῖον ἄκριβῶς εἰς τὸ μέσον εκαλύπτετο με χρυσούν υφασμα, παρά τούς πόρας τούτου και επί τού

at the foot of it upon the ground, along row of cushions covered with scarlet and fringed with silk and gold. The pavement was boarded with thin planks and finely covered. And Annand was seated over against the canopy or cloth of state upon a stool without a back, covered with crimson velvet, where he had not staved above a quarter of an hour, but Achmet Aga came and made a sign to him to go into the other room which was the second in the pavilion, hung and covered as the first, but the furniture newer and finer. The Grand Visier sat at the upper end upon soft pillows which seemed to be two large mattresses covered with the finest scarlet, having 4 great cushions placed in a row to lean upon which were covered with cloth of gold, being Indian work of a red color; besides them there was a frontispiece of cloth of gold embroidered higher than a pike and as large as the pavilion. All the choice of the army stood round him very thick and close together and all in rich attire. As soon as they approached the said Visier within 3 paces or thereabouts, the dragoman Panagiotti did bid them stop there. Then they uncovered themselves and made a bow, returning back to cover themselves; at which salutation, the Grand Visier bowing his head did bid them welcome. And then Annand be-

έδάφους υπήρχε μακρά σειρά προσκεφαλαίων με ερυθρόν περίβλημα, πλαισιούμενον με μεταξωτά και χουσά κρόσια. Το έδαφος ήτο επενδεδυμένον με λεπτάς σανίδας και καλλιτεχνικώς επεστρωμένον. 'Ο 'Ανάντης εκάθησεν έναντι τοῦ «ουρανοῦ» ἢ υφάσματος τοῦ Κράτους, επί θρανίου ἄνευ ερεισινώτου, κεχαλυμμένου με βελούδον πυροού χρώματος, ὅπου μόλις είχε παραμείνει περί τὸ τέταυτον τῆς Θυας, ὅτε ὁ ᾿Αχμὲτ ᾿Αγᾶς εἰσῆλθε καὶ τοῦ ἔνευσε νά μεταβῆ είς τὸ ἄλλο δωμάτιον, το δεύτερον τοῦ περιπτέρου, το όποζον είχεν ανάλογα παραπετάσματα και τάπητας τοῦ πρώτου, αλλά σκευήν νεωτέραν και ώραιστέραν. Ὁ Μέγας Βεζύρης έχάθητο εἰς τὸ ετερον άχρον επὶ μαλαχών προσχεφαλαίων, που έφαίνοντο ώς δύο μεγάλα στρώματα έπενδεδυμένα με την πλέον έξοχον πορφύραν, και έχων 4 μεγάλα προσκεφάλαια τοποθετημένα είς σειράν διὰ νὰ στηρίζεται, ἐνδεδυμένα μὲ χρυσοῦν ΰφασμα, ἰνδικὸν ἔργον ἐρυθρᾶς αποχρώσεως πλησίον του υπήρχε προμετωπίς υφάσματος χουσού κεντητού υψηλοτέρα λόγχης και πλατεία όσον το περίπτερον. "Ολοι οί εκλεκτοί τοῦ στρατεύματος ισταντο κύκλω του είς πυκνήν ταξιν πρός αλλήλους καὶ όλοι μὲ πλουσίαν περιβολήν. Μόλις έπλησίασαν τον Βεζύρην είς απόστασιν τριών μέτρων η περίπου τόσον, ὁ διερμηνεύς Παναγιώτης τούς έσταμάτησεν έχει. Τότε απεκαλύφθησαν καὶ ὑπεκλίθησαν, κάμγοντες μεταβολὴν διὰ νὰ καλυφθοῦν ἐκ νέου είς τὸν χσιφετισμὸν τοῦτον ὁ Μέγος Βεζύρης νεύων την χεφαλήν τοὺς ηθχήθη το καλώς Μεισαν. Και τότε ο 'Ανάντης ήρχισε την αγόρευσίν του:

gan his harangue; Now that God hath after so tedious a war settled a peace between two potentates who were always proud of the distinct and stricter friendship between them, in token whereof his excellency the Captain General had sent him to declare unto him his amity and to assure him of the good correspondence between the most serene Republic and the Ottoman Porte, in the same manner as at all other times they have done; and it may be gathered by the subsequent affairs that his excellency hath had no other design but that the hatred and enmity between them may be laid aside and annihilated. The Grand Visier answered this complimentary very ceremoniously, saying that he did accept very kindly of the expressions of his excellency the Captain General who hath bestirred himself in the settling of this peace, not without reason, for he knows very well how great advantages will redound to the most serene Republic by the affection and favor of the Grand Signor. Annand replied that the most serene Republic hath endeavored with great fervency to cultivate the friendship of the Ottoman Porte, nor did ever take up arms but in their own defence when necessitated to it, which the law of nature allows of; therefore he might be certain they would be much more diligent for the future to preserve it. The Grand Visier made answer that the

Τώρα που ό Θεός μετά τόσον δηληρόν πόλεμον απεκατέστησε την εξοήνην μεταξύ των δύο αύθεντιών, αί όποια πάντοτε ύπηρξαν ύπερήφανοι διά την διακεκριμένην και λίαν στενήν φιλίαν μεταξύ των, ή αυτού έξοχότης ό 'Αρχιστράτηγος είς μαρτύριον τούτου τον απέστειλεν, ΐνα δηλώση ενώπιον αυτού την φιλίαν του και να τον βεβαιώση διά τας καλάς σχέσεις μεταξύ της Γαληνοτάτης Δημοχρατίας και της 'Οθωμανικης Πύλης, όπως είχον άλλοτε υπαρξει είς το παρελθόν, και από τα επακόλουθα δύναται να συναχθή, ότι ή έξοχοτης του έχει ως μόνον σχέδιον να παραμερίση και να έκμηδενίση παν μίσος καὶ έχθρότητα μεταξύ αὐτῶν. Ὁ Μέγας Βεζύρης ἀπήντησεν εἰς τὰς φιλοφουνήσεις αὐτὰς μὲ λίαν ἐπίσημον ὕφος, λέγων ὅτι ἐδέχετο λίαν εὐμενῶς τοὺς λόγους της έξοχότητός του τοῦ 'Αρχιστρατήγου, όστις κατηύθυνεν έαυτὸν πρός την αποχατάστασιν της είρηνης ταύτης, όχι άνευ λόγου, διότι γνωρίζει πολύ κα λώς πόσον μεγάλα διφέλη θα έκπηγάσουν διά την Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν άπο την στοργήν και την εύνοιαν τοῦ Σουλτάνου. Ο Ανάντης άπηντησεν, ὅτι ή Γαληνοτάτη Δημοκρατία κατέβαλε πάσαν προσπάθειαν με θερμόν ζήλον νά καλλιεργήση την φιλίαν με την 'Οθωμανικήν Πύλην και δεν έλαβε τα οπλα παρά μόνον πρός ύπεράσπισιν έαυτης, όταν προέχυψεν ή άνάγχη, πράγμα τὸ δποίον επιτρέπει δ νόμος της φύσεως. διὰ τοῦτο δύναται νὰ είναι βέβαιος, ότι θά δειχθοῦν είς το μέλλον επιμελέστεροι διά την διατήρησιν αυτής. 'Ο Μέγας Βεζύρης ἀπεχρίθη, ὅτι ἡ Γαληνοτάτη Δημοχρατία θὰ εύρη τὴν αὐτὴν

most serene Republic should find the same correspondence at all times from the Grand Signor. After this, the articles were produced, signed and sealed, and delivered into the hands of the Visier by Annand saying that, they being explained and digested by his commissioners and by us on behalf of the Captain General, we are now come before their presence to receive the same in the Turkish idiom, signed and sealed with your seal according to the form agreed upon, and sworn to be observed. Which articles, being in the hands of the Grand Signor's lord chancellor who stood by them together with the Chian Pasha, the Visier's chief secretary and his groom of the chamber, they were by the said chancellor delivered to the Visier, who after he had looked upon the seal and subscription, gave them to Panagiotti and bid him read them name by name that had subscribed; which being done, he took the writing that was in the Turkish language, and delivered it to the high chancellor who gave it to Annand; and he diligently observed them and particularly the seal; which charge being over, the Grand Visier said all was well and now we are good friends. Then Annand made a short speech in commendation of the Visier which was well taken by him, and he told him that he desired him to salute the Captain General in his name. After this the Visier

άγταπόχρισιν άνὰ πάντα χρόνο<mark>ν έ</mark>χ μέρους τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ ταῦτα παρουσίασαν τὰ ἄρθρα τῆς συνθήκης, υπογεγραμμένα καὶ ἐσφραγισμένα, καὶ ὁ 'Ανάντης τὰ παρέδωσεν είς χείρος τοῦ Βεζύρου, λέγων ὅτι, ἀφοῦ ταῦτα ἡρμηνεύθησαν καὶ ἀφωμοιώθησαν <mark>ὑπὸ τῶν ἐντεταλμ</mark>έγων καὶ ἡμῶν ἐν ὀνόματι τοῦ 'Αρχιστρατήγου, ήλθομεν τώρα ένώπιον των, ἵνα λάβωμεν τὸ ἄντίστοιχον είς τουρχικήν γλώσσαν, ύπογεγραμμένον καὶ έσφραγισμένον μὲ τὴν σφραγίδα σας, κατά τὸν συμφωνηθέντα τύπον καὶ μὲ τὸν ὅρκον νὰ τηρηθῆ. Τά ἄρθρα ταῦτα, ἐγχειρισθέντα εἰς τὸν μέγαν σφραγιδοφύλαχα τοῦ Σουλτάνου, ὁ ὁποῖος ιστατο πλησίον του Βεζύρου μετά του Chian Πασά, του άρχιγραμματέως καί θαλαμηπόλου αὐτοῦ, παρεδόθησαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Μέγαν Βεζύρην, ὅστις έθεώρησε την σφραγίδα και την υπογραφήν και τὰ ἔδωσεν είς τὸν Παναγιώτην, παραγγέλλων νὰ ἀναγνώση ὄνομα πρὸς ὄνομα τους υπογραφομένους ἀφοῦ ἔγινε τοῦτο, ἔλαβε τουρχιστὶ συντεταγμένον τὸ ἔγγρασον καὶ τὸ παρέδωσεν εἰς τὸν ἀρχισφραγιδοφύλακα, ὅστις τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀνάντην καὶ οδτος μετ' έπιμελείας τὸ έξήτασε καὶ ιδίως τὴν σφραγίδα ἀφοῦ ἐτελείωσε καὶ αὐτὴ ή διατύπωσις, δ Μέγας Βεζύρης είπεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐν τάξει καὶ ὅτι τώρα ή<mark>σαν καλοί φίλοι. Τότε δ 'Ανάντης έξεφώνησε βραχύν λόγον, επαινετικόν τοῦ</mark> Βεζύοου, όστις τὸν ἤχουσεν εὐχαρίστως καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ χαιρετίση έξ ονόματός του τὸν 'Αρχιστράτηγον. 'Ακολούθως δ Βεζύρης ἀντήλλαξε

ΚΡΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ Γ.

exchanged a word or two with the grooms of his chamber, and they presented him with 2 Persian vests of cloth of gold and put them on. After this present was given, they departed and returned in the same manner and with the same retinue to the Pasha's apartment. There the translation here underwritten was delivered to Annaud by Panagiotti in his own handwriting, which he perused and found that they had omitted in the second article the territories of the fortresses of Suda, Carabusa and Spina Longa, and protested against the articles as null and void because they were altered contrary to agreement. Panagiotti replied that it was the Visier's pleasure to omit that, because the fortresses can have no territories, but Annand insisted upon it and said that this omission was a breach of faith, it being so to be established by contract. He was infinitely troubled at the cheat and afterwards gave notice of it to his excellency who commanded him to return immediately to the Pasha's lodgings and tell him that he intended to declare the treaty void unless he would rectify the mistake that was committed. He was astonished at these resolute propositions, yet he endeavored to excuse it by saying that the fortresses had no territories. But Annand fully convinced him by Panagiotti's own note which he

μίαν ή δύο λέξεις με τους θαλαμηπόλους του καί τοῦ παρουσίασαν δύο περσικάς στολάς χουσοκεντήτου υφάσματος και τάς προσέφερεν είς αὐτούς. 'Αφοῦ έδόθη τὸ δῶρον τοῦτο, ἀνεχώρησαν καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μὲ τὴν αὐτὴν συνοδείαν εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Πασᾶ. Ἐνταῦθα ἡ μετάφρασις, παρατιθεμένη κάτω τοῦ κειμένου, παρεδόθη εἰς τὸν ᾿Ανάντην ὑπὸ τοῦ Παναγιώτη, γεγραμμένη διά χειρός του διεξήλθε ταύτην καὶ εύρεν ὅτι εἶχον παραλείψει είς τὸ δεύτερον ἄρθρον τὰς ἐδαφικὰς περιοχάς τῆς Σούδας, Γραμβούσας καί Σπιναλόγγας, διεμαρτυρήθη τότε κυτά της διατυπώσεως των άρθρων, χαρακτηρίσας ταῦτα ώς ἀνίσχυρα καὶ ἄρυρα, διότι ἡλλοιώθησαν παρὰ την γενομένην συμφωνίαν. Ο Παναγιώτης απήντησεν, ὅτι ήτο ή θέλησις τοῦ Βεζύρου νὰ παραλείψουν ταῦτα, διότι τὰ φρούρια δέν δύνανται νὰ ἔχουν έδαφικάς περιοχάς: άλλ' ὁ 'Ανάντης ἐπέμενεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ παράλειψις αὐτὴ ἰσοδυνάμει πρὸς παραβίασιν τοῦ λόγου των, ἀφοῦ κατά τὴν γενομένην σύμβασιν ἔπφεπε νὰ διατυπωθή τοῦτο ούτω. Είχε τὰ μέγιστα ταραχθή διὰ τὴν ἀπάτην καὶ κατόπιν είδοποίησε περὶ τούτου τὴν ἔξοχότητά του, őστις τοῦ παρήγγειλε νὰ ἐπιστρέψη ἀμέσως εἰς τὰ διαμερίσματα το^π Πασᾶ καὶ νὰ τοῦ εἴπη, ὅτι ἐσκόπευε νὰ κηρύξη τὴν συνθήκην ἄκυρον, ἄν δὲν διωρθοῦτο τὸ διαπραχθέν σφάλμα. Έξεπλάγη οὖτος διὰ τὰς ἀποφασιστικὰς αὐτὰς προτάσεις καὶ ἔσπευσε νὰ τὸ δικαιολογήση λέγων, ὅτι τὰ φρούρια δὲν εἶχον έδαφικάς περιοχάς. 'Αλλ' ὁ 'Ανάντης τὸν ἔπεισε τελείως μὲ τὸ σημείωμα αὐτοῦ τοῦ Παναγιώτου, τὸ ὁποιον τότε είχεν ἀνὰ χείρας, εἰς τὸ ὁποῖον περιεί"

then had in his hand, in which he had expressed it before. He told Annand that he must come again the next day because it was late, and did pawn his faith that he would adjust that passage. This answer was brought to his excellency who engaged him to go to the said Pasha the next day with a commission to require a declaration thereof, apart by itself which he did; but the Pasha who had no intention to make any other declaration said, that they would make new articles in the Turkish tongue, with this additional specification, that by the territories of the fortresses was understood the adjacent rocks which were under the command of the cannons of those forts respectively, so that there was no need of making other new ones, because the old one should be amended. His excellency was absolutely against this new amendment, alleging that he would not let those articles go any more out of his hands. The Pasha replied that there could not be two leaves left out. Annand made answer that yesterday upon the engagement of his word and faith, he caused the white flag to be set up, and if he would not do things to our satisfaction, all that was done must be undone; so that he seeing in what perplexity things were, thought it convenient to assent to the proposed declaration which was faithfully done and received according to desire.

χετο τί είχε προηγουμένως ἀποδεχθη. Είπεν είς τον Ανάντην, ὅτι ἔπρεπε νὰ έπανέλθη την έπομένην, διότι ήτο άργά, και τοῦ ἔδιδε τὸν λόγον του, ὅτι θὰ ετακτοποίει τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ ἄρθρου. Ἡ ἀπάντησις αὐτη μετεδόθη εἰς την εξοχοτητά του, όστις τοῦ ανέθεσε να μεταβή την επομένην είς τὸν Πασάν με εντολήν να ζητήση δήλωσιν έπ' αὐτοῦ, ανεξαρτήτως εκείνου ποὺ αὐτὸς εἴχε κάμει. 'Αλλ' ὁ Πασᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν είχε διάθεσιν νὰ κάμη ἄλλην δήλωσιν, είπεν, ότι θά διετύπωνον έχ νέου τὰ ἄρθρα είς τὴν τουρχιχὴν γλῶσσαν μὲ την πρόσθετον αυτήν είδικην έπεξήγησιν, ότι ως έδαφικαί περιοχαί των φρουρίων εννυούντο οι παρακείμενοι βράχοι, οι όποιοι ήσαν εντός της ακτίνος δράσεως των πυροβόλων ένάστου των φρουρίων τούτων, ώστε δεν έχρειάζετο νά χάμουν νέα άλλα ἄρθρα, ἀφοῦ τὰ παλαιὰ θὰ διωρθοῦντο. Ἡ έξοχότης του ήτο απολύτως κατά της νέας αυτής διορθώσεως, υποστηρίζων, ότι δέν θά ἄφηνε πλέον τὰ ἄρθρα αὐτὰ νὰ ἐξέλθουν τῶν χειρῶν του. Ὁ Πασᾶς ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ μείνουν ἔξω δύο φύλλα. Ὁ ἀνάντης ἀπήντησεν, ὅτι χθές, μὲ βάσιν τὸν λόγον του καὶ τὴν πίστιν του, ἔκαμε νὰ ἀναπετασθῆ ή λευκή σημαία, και ότι, αν δέν ήθελε να τακτοποιηθούν τα πράγματα ίκανοποιητιχῶς δι' ήμᾶς, ὅ,τι ἔγινε θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς μή γενόμενον οὕτω βλέπων είς ποίον περίπλοχον σημείον εφθασαν τὰ πράγματα, έθεώρησεν δ Πασᾶς πρέπον νὰ συγκατανεύση εἰς τὴν προτεινομένην δήλωσιν, ὅπερ ἐξετελέσθη ἐντίμως καὶ έγένετο δεκτόν κατά την επιθυμίαν των,

IV

A COPY OF THOSE ARTICLES WHICH WERE ASSIGNED AND ARE IN THE HANDS OF THE PRIME VISIER.

THE ARTICLES OF PEACE AGREED UPON THE 6 OF SEPTEMBER 1669

- r) To the end that the Republic may enjoy a firm peace with the Porte, as she hath constantly endeavored, the city of Candia, with the cannon and ammunition thereunto properly belonging, are remitted into their hands that shall be appointed thereunto by the Grand Visier upon the terms hereafter mentioned.
- 2) That the fortress of Suda, Carabusa and Spina Longa with their territories, the fortress of Clissa with its territory, and the other acquisitions made in Bossina during the time of this late war, shall be peaceably enjoyed by the Republic, without any disturbance, or any other terms whatsoever to be imposed.
- 3) That all the great and small guns of the Armada that have been disembarked in Candia, shall be freely re-embarked.
 - 4) That 12 days of privileges as was agreed shall be allowed

IV

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΙΕΒΙΒΑΣΘΉΣΑΝ ΚΑΙ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΕΖΥΡΟΥ

ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ, ΕΊΙΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΕΊΙΗΛΘΕ ΣΥΜΦΩΝΙΛ ΤΗΝ 6ην ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1669

- 1) Ποὸς τὸν σχοπὸν νὰ ἀπολαύση ἡ Δημοχρατία σταθερὰν εἰρήνην μὲ τὴν Πύλην, ὡς αὕτη πάντοτε ἐπεδίωξε, ἡ πόλις τοῦ Χάνδαχος μὲ τὰ κανόνια καὶ τὰ πολεμοφόδια τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτὴν θὰ παραδοθῆ εἰς χεῖρας αὐτῶν ποὺ θὰ ὑποδειχθοῦν ἐκ μέρους τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, ὑπὸ τοὺς ἀμέσως κατωτέρω ἀναγραφομένους ὅρους.
- 2) "Οτι τὰ φρούρια τῆς Σούδας, Γραμβούσας καὶ Σπιναλόγγας μὲ τὰς εδαφικὰς αὐτῶν περιοχάς, τὸ Φρούριον τῆς Clissa μὲ τὰν εδαφικήν του περιοχήν, καὶ αὶ ἄλλαι γενόμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου κτήσεις εἰς τὴν Bossina, θὰ εὐρίσκωνται εἰρηνικῶς εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Δημοκρατίας ἄνευ παρενοχλήσεως ἢ ἄλλου οἱουδήποτε ἐπιβαλλομένου ὅρου.
- 3) "Οτι όλα τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ πυροβόλα τῆς 'Αρμάδας, τὰ ὁποῖα ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν Χάνδακα, θὰ δύνανται νὰ ἐπανεπιβιβασθοῦν ἐλευθέρως.
 - 4) "Οτι 12 ημέραι άδείας κατά τὰ συμφωνηθέντα παρέχονται διὰ τὴν ἐπι-

for the embarking and shipping of sacred and profane utensils, cannons and ammunitions belonging to the said Armada, provisions and all other goods and carriages whatsoever, as also wounded and sick men, all the remaining forces, galleymen, and all those peasants and strangers that have a mind to go aboard, that they may transport themselves in galleys and barks, and before this time be expired, there shall be no pretext for the surrender of the town, or of any part thereof.

- 5) That in case the said term of 12 days be not sufficient for them to ship all their forces and goods above mentioned, the Grand Visier doth engage, that after he hath the town delivered up to him, he will employ his own barks to carry whatever is left behind aboard of those Venetian vessels that lie in the trench for that purpose.
- 6) That during the said time alloted for the embarking, both parties might keep to the posts they now possess, which shall be observed with all the exactness and civility imaginable, prohibiting the soldiers to advance forwards or to speak together, that we may avoid the disorder that may ensue thereupon; and this shall be the officers' duty, promising to treat

βίβασιν καὶ διαβίβασιν τῶν ἱερῶν καὶ κοινῶν πραγμάτων, τῶν κανονίων καὶ πυρομαχικῶν, ἀνηκόντων εἰς τὴν ὡς ἄνω 'Αρμάδαν, τῶν ζωοτροφιῶν ἢ ἄλλων ἀγαθῶν καὶ ἀποσκειῶν οἱωνδήποτε, ὡς ἔπίσης τῶν τραυματιῶν καὶ ἄσθενῶν, ὅλων τῶν ἀπομενουσῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, τῶν γαλεωτῶν καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ἐντοπίων καὶ ξένων, οἱ ὁποτοι προτίθενται νὰ ἐπιβιβασθοῦν, ὥστε νὰ δύναται νὰ γίνη ἡ μετασροὰ αὐτῶν διὰ γαλερῶν καὶ λέμβων πρὸ δὲ τῆς ἐκπνοῆς τὴς προθεσμίας ταύτης δὲν θὰ προβληθῆ κατ' οὐδένα λόγον ἀξίωσις περὶ παραδύσεως τῆς πόλεως ἢ μέρους ταύτης.

- 5) "Οτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἥν ἡ ὡς ἄνω προθεσμία τῶν 12 ἡμερῶν δἐν θὰ εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν ἐπιβίβασιν ὅλων τῶν δυνάμεών των καὶ τῶν προμνημονευθέντων πραγμάτων των, ὁ Μέγας Βεζύρης ἀναλαμβάνει, ἀφοῦ παραδοθῆ ἡ πόλις εἰς αὐτόν νὰ χρησιμοποιήση ἰδικάς του λέμβους πρὸς μεταφορὰν ἐκείνων ποὺ παρέμειναν εἰς τὰ ἐνετικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου.
- 6) "Οτι διαφχούσης τῆς προσδιορισθείσης προθεσμίας διὰ τὴν ἐπιβίβασιν, ἀμφότερα τὰ μέρη δέον νὰ κρατήσουν τὰς θέσεις, τὰς ὁποίας τώρα κατέχουν, ὅρος ὁ ὁποίος θὰ τηρηθῆ μὲ πᾶσαν δυνατὴν ἀκρίβειαν καὶ εὐπρέπειαν, ἀπαγορευομένο υ εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ προχωροῦν ἢ νὰ διαλέγωνται πρὸς ἀλλήλους, ἵνα ἀποφευχθῆ ἡ ἀτοξία, ποὺ θὰ ῆτο δυνατὸν νὰ προέλθη ἐκ τούτουκαὶ θὰ εἰναι καθῆκον τῶν ἀξιωματικῶν, νὰ ἀναλάβουν νὰ μεταχειρισθοῦν ὡς

either party as enemies that shall any ways transgress; yet so that this shall not be looked upon as a breach of peace of either side.

- 7) That as soon as these articles are subscribed at the appointed signal of the white flag, all hostility and labor, as well under as above ground, shall cease, and hostages be appointed with four other persons on each side deputed to take care that the said cessation of the aforementioned labor be punctually observed.
- 8) That for the surety and performance of these articles, there shall be three hostages of each party of great quality and equal degree, we proposing on our part, the three noble Venetians, which are Faustin de Riva, the Lieut. General of the Armada, Gio Bacca Calbo, Commissary General of the ammunition and provisions, and Zaccharia Mocenigo, a duke and now a person entertained in Candia; and we in exchange do demand Dabri Pasha, the Begler Bey of Semesvar, Achmet Pasha Aga of the Janizaries, and Gassit Bey, the Defterdar of Romelia; and these hostages shall not be delivered up till all been embarked.
- 9) That for security of our part, all the care imaginable shall be taken for the embarking; and that there shall be taken in

έχθοούς τούς όπωσδήποτε παραβάτας τοῦ ένὸς ἡ τοῦ ἄλλου μέρους, χωρίς τοῦτο ἐχ τούτου νὰ θεωρηθῆ ὡς παραβίασις τῆς συνθήχης εἰρήνης ἐχ μέρους ἐχατέρας μερίδος.

- 7) "Οτι εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῶν ἄρθρων τούτων, μὲ τὸ συμφωνηθὲν σῆμα τῆς λευχῆς σημαίας, πᾶσα ἐχθροπραξία καὶ πολεμικὴ ἔργασία ἐπὶ καὶ ὑπὸ τὴν γῆν πρέπει νὰ σταματήσουν νὰ ὑποδειχθοῦν ὅμηροι καὶ νὰ ἀποσταλοῦν ἔκατέρωθεν τέσσαρα ἄλλα πρόσωπα διὰ τὴν ἐπακριβῆ παρακολούθησιν τῆς ὡς ἄνω καταπαύσεως τῶν προμνημονευθέντων ἔργων.
- 8) "Οτι πρὸς έξασφάλισιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἄρθρων τούτων, θὰ δοθοῦν τρεῖς ὅμηροι ἐκατέρωθεν περιωπῆς καὶ ἀντιστοίχου κοινωνικῆς θέσεως προτείνομεν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας πλευράν τοὺς τρεῖς εὐγενεῖς Ένετούς, τὸν Γαιικτία de Riva, 'Αντιναύαρχον τῆς 'Αρμάδας, τὸν Gio Bacca Calbo, Στρατηγὸν ἐπὶ τῶν Πολεμοφοδίων καὶ Ζωοτροφιῶν, καὶ τὸν Ζαccharia Mocenigo. δοῦκα καὶ τώρα ἰδιωτεύοντα ἐν Χάνδακι' καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν ζητοῦμεν τοὺς Dabri Πασᾶ, Βεηλέρβεην τοῦ Semesvar, 'Αχμὲτ Πασᾶν, 'Αγᾶν τῶν Γενιτσάρων, καὶ Gassit Βέην, 'Αρχιλογιστὴν τῆς Ρωμυλίας' καὶ οἱ ὅμηροι οὖτοι δὲν θὰ ἐπιστραφῶσι, μέχρις ὅτου τελειώση ἡ ἐπιβίβασις.
- 9) "Οτι πρὸς ἔξασφάλισιν, ἐκ μέρους μας πᾶσα δυνατή φροντίς θὰ ληφθή κατὰ τὴν ἐπιβίβασιν καὶ θὰ γίνουν δεκτοὶ δύο ἄντιπρόσωποι διὰ νὰ παρακο-

two deputies to see it done. They must be seamen because they being joined with two of the admirals are to take notice of the time of licence which is allowed for shipping.

- 10) That the ships that ought to be employed for to embark us, to the end that it may be done with the greater expedition, shall be brought as near the port as they can, and to that purpose, the galleys and other vessels shall pass backwards and forwards by night as well as by day without any molestation.
- 11) That the Venetian Armada shall be permitted to keep their station till they are ready to set sail, and both parties shall use their diligence as good friends.
- 12) That all the ships of the Venetian Armada which shall be taken after the subscription of the said peace, shall be punctually restored, and this is meant of those ships which the vessels of the Turkich navy have made prize, and because there are many single vessels beside those above named, that course about with the Venetian colors, these men shall not only have those colors and patents of theirs called in by public proclamation, but they that transpired after forty days reciprocally (which time is granted to give them notice) shall forfeit their

λουθήσουν την έκτέλεσιν. Πρέπει να είναι ναυτικοί, ἵνα όμοῦ μὲ δύο έκ των ναυάρχων μας, έπαγρυπνήσουν έπι της προθεσμίας της παραχωρηθείσης διά την επιβίβασιν.

- 10) "Οτι τὰ πλοία που θά χρησιμοποιηθούν κατά την ἐπιβίβασίν μας. ΐνα γίνη αθτη με την μεγαλυτέ<mark>ραν δυνατήν ταχύτητα, θά πρ</mark>οσεγγίσουν δσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερον πρός τὸν λιμένα καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αί γαλέφαι καὶ τὰ ἄλλα πλοῖα νὰ δύνανται νὰ μετακινώνται πρὸς τὰ έμπρὸς καὶ πρός τὰ ὀπίσω νύκτα καὶ ἡμέραν ἄνευ παρενοχλήσεως.
- 11) "Οτι θά επιτραπή είς την ένετικην 'Αρμάδαν να παραμείνη σταθμεύουσα, μέχρις ότου ετοιμασθή να αποπλεύση, και άμφότερα τα μέρη θα λάβουν επί τούτου επιμέλειαν ώς καλοί φίλοι.
- 12) "Οτι πάσα λεία πλοίων, γενομένη ύπὸ τῆς ένετικῆς 'Αρμάδας μετὰ τὴν ύπογραφήν της παρούσης είρήνης, πρέπει μετ' άχριβείας νὰ ἐπιστραφή καὶ τὸ αὐτὸ Ισχύει δι' ὅσα πλοῖα ἔγιναν λεία τοῦ τουρχιχοῦ Στόλου καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχουν μεμονωμένα πλοῖα, πλην τῶν πυομνημονευθέντων, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦν καταδρομάς ὑπὸ τὴν ένετικὴν σημαίαν, ἄχι μόνον θὰ ἐπιβληθῆ δι' ἐπισήμου διατάγματος είς τὸ πλήρωμά των ή υποστολή τῆς σημαίας και θὰ ἀφαιρεθοῦν τὰ σχετικά προνομιακά ἔγγραφα, αλλά καὶ οῖ παραβάται ἀμφοτέρων τῶν μερῶν θὰ τιμωρῶνται διὰ θαγάτου μετὰ τὴν παρέλευσιν τεσσαράκοντα ἡμερῶν (προθεσμίαν παρεχομένην μέχρι της είδοποιήσεώς των), μετά την πάροδον των

lives, and this term being expired they that prosecute the course shall be taken as enemies by both parts; but this shall not be imputed to either party as a breach of the present peace.

- 13) That the slaves on both sides which are dispersed in any remote parts, they shall be reciprocally freed when the Republic shall send their ambassador to the Porte, and that then not only our countrymen and subjects, the Venetians of which quality soever they be, but all other persons of what nation soever they be that have been taken whilst they served actually in this war, shall be faithfully set at liberty.
- 14) That in favor of this peace, pardon shall be granted to the subjects of both parties, that have in any capacity whatsoever served the contrary party.
- it is intended that the articles of the other last peace be respectively confirmed. Nor shall there be any pretext or cause whatsoever pretented in the contrary, but only the accustomed pension for the Island of Zant continued in the forenamed last peace, which must therefore commence from this day forward.
 - 16) All the prementioned articles of this present peace ought

δποίων οἱ συνεχίζοντες τὰς καταδρομὰς θὰ θεωρῶνται ὡς ἐχθοοὶ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ ἡ τιμωρία των δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιρριφθῆ εἰς ἐκάτερον μέρος ὡς παραβίασις τῆς παρούσης συνθήκης.

- 13) "Οτι οι σκλάβοι ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν, οι κατεσπαρμένοι εἰς οιονδήποτε ἀπόμερον μέρος, θὰ καθίστανται ἀμοιβαίως ἐλεύθεροι, ὅταν ἡ Δημοκρατία ἀποστείλη τὸν πρεσβευτὴν αὐτῆς εἰς τὴν Πύλην τότε ὅχι μόνον οι συμπατριῶται καὶ οι ὑπήκοοι Ένετοι οιασδήποτε τάξεως, ἀλλὰ καὶ πρόσωπα οιασδήποτε ἐθνικότητος, τὰ ὁποῖα συνελήφθησαν καθ' ὃν χρόνον ὑπηρέτοιν εἰς τὸν παρόντα πόλεμον, θὰ καθίστανται καλῆ τῆ πίστει ἐλεύθερα.
- 14) "Οτι χάριν τῆς συνθήκης ταύτης θὰ παραχωρηθῆ συγγνώμη εἰς τοὺς ὑπηκόους ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, οἰτινες ὑπὸ οἱσνδήποτε αὐτῶν ἰδιότητα ὑπηρέτησαν τὸ ἀντίθετον μέρος.
- 15) Καὶ δυνάμει τῆς παρούσης ὡς ἄνω συνθήκης εἰρήνης θεωροῦνται τὰ ἄρθρα τῆς ἄλλης τελευταίας εἰρήνης ὡς ἀντιστοίχως ἐπικυρωθέντα. Οὕτε θὰ παρασχεθὴ οἱαδήποτε ἐξ αὐτῆς ἀφορμὴ ἢ αἰτία δι' οἰανδήποτε ἀντίθετον ἀξίωσιν, πλὴν τοῦ νὰ συνεχισθῇ ἐν ὀνόματι τῆς προμνημονευθείσης τελευταίας συνθήκης ἡ καταβολὴ ἐπιχορηγήσεως διὰ τὴν νῆσον Ζάκυνθον, ἡ ὁποία ἐκ τούτου θὰ ἀρχίση καταβαλλομένη ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς.
 - 16) Πάντα τὰ ὡς ἄνω ἄρθρα τῆς παρούσης συνθήκης εἰρήνης ὑφείλουν

to be subscribed, sealed, and are to take up two sides of paper, the one in the Turkish tongue subscribed by the Grand Visier and sealed with the public seal which shall remain with the Captain General, the other in Italian, subscribed by the Captain General and Council and sealed with the seal of the Republic, which shall remain with the Grand Visier; and every one of these pages shall have the translation annexed, and be signed by the public ministers of state; that is, the Turkish in Italian and the Italian in Turkish, to the end that both parties may see there is no intended deceit, and all this shall be inviolably kept and sworn to by them both; that the Grand Visier, in consideration of so long, so resolute and so valiant a defence maintained, with so much honor by the besieged, hath given them leave to take away four pieces of cannon from among those that stood mounted towards the Piazza. Francesco Morosini, Captain General; Gieronimo Battaglia, Proveditor General; Lorenzo Cornero, Proveditor of the Armada; Zorzi Benzon, Captain of the Gulf*.

Oxford

HARRY HIONIDES

νὰ ὑπογραφοῦν καὶ σφραγισθοῦν, γραφόμενα ἔπὶ δύο φύλλων χάρτου, τοῦ ἔνὸς εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν, ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου καὶ σφραγιζομένου μὲ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα καὶ μέλλοντος νὰ παραμείνη εἰς χεῖρας τοῦ ᾿Αρχιστρατήγου, τοῦ ἄλλου εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν, ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Ἦρχιστρατήγου καὶ τοῦ Συμβουλίου του καὶ σφραγιζομένου μὲ τὴν σφραγίδα τῆς Δημοκρατίας, μέλλοντος νὰ παραμείνη εἰς χεῖρας τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἔκαστον τῶν φύλλων τούτων θὰ ἔχη προσηρτημένην τὴν μετάφρασιν, ὑπογραφομένην ὑπὸ τῶν δημοσίων τοῦ Κράτους λειτουργῶν, δηλ. τὸ Τουρκικὸν κείμενον εἰς ἰταλικὴν καὶ τὸ ἰταλικὸν εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν, ἵνα ἀμφότερα τὰ μέρη δύνανται νὰ ἴδουν, ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόθεσις δύλου καὶ ὅτι ὅλα θὰ τηρηθοῦν ἀπαραβίαστα μὲ τὸν ὅρκον ἀμφοτέρων.

"Ότι ὁ Μέγας Βεζύρης, λαβών ύπ' ὄψιν τὴν τόσον μαχράν, ἀποφασιστικὴν καὶ γενναίαν ἄμυναν, τὴν ὁποίαν οἱ πολιορκούμενοι ἐκράτησαν μὲ τόσην τιμήν, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀποκομίσουν τέσσαρα κανόνια ἐκ τῶν πυροβολαρχιῶν τοῦ Φρουρίου.

Francesco Morosini, 'Αφχιστφάτηγος. Gieronimo Battaglia, Γενικὸς Πφοβλεπτής. Lorenzo Cornero, Πφοβλεπτής τῆς 'Αφμάδας. Zorzi Benzon, Ναύαφχος τοῦ Κόλπου.

^{*)} Εἰς τὸν φιλόλογον κ. Βασίλ. Λαούρδαν (Harvard University, Dumbarton Oaks) ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς του εἰς τὴν 'Οξφορθην, ἐπέστησε τὴν προσοχήν μου εἰς τὸ ενιαῦθα δημοσιευόμενον κείμενον ἐκφράζω καὶ ἀπὸ εδῶ τὰς ευχαριστίας μου.